

257

BIBLIOTEKA

Biuro Województwa Lwowskiego

Dział

№

22/

1572

6042

SPRAWOZDANIE

Wojewody lwowskiego

za rok 1932/3

z działalności administracji ogólnej i samorządowej
na obszarze Województwa.

---ooo000ooo---

[Handwritten signature]

0202. 3333/1932/33

~~Nr. 1241264~~

D1361/66/287
1b. XII. 662

-1-

W Y D Z I A Ł O G Ó L N Y .

V
22/1542

W okresie sprawozdawczym przeprowadził Wydział Ogólny tylko kilka drobnych zmian w ustroju Urzędu Wojewódzkiego i podległych Urzędów, poświęcił natomiast główną uwagę sprawie wprowadzenia w życie postanowień statutu organizacyjnego Urzędu Wojewódzkiego, statutu organizacyjnego Starostw, postanowień regulaminów określających jednolitą technikę referatową we władzach administracji ogólnej I i II instancji, jakoteż postanowień ustalonej dla tych władz jednolitej instrukcji kancelaryjnej.-

Wspomniane statuty, regulaminy i instrukcje kancelaryjne ogłoszone zostały w numerach 22 i 23 Lwowskiego "Dziennika Wojewódzkiego" z roku 1931 z mocą obowiązującą od dnia 1. stycznia 1932 r.

W związku z potrzebą usprawnienia administracji przeprowadzone zostały nieliczne tylko przesunięcia personalne, znaczne bowiem poddyktowano względami oszczędnościowymi ograniczenia kredytów na przesiedlenia, nie pozwalają na przeprowadzenie większych koniecznych nawet zmian w obsadzie urzędów.-

Zmiany w ustroju władz.

a/ Wobec zarządzonego rozporządzeniem Prezydenta R.P. z 21. maja 1932 Dz. U. R.P. Nr. 51 p. 479 zniesienia Ministerstwa Robót Publicznych, przeprowadzone zostały w strukturze władz administracji ogólnej

i w ich zakresie działania następujące zmiany :

1/ nazwa " Dyrekcja Robót Publicznych" zmieniona została na "Wydział Komunikacyjno- budowlany",

2/ Oddział Ogólny w Wydziale komunikacyjno- budowlanym został zniesiony a utrzymane zostały oddział wodny, budowlany i drogowy, z tem, że oddział budowlany podporządkowany został Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, oddział zaś wodny i drogowy Ministerstwu Komunikacji.

3/ Sprawy budżetowo- gospodarcze Wydziału komunikacyjno- budowlanego przekazane zostały Wydziałowi Ogólnemu, sprawy elektryfikacji Wydziałowi Przemysłowemu a sprawy meljoracyjne i sprawy wodne wyszczególnio-

ne w art. 4. wspomnianego rozporządzenia, objęte dotychczas częściowo zakresem działania Wydziału Komunikacyjno- budowlanego^a, częściowo Wydziału Administracyjnego, przekazane zostały Okręgowemu Urzędowi Ziemskiemu.

4/ W związku ze zmianami wyszczególnionymi pod 3/ podporządkowane zostały Okręgowemu Urzędowi Ziemskiemu państwowe zarządy wodne we Lwowie i Samborze jakoteż kierownictwo regulacji rzek Wereszycy i Rat B./ W myśl polecenia Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z 20. mar 1933 r. Nr. O.R. X-22/ A, wyłączony został referat dotyczący przedwnicznych gospodarstw rolnych z Okręgowego Urzędu Ziemskiego a przydzielony Wydziałowi Rolnemu Urzędu Wojewódzkiego.

Sprawy budżetowo - gospodarcze.

W r. 1932/33 prowadzono w dziale budżetowo - gospodarczym akcję oszczędnościową. W okresie tym szczególną uwagę zwrócono na pomieszczenie urzędów podległych Województwu lwowskiemu w budynkach państwowych - aby zaoszczędzić na czynszach wynajmu lokali biurowych - zaś w wypadkach w których nie zdołano przeprowadzić pomieszczenia urzędów w budynkach państwowych, przeprowadzono pertraktacje z właścicielami realności o obniżenie czynszów i uzyskano obniżkę o 12.070 zł. Podobną akcję przeprowadzono także w dziale wydatków kancelaryjnych i telefonicznych i uzyskano oszczędność około 25 %. O ile idzie o oszczędności personalne, to w tym okresie przeprowadzono redukcję personelu Oddz. OB z 20 osób na 25. -

Zjazdy Starostów.

Dnia 6. czerwca 1932 odbył się nadzwyczajny Zjazd Starostów poświęcony głównie sprawie sanacji finansowej rolnictwa, w dniach zaś 16 i 17 listopada 1932, odbył się zwyczajny zjazd Starostów, na którym omawiane były wszelkie aktualne zagadnienia z dziedziny administracji ogólnej.

Inspekcje Starostw.

W okresie roku inspekcyjnego od dnia 1. kwietnia 1932 do 31. marca 1933 zlustrowane zostały wszystkie Starostwa / 27 / pod względem organizacyjno- merytorycznym a nadto 12 z nich tylko organizacyjnie. Specjalny nacisk kładł Wojew. Inspektor Starostw, aby urzędnicy w interesie dobrej służby dołożyli wszelkich starań w kierunku dostosowania biurowości Starostw do wytycznych nowej instrukcji kanc. kontrolowania i nadzorowania referentów i kancelarii nałożono na zastępców Starostów. Ponadto zwracał wojew. Inspektor Starostw uwagę na odpowiedni przydział referatów, zarządzając zmiany po porozumieniu ze starostą.

Celem należytego opanowania przepisów administracyjnych, których ilość w ostatnich czasach przez wydanie nowych norm znacznie wzrosła Wojew. Inspektor Starostw dużą wagę przykładając do częstych konferencji szkoleniowych urzędników referujących, co na ogół wzięwszy należycie było spełniane.

Na wniosek inspektora wystosowano szereg pism okólnych z Urzędu Wojew. dotyczących organizacji, postępowania jak i strony merytorycznej załatwień ze wszystkich prawie działków-zwracając szczególną uwagę na referat karno- administracyjny, nad którym zlecono Starostom ściślejszy nadzór- przyczem zasadnicze okólniki M.S.W. były wytyczną w tym kierunku, zwrócono też uwagę pismem okólnym na typowe błędy popełniane w Starostwach, w postępowaniu karno-administracyjnym.- Ponadto zwracał Wojew. Inspektor Starostw uwagę na aktualizowanie ewidencji referatu bezpieczeństwa w Starostwach z temi ewidencjami, prowadzonymi przez Post. Pol. Państw. które również lustrował. Prócz tego zlustrowane zostały wszystkie Starostwa przez Wojewodę i przez Naczelników poszczególnych Wydziałów.

---ooo000ooo-----

W Y D Z I A Ł A D M I N I S T R A C Y J N Y .

A. Sprawy dotyczące praw stanu cywilnego i obywatelstwa.

Obywatelstwo i przynależność gminna : W okresie sprawozdawczym nadane prawo obywatelstwa w 72 wypadkach. Wypadków stwierdzenia utraty i pozbawienia obywatelstwa było 87 spraw, zwolnienia z obywatelstwa 120, stwierdzenia obywatelstwa było 870 wypadków.

Zmiana i nadanie nazwisk : Po myśli przepisu ustawy z 24. października 1919 Dz. U. Rz. P. Nr. 80 poz. 478, udzielono w okresie sprawozdawczym zezwolenia na zmianę nazwiska w 280 wypadkach, a po myśli ustawy z dnia 22. marca 1929 Nr. 3 poz. 16 Dz. U. Rz. P. z r. 1930 o zmianie nazwisk hańbiących, ośmieszających lub nieelicujących z godnością człowieka w 145 wypadkach, czyli razem zezwolono na zmianę nazwiska w 433 wypadkach. - Ponadto z 29 wypadkach nadane nazwiska dzieciom nieznanych rodziców i podrzutkom. -

Ewidencja i kontrola ruchu ludności. Prace około założenia i prowadzenia rejestru mieszkańców zostały już na terenie Województwa w zupełności ukończono tak, że ingerencja Urzędu Wojewódzkiego ograniczała się jedynie do wydawania wyjaśniających wskazówek względnie interwencji w poszczególnych Urzędach kontroli ruchu ludności. Obecnie przeprowadza się sprawdzanie dat uzyskanych przy przeprowadzeniu ankiety. -

Sprawy metrykalne. W dziale metrykalnym skutocznia się w dalszym ciągu rekonstrukcją zniszczonych roczników ksiąg metrykalnych na podstawie duplikatów, oraz przeprowadza się nadal na prośby introwersowanych względnie Urzędu drogą imatrykulacji wpisy do ksiąg metrykalnych katolickich i żydowskich, dla których brak duplikatów.

Wpisy do metryk. W okresie sprawozdawczym zarządzono dodatkowych imatrykulacyj i sprostowań mylnych wpisów 1.800 legitymacyj per subsequens matrimonium 300. rozwodów, adopcji i unieważnienia małżeństw 140, udzielono dyspens od przeszkód małżeńskich 160, wydano świadectw do zawarcia małżeństw zagranicą oraz zalegalizowano 230 dokumentów.

Sprawy wyznaniowe. Kościół katolicki. W okresie sprawozdawczym P.Mi-
nister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nie skorzystał
w żadnym wypadku z przysługującego Mu prawa sprzeciwu przy obsadzaniu
probostw katolickich przez Ordynariuszy. Z powodu kryzysu i ciężkiego
położenia ekonomicznego ludności, przeprowadzenie konkurencji kościel-
nej ograniczono do najkonieczniejszych kilku wypadków. Na terenie Woje-
wództwa Rząd w trzech wypadkach wyznaczył kandydata na probostwo z tytu-
łu przysługującego prawa patronatu rządowego. W stosunku do innych
chrześcijańskich wyznań prawnie uznanych, działalność administracyjna
w okresie sprawozdawczym polegała na udzielaniu potrzebnej pomocy oraz
regulowaniu spraw zastrzeżonych nadzorowi i decyzji państwowej admini-
stracji. W stosunku do wyznań chrześcijańskich nie mających prawnego
uznania administracja państwowa czuwała nad zapewnieniem spokoju i po-
rządku z zastrzeżeniem swobodnego wyznawania swej wiary bez narusze-
nia przepisów prawa i moralności.-

Wyznanie miejszowe. W roku bieżącym w przeważającej liczbie gmin wy-
znaniowych żydowskich odbyły się względnie odbywają się wybory nowych
organów zarządzających a to z powodu upływu 4-letniego okresu urzędowa-
nia względnie odnośna akcja jest w toku przygotowań. W kilku gminach wy-
znaniowych, gdzie ustępujące zarządy nie stosowały się do przepisów
i przekraczały zakres działania, zmuszone były władze nadzorcze rozwią-
zać zarząd i ustanowić komisaryczny zarząd w celu przeprowadzenia wybo-
rów. Jak corocznie Urząd Wojewódzki rozpatrywał i zatwierdzał budżety gmin
wyznaniowych żydowskich na r.1933. Konieczność zmniejszenia wydatków
w poszczególnych gminach wyznaniowych z powodu znacznego spadku dochodów
gmin wyznaniowych, spowodowała znów zażalenie i przedstawienie całego
szeregu interesowanych czynników zwłaszcza funkcyjnarjusz gmin wyzna-
niowych, których dochody w niektórych wypadkach stosownie zresztą do ogól-
nie przyjętej zasady musiały ulegć pewnej obniżce.-

O d b u d o w a . Właściwa akcja pomocy na odbudowę budynków zniszczo-
nych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych została już w r.1932
ukończoną, ogranicza się ona jedynie do umarzania pożyczek udzielonych
na odbudowę. W Dz.U.Rz.P. z r.1933 Nr.25 poz.200 ogłoszona została

ustawa z dnia 18 marca 1933 r. uzupełniająca i zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 6. maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych i na podstawie tej ustawy została rozszerzoną kompetencja władz I i II. instancji w zakresie umarzania tych pożyczek, a mianowicie władze I. instancji umarzają pożyczki udzielone na odbudowę do wysokości 1.000 złotych, zaś władze II-giej instancji ponad 1.000 złotych.- Zarazem ustawa ta normuje i przyspiesza akcję umorzeniową tak ,że w r. 1933 akcja ta również zostanie ukończoną.

S p r a w y b u d o w l a n o . W okresie sprawozdawczym wydał

Urząd Wojewódzki pozwolenie na budowę następujących budynków :

4 szkół, 8-miu kościołów, względnie cerkwi, 9-ciu domów ludowych, 1-go oficarskiego domu wypoczynkowego, następnie zatwierdził plany rozbudowy 3-ch szpitali, 1-go kościoła, zmiany planu zabudowania i planu scaleniowego, a wreszcie załatwił 204 odwołań w sprawach budowlanych.

D a n i n a l a s o w a . Z ogólnego wymiaru daniny lasowej w Województwie lwowskim 210.679 m³ drewna pozostało jeszcze w dniu 31. marca 1933 do ściągnięcia 102.374 m³ drewna w naturze. Ściągnięcie tej daniny w naturze, natrafia na trudności z jednej strony z powodu bardzo niskich cen drewna, a z drugiej strony z tego powodu, że drewno to jest położone wysoko w górach, w miejscach mało dostępnych, wskutek czego przedstawia ono małą wartość. W ekwiwalencie gotówkowym pozostaje już stosunkowo niewiele do ściągnięcia, gdyż na ogólny wymiar daniny lasowej w tym ekwiwalencie 5.602.622 zł. zaległość wynosi 201. 407 zł.

S p r a w y w o d n e . Na podstawie postanowienia ustępu 2-go art.

O rozporządzenia Prezydenta Rz.P. o zniesieniu urzędu Ministra Robót Publicznych z 21 maja, 1932 Nr. 51 poz.479 Dz. U. Rz.P. przekazał Urząd Wojewódzki większość spraw wodnych Okręgowemu Urzędowi Ziemiowskiemu.

Do właściwości biurom Urzędu Wojewódzkiego z tego zakresu należą sprawy, odnoszące się do żeglugi i spławu oraz kanalizacji i wodociągów.

W pierwszej instancji kompetencja pozostała niezmienną.

Wywłaszczeniowo. W okresie sprawozdawczym wydano w 14 sprawach orzeczenia wywłaszczeniowo na rzecz Polskich Kolei Państwowych, 9 na rzecz dróg publicznych, po jednym w sprawach górniczych i budowlanych. Nadto obciążono właścicieli gruntów służebnością cierpienia przewodów elektrycznych i stawienia słupów na rzecz Zakładu elektrycznego Okręgu lwowskiego S.A. dla tras elektrycznych o wysokim napięciu :1/Karaczynów-Brzuchowice, 2/Karaczynów-Wola Dobrostańska- Szkło, 3/Persenkówka- Kulików - Żółkiew.-

Nadzór nad stosowaniem przepisów postępowania administracyjnego i karno-administr. W okresie sprawozdawczym działalność organów inspekcji pośredniej i bezpośredniej opiewała nad tem, by w administracji państwowej i samorządowej zwrócono uwagę przy załatwianiu spraw na ścisłe stosowanie przepisów tak prawa materalnego jak formalnego tego ostatniego zawartego w rozporządzeniu o postępowaniu admin.stwierdzić należy znaczny postęp w tej mierze, a daje to gwarancję nałożonego załatwiania spraw z punktu widzenia interesu publicznego i uprawnionych interesów ludności. W dziale wymierzania kar w postępowaniu karno-administr. opiewało nad należytem stosowaniem przepisów oraz polityki karno-administracyjnej. Ogółem wydano spraw karnych od 1/4 1932 do 31.3 1933 r. 20002 z tego spraw sanitarnych 6755, spraw o broni i amunicji 2349, drogowych 9310, lichwy 737 i alkoholowych 851.-

Sprawozdanie z działalności Oddz. Sztuki i Kultury za czas od 1.kwietnia 1932 do 31. marca 1933 r.

Mimo panującego kryzysu i ciężkiej sytuacji ekonomicznej, nie pozwalającej na rozpoczęcie większych robót w zakresie konserwacji zabytków, zanotować należy na terenie Województwa lwowskiego szereg prac w okresie sprawozdawczym, mających na celu ochronę i zabezpieczenie przed zniszczeniem następujących obiektów sztuki.-

W Baranowie pow. Tarnobrzeg odrestaurowano gruntownie wodle poprzednio udzielonych wskazówek cenny późno-otycki kościół parafjalny z XV/ XVI wieku. Okazały kościół OO. Bernardynów w Leżajsku z pocz. XVII w. i cerkiew parafjalna z r. 1629 w Sieniawie otrzymały nową wyprawę fasad. Były klasztor OO. Jezuitorów w Jarosławiu z ostatnich lat XVI.w stojący od czasu wojny bez pokrycia otrzymał nowych dach, chroniący nadwerężony mury przed postępującem zniszczeniem ;zrujnowane zaś cele b. klasztoru PP. Benedyktynok jarosławskich pod wezwaniem Św. Anny z XVII.w. zostały w znacznej części doprowadzone do należytego stanu. Pozatom udzielono dalszą subwencję w kwocie 321 zł. na zabezpieczenie dachu starego dworu w Turynce pow.Żółkiew.-

Interwenjonowano następnie w sprawie odbudowy zniszczonego w czasie wojny kościoła parafjalnego w Magierowie z XVII w. konserwacji pięknej cerkwi drewnianej w Rudce pow. Jarosław oraz zabezpieczenia ruin "Wysokiego Zamku " we Lwowie.Sprzeciwiono się dalej rozbiórce kościoła z r. 1781. w Dzikowie pow. Lubaczów jakoteż pałacu szambelana Strachockiego z pocz.XIX w. w Rudnikach pow. Mościska,który w r.1915 uległ poważnemu uszkodzeniu. -

Specjalną uwagę poświęcono ochronie zabytków budownictwa drzewnego,wstrzymując samowolne rozbiórki starych cerkwi w Topolnicy,Siankach, Hnilo, Laszkach Gościńcowych x i Stuposianach.-

Staraniem Oddziału Sztuki odrestaurowano następnie silnie w czasie wojny zniszczone freski z XVIII w. w prezbiterjum kościoła parafjalnego w Husakowie pow. Mościska, udzielając na ten cel zasiłek w łącznej kwocie 1.300 zł. Zaaprobowano zaś projekty malowania zabytkowych kościołów w Rudkach w r. 1728 i w Dzikowie koło Tarnobrzega z XVII.w oraz odnowienia pięknego ikonostasu w cerkwi w Zawadowie pow.Jaworów. Udzielono dalej wskazówki w sprawie restauracji kościoła w Biłce szlacheckiej pow. Lwów, rozszerzenia cerkwi drewnianej z r. 1739, w Lelechowce pow.Gródek Jagielloński,odkudowy empirowej kaplicy w Żółteli pow. Sokal oraz konserwacji cerkwi w Monastercu pow.Losko. W końcu polecono odesłać do Muzeum Diecezjalnego w Przemyśle cenną

późno-gotycką figurę Chrystusa, porzuconą na strychu kościoła w Nowem Miście pcw. Dobromil.-

Na terenie Lwowa prowadzone w dalszym ciągu akcję w kierunku oczyszczenia zabytkowego rynku z nieestetycznych portali sklepowych i wywieszek reklamowych, oraz wspólnie z Magistratem ustalono projekt restauracji t.zw. pałacu Biesiadeckich.

Pozatem wydano nakaz usunięcia pseudo-marmurowych cokołów szpecących wnętrza kościołów Św. Mikołaja i OO. Dominikanów, pragnąc zaś nie dopuścić do rozprószenia cennej galerji obrazów Dzieduszyckich interwenjowano w Ministerstwie WR. i CP. w sprawie nabycia cenniejszych obrazów dla zbiorów państwowych w zamian za umorzenie niektórych zaległości podatkowych.-

Wydano pozwolenie 11 osobom na wywóz przeważnie nowych obrazów zagranicę. Zaczepinowano ze stanowiska artystycznego 23 projektów nowych budowli i pomników. Wydano 55 orzeczeń stwierdzających wartość zabytkową obiektów sztuki.

---ooo000ooo---

W Y D Z I A Ł W O J S K O W Y .

Z zakresu tego Wydziału ważniejsze sprawy w okresie sprawozdawczym przedstawiają się następująco :

Pobór wojskowy. Powszechny obowiązek służby wojskowej jest spełniany przez ludność ochotnie, niema celowego i świadomego uchylania się od tego obowiązku za wyjątkiem nielicznych sporadycznych wypadków, w których winni są pociągani do odpowiedzialności karnej.-

Główny pobór wojskowy odbył się na terenie Województwa od 1. maja do 30. czerwca, w potrzebnej ilości dni dla każdego powiatu, przyczem w każdym powiecie fungowała jedna Komisja poborowa /dwie Komisje na terenie m. Lwowa /.

Dla popisowych, którzy w okresie ogólnego poboru nie stawali, odbywają się w Starostwach z siedzibą P.K.U. pobory dodatkowe, raz lub dwa razy w miesiącu. Ilość stojących dziennie do poboru głównego w każdej Komisji wynosiła przeciętnie 75 popisowych, / w niektórych dniach i tylko w niektórych Komisjach przewyższała ustawową normę 75 poborowych, a to dla uniknięcia dzielenia gmin /. Lokali dla Komisyj poborowych wraz z potrzebnym sprzętem biurowym dostarczały związki komunalne. Lokale te w przeważnej liczbie odpowiadały swemu przeznaczeniu, za wyjątkiem lokali poborowych w Sanoku i Rzeszowie.

W przyszłości przewiduje się uruchomienie przy lokalach poborowych staraniem zrzeszeń społ. stacyj posiłkowych, gdzieby popisowi, zwłaszcza przybyli z odleglejszych okolic, mogli otrzymywać bezpłatnie, lub za nieznaczną opłatą, posiłek.

Komisjom poborowym przewodniczyli Starostowie, względnie ich zastępcy. Przebieg poboru był spokojny, a wypadki opilstwa wśród poborowych były znikome / 0.06 % / przyczem jaskrawo sporadyczne wypadki były karane przez władze administracyjne. Wyniki poboru ujawniły na terenie Województwa następujący stan zdrowotny : Gruźlicę stwierdzono u 3.25 % przyczem na pierwszy plan wysuwają się powiaty: Drohobycz, Ja-

wców, Krosno. Mościska, Nisko, Przeworsk, Sambor i Turka.

Jaglicę stwierdzono u 0.5% poborowych / z powiatów: Jawców, Mościska, Rudki, Sambor i Sanok /. Wole stwierdzono u 5.5 % poborowych. Na pierwszy plan pod tym względem wysuwają się powiaty: Dobromil, Kolluszcowa, Krosno, Lesko, Przemyśl, Przeworsk, Rzeszów, Sanok i Turka. Czystość osobista poborowych na ogół dobra, / zanotowano na ogół 0.1 % brudnych /.

Większe zabrudzenie wykazali poborowi z Lubaczowa, Mościsk, Rawy ruskiej i Rudek. Zawsznienie wynosiło ogółem 0.04 % i były to również pojedyncze wypadki, za wyjątkiem częstszych u poborowych z powiatów mościskiego i rudeckiego. Ujawnienie powyższego stanu pozwoliło na wydanie zarządzeń przeciwdziałających, poborowych chorych pouczono i skierowano do poradni społecznych, brudnych i zawyszonych skierowano do łaźni, niezależnie od tego wydawano stosowne zarządzenia właściwym organom władz i urzędów. Przeciwdziałanie brudowi i zawsznieniu znalazło również swój oddźwięk i w traktowaniu spraw wychowania fizycznego ludności, gdzie przy zamierzonych budowlach ośrodków w.f. / domów ludowych, strzeleckich / propaguje się myśl budowy, względnie urządzeń łaźni ludowych. -

Komisja rozpoznawcza dla spraw poborowych urzęduje przy Urzędzie Wojewódzkim. Komisja rozpoznawcza, która zbiera się raz w miesiącu dla zakwalifikowania poborowych, co do których w Komisjach poborowych powiatowych zaistniała różnica zdań między lekarzem wojskowym, powiatowym lub też, celem ponownego zbadania stopnia zdolności do pracy członków rodzin poborowych, którzy ubiegają się o odroczenie służby wojskowej.

W roku sprawozdawczym Komisja rozpoznawcza odbyła posiedzeń 11, poddając przeglądowi lekarsko-wojskowemu 42 osób.

Ulgi w służbie wojskowej : W obwieszczeniach o poborze zamieszczono pouczenie dla ludności o przysługujących ulgach w służbie wojskowej, a niezależnie od tego przewodniczący Komisji poborowych informowali

ustnie poborowych • terminach wnoszenia próśb, oraz o przysługujących ulgach, jako jedynym żywicielom rodzin, właścicielom odziedziczonych gospodarstw, lub też z tytułu odbywania studiów teoretycznych lub praktycznych.-

Ulg i odroczeń służby wojskowej udzielono w okresie sprawozdawczym 4.121, z tej kategorii spraw Wydział Wojskowy w trybie II. instancji wydał 928 orzeczeń.

Zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego : W sprawach zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o nabycie obcego obywatelstwa, wydano opinii, oraz załatwiono wniosków w sprawach zwolnienia z tytułu posiadania obcego obywatelstwa, o okresie sprawozdawczym łącznie 473. -

Zasiłki wojskowe : Członkom rodzin rezerwistów, powołanych na ćwiczenia wojskowe wypłacono w okresie sprawozdawczym zasiłków wojskowych na łączną sumę 72.113 zł.

Sprawy kwaterunku wojskowego : Z tytułu wykonywania nadzoru nad funkcjonowaniem władz, na których ciąży obowiązek dostarczania wojsku kwater, Urząd Wojewódzki interwenjował u władz centralnych w sprawie terminowego regulowania należności gmin za kwatery przez Fundusz Kwaterunku Wojskowego i władze wojskowe.-

Sprawy ewidencji koni : W roku 1932/33 przeprowadzono przegląd koni 4 letnich i starszych, które nie otrzymały dowodów tożsamości na terenie całego Województwa, zaś 5 letnich i starszych, które w dowodach mają wpisane kat.W. 1, W.2, AL, AC. i T. na terenie niektórych powiatów w terminie od 15 kwietnia do 31 lipca. Ponadto przeprowadzona była dopiero kontrola ewidencji koni w czasokresie od 15. listopada 1932 do 15. stycznia 1933.

Sprawy Wychowania Fizycznego i Przynależności Wojskowej :

Te sprawy prowadzi Wojewódzki Komitet W.F i P. W. oraz podległe mu Komitety powiatowe i miejskie W.F. i P. W. Na środki Komitetów składały się w okresie sprawozdawczym subwencje Wydziałów powiatowych w 33 %,

subwencje z gmin i magistratów miast w 40 % i sumy, płynące z różnych instytucyj, imprez i ofiarności społeczeństwa w 20 %.

Ogólna suma budżetów Komitetów w.f. i p.w. z terenu Województwa opiewała na kwotę 329.243 zł.

Z sum budżetowych Komitety pokrywały wydatki :

a/ na propagandę i prasę, a w szczególności na odczyty propagandowe, prenumeratę czasopism, zakładanie bibliotek, zakup projekcyjnych aparatów, filmów i przeźroczy, organizację świąt i zawodów p.w. i w.f.

b/ na rozbudowę urządzeń w.f i p.w. a w szczególności na zakup terenów, budowę i urządzenie strzelnic, budowę boisk, hal gimnastycznych, pływalni, ślizgawek etc.

e/ na zaopatrzenie w sprzęt w.f. i p.w. a w szczególności zakup tego sprzętu i środków jego konserwacji, zakup broni małokalibrowej i amunicji, zakup materiałów do domowego wyrobu nart etc.

d/ na pomoc władzom wojskowym przez opłatę czynszów za lokale, opłatę instruktorów kontraktowych, opłatę lekarzy i poradni sportowo lekarskich, przez pokrywanie kosztów przejazdu członków oddziałów p.w. na kursy, zakup umundurowania dla oddziałów p.w. zakup i utrzymanie środków lokomocji, organizację kursów i wyżywienie uczestników.

e/ na pomoc stowarzyszeniom w.f. i p.w. a w szczególności na budowę i urządzenie świetlic, na opłacenie czynszów za lokale, opału i światła dla stowarzyszeń, na koszty przejazdu członków stowarzyszeń na kursy i obozy.

f/ wydatki administracyjne t.j. utrzymanie biur, wynagrodzenie sił kancelaryjnych, dozorców stadjonów, strzelnic, etc. Ponadto Wydział Wojskowy prowadzi agendy obrony Państwa, utrzymując ścisły kontakt z instytucjami L.O.P. i P. C. K. szkolącymi społeczeństwo w obronie przeciwlotniczej i przeciwgazowej, koordynuje działalność Urzędu Wojewódzkiego w sprawach dotyczących przygotowania obrony Państwa i wykonuje nadzór nad działalnością władz, urzędów i organów, podległych Wojewodzie. -

W Y D Z I A Ł P R Z E M Y S Ł O W Y .

Nawiązując do sprawozdania z roku ubiegłego w dziedzinie administracji przemysłowej, należy w pierwszym rzędzie podkreślić kontynuowanie systemu prac i zadań, pozostających w sferze działania Wojewody, czy to we własnym, czy zleconym zakresie, czy wreszcie w zakresie pomocy i ułatwień dla przemysłu i ich organizacyj.

Ujmowanie poszczególnych zagadnień z własnego zakresu działania zarówno w sprawach, w których Urząd Wojewódzki występował jako instancja odwoławcza, jakoteż i w wypadkach działania w charakterze władzy przemysłowej I. instancji następowało zawsze po szczegółowem zbadaniu i przeprowadzeniu dochodzeń, ze stanowiska należytego stosowania pozytywnych przepisów prawnych, jakoteż z drugiej strony po wszechstronnem rozpatrzeniu sprawy z punktu widzenia interesów gospodarczych i wymogów życia zależnie od sytuacji wytworzonej dla poszczególnych gałęzi gospodarczych na tle nieskabnącego przesilenia ekonomicznego.

W dziedzinie tej kategorii spraw i pod tym kątem widzenia kontynuował Urząd Wojewódzki w okresie sprawozdawczym dalsze prace nad regulowaniem spraw targów gminnych, małych i wielkich, oraz regulaminów targowych. Działalność w tym względzie odnosi się przede wszystkim do ulegalizowania w wielu wypadkach istniejącego od szeregu lat faktycznego stanu. W ten sposób uregulowano sprawy targów i regulaminów w Oleszycach powiat lubaczowski, w Medenicach powiat drohobycki i w mieście Łańcutie. Pozatem w toku załatwienia pozostają sprawy targów w Ulanowie, Narolu m. w Lubaczowie, Mościskach, Majdanie, Raniżowie i Sokołowie.

Oдноśnie przemysłu kominiarskiego zapoczątkowano w okresie sprawozdawczym prace nad rewizją i powiększeniem liczby okręgów kominiarskich, a mianowicie w miastach Samborze i Rawie Ruskiej, oraz powiecie turczańskim, a to zarówno pod kątem widzenia bezpieczeństwa

ogniowego, jakoteż stosownej dochodowości. - Pozatem dokonano w myśl odpowiedniego zarządzenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu na wniosek właściwej Dyrokcji Kolejowej, wyłączenia z istniejących rejonów kominiarskich budynków kolejowych w powiecie rawskim i tarnobrzeskim.

Sprawy dyspens zarówno w przemyśle koncesyjnym, jak i rzemieślniczym. traktowane były pod kątem widzenia zasad daleko posuniętego liberalizmu, przy równoczesnem badaniu kwestji odpowiedniego poziomu zawodowego i fachowego danego rodzaju zajęcia przemysłowego. Na ogólną ilość próśb o dyspenzy w zawodach rzemieślniczych załatwiono przychylnie 878 - odmownie 49, w przemyśle zaś koncesyjnym udzielono 21 dyspens - odmówiono 13.-

W dziale stosowania i wykonywania przepisów standaryzacyjnych zarejestrowano kilka nowych firm eksportujących jaja kurze za granicę, a mianowicie w Sokalu i w Samborze, oraz w miejsce skreślonych: w Przeworsku i Rzeszowie, a nadto dokonano szeregu inspekcji zakładów tego rodzaju, badając stan magazynów przeróbczych, urządzeń i matorjałów opakunkowych, pracę przeróbczą, oraz księgi handlowe i korespondencję.

Przekazane Urzędowi Wojewódzkim / Wydziałom przemysłowym/ sprawy stwierdzenia potrzeby wyjazdu za granicę dla uzyskania ulgowych paszportów handlowo- przemysłowych, załatwiano były pod kątem widzenia ogólnych interesów gospodarczych kraju, z uwzględnieniem specjalnych właściwości i potrzeb przemysłu, oraz jego ekspansji na rynki zagraniczne.

Prace Instruktorów korporacji przemysłowych szły w pierwszym rzędzie w kierunku organizowania związków cechów t.j. zespalańa cechów pokrewnych zawodów rzemieślniczych w jednostki wyższego typu, a to dla usprawnienia i oszczędności w administracji, oraz podniesienia poziomu społecznego, ekonomicznego i kulturalnego stanu rzemieślniczego. W ten sposób powstał związek cechów fryzjerów we Lwowie dla terenu całego Województwa, oraz zapoczątkowano prace nad powstaniem związków tego rodzaju w Rzeszowie i Jarosławiu. Podobnie wszczęto akcję w kierunku

tworzenia cechowych kas zapomogowych / do tej pory istniała jedna tylko tego rodzaju kasa zapomogowa w Bóbrce. /.- W dziale pieczy nad sprawami uczniowskimi unormowano rozporządzeniem Wojewody stosunek liczebny terminatorów do zatrudnionych w warsztatach rzemieślniczych czeladników, co przyczyniło się do usunięcia nadprodukcji wstępujących do nauki w rzemiośło. Ponadto dokonano szeregu lunstracyj cechów i korporacji na terenie tegojszego Województwa, co łącznie z udziałem w egzaminach czeladniczych i mistrzowskich, przyczyniło się niewątpliwie do podniesienia poziomu zawodowego i fachowego rzemiosła i pozwoliło wyczuwać braki w tym względzie i stosownie im zapobiegać.

Dział kotłów parowych odzwierciedla najlepiej nasilenie życia przemysłowego, przez porównywanie bowiem ruchu kotłów można wysnuwać pewne ogólne wnioski o konunkturze w poszczególnych gałęziach przemysłu.- W okresie sprawozdawczym zmniejszyła się poważnie ilość pozwoleń na ustawienie kotłów nowych, zwiększyła się natomiast ilość kotłów, zgłoszonych jako nieczynnych, względnie ilość kotłów opieczętowanych czasowo z powodu zalegania właścicieli z opłatami na rzecz Stowarzyszenia Dozoru kotłów. W tym ostatnim wypadku Urząd Wojewódzki stara się łagodzić skutki obecnej złej konjunktury przez interwencję w Stowarzyszeniu Dozoru kotłów w kierunku rozkładania zalogłości na raty. Podnieść należy, że największy ubytek kotłów czynnych wykazuje przemysł wielki i średni-przemysł rolniczy i rolnictwo wykazuje stosunkowo nieznaczny ubytek kotłów czynnych, co tłumaczy się tem, że kotły rolnicze, przeważnie lokomobile są nieodzowne w gospodarstwie w jesieni t.j. w czasie, młócki zboża. Drobnny przemysł posługujący się kotłami o powierzchni do $2m^2$, który dwa lata temu silnie ucierpiał, obocnie zaznacza słaby wprawdzie, lecz dalszy przyrost kotłów. W przemyśle naftowym uprawnienia Urzędu Wojewódzkiego, jako władzy administracyjnej II instancji, o ile dotyczą nadzoru kotłów w zakładach podlegających władzom górniczym przeszły w związku z rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 31. marca 1932 na Wyższy Urząd Górniczy w Krakowie. Rozporządzenie to dotyczy ogółem 933 kotłów

na tutejszym terenie, których akta przekazywane są sukcesywnie temu Urzędowi. W przekazanym we wrześniu 1932 r. kompetencji Wydziału przemysłowego - dziale spraw elektryfikacyj - dokonano szeregu prac, zmierzających zarówno do usprawnienia działalności elektrowni, jakoteż do wykonania przypisanego nadzoru nad uprawnionymi zakładami elektrycznymi. W okresie sprawozdawczym czynnych było na terenie tutejszego Województwa 301 elektrowni - w tem 24 posiadających uprawnienie rządowe. Elektryfikacja Województwa posunęła się znacznie naprzód przez wybudowanie ogółem około 150 klm. trasy elektrycznej - z czego na trasę o wysokim napięciu przypada około 70 klm. Poza tem dokonano w okresie sprawozdawczym 32 inspekcji, celem przeprowadzenia kontroli nad wykonaniem warunków uprawnień rządowych, dokonania pomiarów spadku napięcia sieci rozdzielczych i sprawdzenia stanu technicznych urządzeń, oraz przedsięwzięto akcję obniżki cen energii elektrycznej o 10-15 % w 42 zakładach elektrycznych.

Dział czynności zleconych w sferze pomocy, ułatwień i potrzeb przemysłu odzwierciedlał się i pogłębiał w zależności od konjunktury: w poszczególnych dziedzinach życia gospodarczego, kształtującej się w okresie sprawozdawczym nadal niopomyślnie. W tej dziedzinie obserwujemy dalszy spadek obrotów handlowych - zmniejszenie się produkcji i dalsze ograniczenie konsumpcji. W związku z tem opinjowanie desyderatów sfery przemysłowych i gospodarczych i przedstawianie ich we właściwym świetle władzom centralnym na tle badań statystycznych i konjunkturalnych, przy równocześnie wyszukiwaniu możliwych środków zaradczych, przedstawiało poważną sumę prac Wydziału przemysłowego. Ważnym zagadnieniem w tej dziedzinie jest zapoczątkowana przy współudziale Izby Przemysłowo-Handlowej i Organizacji gospodarczych - akcja nad zorganizowaniem i popieraniem produkcji eksportowej, prowadzona pod egidą Ministra Przemysłu i Handlu. Akcja ta ma na celu przede wszystkim, poza kwestją uaktywnienia bilansu handlowego, przyczynić się do wzmożenia zatrudnienia w przemyśle przetwórczym, oraz obniżenia

ogólnych kosztów produkcji. W zakresio zobrazowania i ocenienia
bogactwa naturalnego przedsięwziął Wydział przemysłowy prace nad ze-
braniem danych odnośnie rozmieszczenia w poszczególnych okręgach
tutejszego Województwa torfowisk, możliwości produkcyjnych torfu,
wartości kalorycznej, orazoceny możliwości przystosowania torfu, jako
środka opałowego dla elektryfikacji.-

-----ooo000ooo---

W Y D Z I A Ł K O M U N I K A C Y J N O - B U D O W L A N Y .

W roku budżetowym 1932/33 nastąpił cały szereg zmian organizacyjnych, spowodowanych rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21. maja 1932 w sprawie zniesienia urzędu Ministerstwa Robót Publicznych, w ostatecznym wyniku których, w początku roku 1933 r. zamiast istniejącej poprzednio " Dyrekcji Robót Publicznych " przy Urzędzie Wojewódzkim - powstał Wydział Komunikacyjno-Budowlany, podzielony na 3 Oddziały a mianowicie : Wodny i Drogowy z resortu Ministerstwa Komunikacji oraz Budowlany z resortu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. -

Istniejący poprzednio Oddział Ogólny został skasowany wskutek tego, że po myśli zarządzenia Władz Centralnych w związku z cytowanym wyżej rozporządzeniem Pana Prezydenta z dnia 21. maja 1932 poszczególne referaty tego Oddziału zostały przeniesione do innych oddziałów a mianowicie : sprawy pomiarowe, sprawy grobownictwa wojennego oraz uprawnień budowlanych i techników cywilnych zostały przydzielone do Oddziału Budowlanego, sprawy personalne, emerytalne przeszły częściowo do Wydziału Ogólnego Urzędu Wojewódzkiego, częściowo do Izb Skarbowych, sprawy elektryczne przeszły do Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego i wreszcie sprawy rachunkowe w początku roku budżetowego 1932/33 zostały przeniesione do Wydziału Ogólnego Urzędu Wojewódzkiego.

Pozostał więc tylko referat turystyczny, który w myśl zarządzenia Ministerstwa Komunikacji winien być przydzielony do Oddziału Drogowego, narazie jednak wskutek braku obsady personalnej tego referatu prowadzono korespondencję w sprawach tego referatu jak również prowadzenie systematycznej owidencji wszelkich okólników i zarządzeń władz centralnych oraz zarządzeń wewnętrznych Pana Wojewody jak też przygotowanie załatwień spraw o charakterze ogólniejszym dotyczącym Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego, powierzono jednemu z urzędników resortu Ministerstwa Komunikacji, referującemu bezpośrednio Naczelnikowi Wydziału Komunikac. Budowlanego.

W roku budż. 1932/33 zwrócona była szczególna uwaga na zagadnienia organizacyjne i to jak w II tak i I. instancji co wyraziło się we wzmożonej czynności inspekcyjnej jak poszczególnych kierowników oddziałów tak i Naczelnika Wydziału Kom. Budowl. Wreszcie z końcem okresu budżetowego 1932/33 t.j. w dniu 24 i 25. marca 1933 r. odbył się Zjazd Kierowników Pow. Zarz. Drog. Województwa lwowskiego, mający na celu przede wszystkim nałożyć zorientowanie I instancji we wszystkich zarządzeniach organizacyjnych wydanych przez Władze Centralne w okresie roku 1932 a poza tem przygotowanie Kier. Pow. Zarz. Drogowych do akcji jak na drogach tak i w dziale budowlanym w roku 1933.-

Organizację Zjazdu obmyślano w ten sposób, iż zawczasu opracowano przez Wydział Kom. Budowl. i rozesłano do powiatów zeszyty zawierające około 20 referatów na tematy aktualne, które podczas Zjazdu były przedmiotem odpowiedniej dyskusji.-

I. O d d z i a ł W o d n y .

Urząd Wojewódzki zarządzał za pośrednictwem 4-ch Państwowych Zarządów Wodnych z siedzibą w Przemyśle, Rzeszowie, Samborze i Nisku, robotami regulacyjnymi na 6 rzekach żeglownych spławnych i niespławnych i 11-tu potokach.-

Wskutek redukcji budżetu w roku sprawozdawczym i częściowego wstrzymania kredytów budowlanych muriano roboty ograniczyć do najkonieczniejszych nowych, jako ochronnych oraz konserwacyjnych.-

W szczególności wykonywano roboty przy regulacji Sanu żeglownego i spławnego, Tanwi, Wiaru i zabudowaniu potoków Olszanki, Drohobyczki, Dylągówki, regulacji Wisłoka spławnego w dorzeczu Sanu, przy regulacji Bugu żeglownego i spławnego, przy regulacji Dniestru powyżej Rozwadowa, Strwiąża i zabudowaniu potoków Bystrzyca, Krzemionka, Topolniczan-ka i Litmierz w dorzeczu Dniestru.-

W roku sprawozdawczym wykonano następujące roboty regulacyjne nowe : robót ziemnych o kubaturze 25.446 m³, tam podłużnych i poprzecznych faszynowych 4.121 mb. opasek brzegowych 5.526 mb. obitek brzegu

1.803 mb, tam kamiennych 341 m, robót siatkowych na dług. 158 m.

i obsadzenia odsypisk na powierzchni 4.770 m². -

Roboty regulacyjne konserwacyjne : tam faszynowych podłużnych

i poprzecznych 6.741 mb. opasok brzoğu 1.785 mb, obitek brzoğu

125 mb. robót siatkowych na dług. 305 m, przy korekcie j i progów

woj na potokach 43 nowych progów drewnianych a 49 progów naprawio-

no, wykonano naprawy przy 16 zaporach, zamknięcia starzych koryt na

dług. 766 m. namulniki na 254 m. koronki na tamach faszynowych na

1.323 m. naprawiono faszynowy próg jazowy na Dniestrze /kubatura

wykonanej roboty 947 m³ i przeprowadzone czyszczenie kęp wikliń-

wych na obszarze 44. 900 m². - Na powyższe roboty rozporządzał Urząd

Wojewódzki kredytem 401.501 zł. z budżetu Ministerstwa Komunikacji

oraz innymi dochodami pochodzącymi ze sprzedaży traw, wikliny na

pniu, dzierżawy gruntów, odszkodowań itp. w kwocie 30.226 zł. tj. ra-

zem 431.727 zł. a nadto materiałami budowlanymi i inwentarzem pozo-

stałym z poprzedniego okresu budżetowego, tudzież materiałami fa-

szynowymi z własnych kęp funduszowych. -

Ogólna wartość wykonanych robót w roku sprawozdawczym wynosiła

403.626 zł. W tym okresie opracowano 15 projektów i kosztorysów,

na roboty regulacyjne i ochronne, na ogólną kwotę 159.300 zł. -

Oddział wodny wraz z Państwowymi Zarządami Wodnymi wydał w roku

sprawozdawczym łącznie 182 opinij technicznych dla innych Wydzia-

ków względnie Oddziałów i dla Starostw a urzędnicy Oddziału Wod-

nego i Państwowych Zarządów Wodnych, brali udział jako znawcy tech-

niczni przy wodno-prawnych dochodzeniach przeprowadzonych przez

Urząd Wojewódzki i Starostwa powiatowe. -

Wskutek reskryptu Ministerstwa Komunikacji z dnia 14. paździer-

nika 1932 L.WW.4/4/2/32 o rewizji generalnych projektów rzek, admi-

nistrowanych przez Urząd Wojewódzki, kontynuowano studia hydrolo-

giczne na Sanie, Wisłoku, Dniestrze i Strwiążu, przez przeprowadze-

nie klasyfikacji rumowiska na tych rzekach, oraz zaniwolenie

zwierciadła wody.

Poczyniono również przygotowania do założenia stałych stacyj badania ilości prowadzonego namoku - po jednej na każdej z wymienionych rzek. Równocześnie kontynuowano opracowanie projektu regulacji rzeki Stryja.-

Ponadto sporządzono dla użytku Władz Wojskowych mapę żeglownego Sanu, od km. 166 w Przemyśle do ujścia Wisłoka km. 90.600, w podziałce 1: 25.000 według stanu z r. 1932. - W następnych latach zamierza Oddział Wodny wykonywać w miarę otrzymywanych kredytów najkonieczniejsze roboty regulacyjne zachowawcze i ochronne mające na celu zabezpieczenie domostw, budynków gospodarczych, dróg, mostów oraz urodzajnych nadbrzeżnych gruntów i to w miarę możliwości przy współudziale stron interesowanych oraz przy pomocy kredytów z funduszu pracy.-

Nadto zostaną przeprowadzone kolaudacje budowli wykonanych w ostatnich latach na rzekach żeglownych, spławnych i potokach górskich. Wspomniane studia hydrologiczne oraz prace pomiarowe dla rewizji generalnych projektów będą nadal prowadzone.-

II. Oddział Drogowy.

Sprawy budowy i utrzymania dróg. Wedle nowej organizacji drogowej, wprowadzonej w życie 1929 r. nadzór nad drogami wszystkich kategorii, należy organizacyjnie do samorządów powiatowych / Powiatowych Zarządów Drogowych /. Drogi pozostające w administracji samorządów powiatowych dzielą się zasadniczo na 3 grupy / ze względu na pokrywanie wydatków na utrzymanie dróg : a mianowicie : a/ drogi utrzymywane z funduszy państwowych : 1 / drogi państwowe 1246.480 km. / w tem dojazdów kolejowych 33.280 km, dróg gruntowych 52.550 km./, 2/ drogi wojewódzkie 701.160 km / w tem dojazdów kolejowych 13.780 km./, 3/ drogi zdokl. b. państwowe 344.290 km / w tem dojazdów kolejowych 2.800 km. / 4/ dróg pofortecznych w rejonie Przemyśla 55.720 km. Razem dróg bi-tych 2.295 .100 km, gruntowych 52.550 km. Ponadto 25.700 km. dróg granicznych w górskich powiatach Województwa lwowskiego o podrzędniejszem znaczeniu komunikacyjnem, służących potrzebom miejscowym, względ-

nie potrzebom straży celnej i granicznej, - b/drogi utrzymywane z funduszków Powiatowych Związków komunalnych : 1/ drogi powiatowe, lub drogi innej kategorii, dotychczas nie przekazane właściwym władzom drogowym 2.495.90 km, 2/ dojazdy kolejowe do tych dróg 50.30 km, 3/ drogi powiatowe gruntowe 1.331.30 km-razem ogólna długość dróg powiatowych wynosi 3.877.50 km.

c/ drogi gminne pokrywane z funduszków gminnych przy częściowych subwencjach Wydziałów Powiatowych w ogólnej ilości / okrągu / bitych 1.145.00 km. gruntowych 12.708.00 km. -razem 13.853.00 km. Ilość służby drogowej wynosiła przy końcu okresu sprawozdawczego: techników drog. 6 na etacie państw. 2 na etacie samorządowym nadzorców drog. 23 na etacie państw. 57 na etacie samorządowym, drożników 310 państwowych 483 samorządowych.

Program robót. z powodu ogólnego kryzysu musiał ulec radykalnym zmianom tak na drogach państwowych, ze względu na zmniejszenie i ograniczenie kredytów państwowych, będące wynikiem niedostatecznych wpływów Państw. Funduszu Drogowego, stanowiącego jedyne obecnie źródło dochodu działu drogowego, jak również i na drogach powiatowych, wskutek zmniejszenia się wpływów ze specjalnych opłat drogowych.

Na drogach państwowych roboty ograniczały się do najniezbędniejszych robót konserwacyjnych przy użyciu prawie wyłącznie służby drogowej / drożników /, a tylko w kilku wypadkach przeprowadzono renowację odcinków najbardziej zniszczonych.-

Ogółem dostarczone w okresie sprawozdawczym / okrągu / :

4.700 m ³	szutru wzgl. żwiru na drogach państwowych
6.600 m ³	" " " " " wojewódzkich,
1.200 m ³	" " " " " zdokl.b.państw.

Użyto z uwzględnieniem pozostałości z lat ubiegłych i ilości uzyskanych z orki :

na drogach państwowych : na łatanie 11.000 m³, na renowację 4.500 m³
na drogach wojewódzkich : na łatanie 8.000 m³, na renowację 1.500 m³

na drogach zdekl. b. państwowych : na łatanie 3.700 m³,renowację 300 m³, z czego zaważowano około 7.500 m³.

Zasadzono drzew i kołków wierzbowych na drogach państwowych,wojewódzkich i zdekl. b. państwowych okragło 4.300 sztuk.

Ogólna suma wydatków na wszystkie kategorie dróg utrzymywanych z funduszów państwowych wynosiła w okresie sprawozdawczym 586.000 zł.w tem z Ministerstwa Komunikacji 534.000.- zaś z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej 52.000 zł./ czyli średnio na 1 km. 249 zł. przyczem, średnia ta wypadnie nieco niższa. po uwzględnieniu dokonanych częściowych spłat zaległości z poprzednich okresów budżetowych w wysokości 90.000 zł.-

Na drogach powiatowych dostarczono w okresie sprawozdawczym 72.000m³ matorjałów kamiennych, z czego użtyto na łatanie 39.000 m³ zaś na renowację 33.000 m³.

Zasadzono drzew i kołków wierzbowych na drogach powiatowych okragło 12.000 sztuk. Ogólna suma wydatków wynosiła w okresie sprawozdawczym 2.340.000 zł. czyli średnio na 1 km. 604 zł.

Podkreślić tu nałozty, że w powyższych kwotach w niektórych powiatach mieści się również wartość odrabiania zaległych kwot podatku drogowego robocizną, względnie świadczeniami w naturze.-

Program robót na drogach gminnych przewidywał wzmożenie porządkowania jezdní za pomocą szarwarku. jako świadczeń w naturze, na które to roboty był kładziony szczególny nacisk.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 18 lustracji agend P.Z.D. 25 wyjazdów w sprawach drogowych i mostowych, oraz 35 wyjazdów inspekcyjnych w sprawach Państwowego Funduszu Drogowego.

Zamierzenia na r. b. 1933/34 i na rok następny. Urząd Wojewódzki zamierza dostosować program robót w roku budż. 1933/34 i następnym do obecnych ciężkich warunków finansowych, i przede wszystkim utrzymać nadal wzmocną konservację dróg przy współudziale Tymcz. Wydziałów Powiatowych- co dało już wyniki pozytywne, oraz w miarę możliwości finansowych spłacać zalogłości z poprzednich okresów budżetowych.

S p r a w y m o s t o w e .

Program budowy większych mostów na rok 1932/33 obejmował:

a/ na drogach państwowych : 1/ budowę żelaznego ustroju niosącego mostu na Sanie w Lesku w ciągu drogi Nr.10/3,systemem kredytowym kosztem 299.057.49 zł. oraz jezdni drewnianej kosztem 11.000.00zł.

2/ budowę żelaznego ustroju niosącego mostu na Wisłoku w Tryńczy w ciągu drogi Nr.10,systemem kredytowym kosztem 591.204.88 zł. oraz jezdni drewnianej kosztem 19.900.00 zł.

b/ na drogach wojewódzkich :1/ budowę drewnianego dojazdu lewobrzeżnego do mostu na Sanie w Zarzeczu w ciągu drogi Racławice-Janów Lubolski kosztem 12.000.00 zł.

c/ na drogach powiatowych : 1/ dokończenie budowy żelaznego ustroju niosącego mostu na Sanie w Brandwicy w ciągu drogi Rozwadów-Radomyśl- Chwałowice systemem kredytowym kosztem 268.321.20 zł./przy-
czem całkowity koszt umowy bud.ustroju niosącego wynosił 816.020.40 zł. zaś koszt robót wykonanych systemem kredytowym w roku budż. 1931/32 wynosił 547.799.20 zł. oraz budowę jezdni drewnianej kosztem 34.300.00 zł.

2/ odbudowę zawalonego filara mostu na Sanie pod Kuryłówką w ciągu drogi Leżajsk - Tarnogród przy udziale Skarbu Państwa w wys.75 % kosztów, zaś Wydziału powiatowego w Łańcucie 25 % kosztów, oraz budowę drewnianego kratowego ustroju niosącego przy udziale Skarbu Państwa w wys. 50 % kosztów i Wydz. Powiat. w wys. 50 % kosztów.

Z powyższego programu wykonano w roku budż. 1932/ 33 :

a/ na drogach państwowych :1/ częściowo budowę żelaznego ustroju niosącego mostu na Sanie w Lesku systemem kredytowym kosztem 284.10 4 zł. oraz 65% jezdni drewnianej kosztem 6.580 zł. 2/ częściowo budowę żelaznego ustroju niosącego mostu na Wisłoku w Tryńcy systemem kredytowym kosztem 443.522 zł. oraz około 40% jezdni drewnianej kosztem 7.795 zł.

b/ na drogach wojewódzkich :1/ budowę drewnianego dojazdu lewobrzeżnego do mostu na Sanie w Zarzeczcu kosztem 10.000.00 zł.

c/ na drogach powiatowych 1/ dokończono budowę żelaznego ustroju niosącego mostu na Sanie w Brandwicy systemem kredytowym kosztem 243.841 zł./bez wypłacenia raty kolaudacyjnej /, oraz wykonano budowę jezdni drewnianej kosztem 32.300 zł. Odbudowy zawalonego filara mostu na Sanie w Kuryłówce, oraz budowy ustroju niosącego nie rozpoczęto wskutek braku kredytów.

Zamierzenia na rok 1933 /34.

a/ na drogach państwowych : 1/ dokończenie budowy żelaznego ustroju niosącego mostu na Sanie w Lesku systemem kredytowym kosztem 14.953.43 zł. oraz dokończenie budowy jezdni drewnianej kosztem 4.412.00 zł. 2/ dokończenie budowy żelaznego ustroju niosącego mostu na Wisłoku w Tryńcy systemem kredytowym kosztem 147.682.88 zł. oraz dokończenie budowy jezdni drewnianej kosztem 11.205.00 zł.

b/ na drogach wojewódzkich 1/ budowa mostu na Wisłoku w Dąbrówkach w ciągu drogi Leżajsk-Łańcut o podporach betonowych i żelaznym ustroju niosącym kosztem 450.000.00 zł. 2/ odbudowę mostu na Strwiążu w Biskowicach, w ciągu drogi Sambor- Hermanowice, o drewnianym ustroju niosącym na jarzmach drew. kosztem 17.800.00 zł. przy czem część kosztów w kwocie 5.000 ma pokryć Wydział Powiatowy, zaś materiały drzewne mają być dostarczone na kredyt przez Dyr. Lasów Państwowych kosztem około 10.000 zł.

./.

c/ na drogach powiatowych

1/ odbudowa zawalonego filara, oraz budowa drewnianego kratowego ustroju niosącego mostu na Sanie w Kuryżówce.

Ponadto pozostaje do wypłaty rata kolaudacyjna za wykonaną systemem kredytowym budowę mostu na Sanie w Brandwicy w wysokości 14.480.00 zł.

R u c h s a m o c h o d o w y .

Rok sprawozdawczy zapoczątkowała ustawa z dnia 14 marca 1932 / Dz.U. R.P. Nr. 32 poz.336 / o zarobkowym przewozie osób i towarów, wodług której przewóz powyżej wymieniony wymaga uzyskania koncesji, z tem jednak, że przedsiębiorstwa trudniące się w dniu ogłoszenia ustawy zarobkowym przewozem mogą go nadal wykonywać przez okres 2-eh lat, licząc od dnia ogłoszenia ustawy. W związku z powyższą ustawą wydano następnie rozporz. wykonawcze z dn. 6. lipca 1932 / D.U.R.P. Nr.95 poz. 821/ tudzież rozporz. z dnia 5. sierpnia 1932, o ruchu autobusów na drogach publicznych / Dz.U.R.P. Nr.100 poz.844/ a wreszcie regulamin ruchu z dnia 13 sierpnia dla przewozu osób i towarów / Dz. U. R.P. Nr. 104 poz. 868 /. Wprowadzenie w życie powyższej ustawy wprowadziło w pownym stopniu przyczyniło się do zmniejszenia ruchu autobusowego, jednak było nieodzowne celem urogulowania ruchu i uzgodnienia tegoż z istniejącymi środkami komunikacyjnemi, tudzież celem zorganizowania odpowiednich przedsiębiorstw przewozowych. Następnie rozp. z dnia 5. stycznia 1933 / Dz.U.R.P. Nr. 9 poz.55 / zniesiono dotychczasowe rozporz. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych wprowadzając następujące zmiany :

- 1/ Ważność dowodów rejestracyjnych tak dla pojazdów zarobkowych jak i prywatnych tylko na okres jednego roku.
- 2/ Możliwość uzyskania na podstawie egzaminu bezpośrednio pozwolenia na kierownię pojazdów dla użytku publicznego.
- 3/ Przedłużenie posiadanych pozwoleń na kierownię pojazdów na czas nieograniczony.
- 4/ Zależność ważności dowodów rejestracyjnych od uiszczenia opłat

na P.F.D. Z końcem okresu sprawozdawczego zarejestrowanych było pojazdów mechanicznych ogółem 2.494 pojazdów, w tem autobusów 145. Przedsiębiorstw trudniących się zarobkowym przewozem osób 88, towarów 10,-- Długość obsługiwanych przez przedsiębiorstwa autobusowe linii wynosiła 1677 km. Zarejestrowano w okresie sprawozdawczym samochodów 883, motocykli 122, Licencyj szoferskich wydano do końca roku sprawozdawczego 9.500. Egzaminów szoferskich przeprowadzono 1.359.

Państwowy Fundusz Drogowy.

Okres sprawozdawczy w porównaniu z okresem ubiegłym znamionuje przedewszystkiem powna poprawa ustosunkowania się właścicieli pojazdów mechanicznych do opłat na rzecz P. F. D.

Wpływ dodatni w tym kierunku wywarło przedewszystkiem przystosowanie pobieranych opłat do obecnych trudnych warunków gospodarczych, a w szczególności obniżenia stawek dla pojazdów mechanicznych zarobkowych z tytułu art. 6 średnio o 20 %, zaś dla prywatnych średnio o 10 % nadto zmiana sposobu poboru opłat z tyt. art. 18 z ryczałtowego na od rzeczywiście sprzedanych biletów autobusowych według typu ustalonego przez b. Ministerstwo Robót Publicznych.

Następnie w dalszym ciągu na poprawę stanowiska P.F.D.wpłynęło wydanie nowego rozporz. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych z 15. I 1933 / D.U. R.P. Nr.9 poz. 55 /, które uzależniło ważność dowodu rejestracyjnego od niszczenia opłaty na rzecz P.F.D. a w końcu uchwalenie w dniu 29.marca 1933 przez władze ustawodawcze noweli do P. F. D. która w dalszym ciągu obniżyła stawki, wprowadzając jako racjonalniejsze nadto opłaty od materiałów pędnych.

Wymiar i pobór opłat, jak w okresie poprzednim sprawowały Władze samorządowe / Magistraty i Tymczasowe Wydziały Powiatowe /. Kontrolę tych urzędów co do wymiaru i poboru opłat na P.F.D.wykonywali delegaci Urzędu Wojewódzkiego, tudzież Okręgowej Izby Kontroli we Lwowie. Również z powodu nieobsadzenia wakującego miejsca kontro-

lera ruchu, urzędnicy referatu P.F.D. sprawowali nadzór nad ruchem autobusowym, co było koniecznym wobec wydawania przez właścicieli autobusów biletów według typu ustalonego przez Ministerstwo Robót Publicznych. Stan po stronie dochodów przedstawia się następująco:
Zaległość początkowa za r. 1931/32 - 965.875.69 zł. Wymierzono w roku 1932/33 - 1,382.342.61 zł. Umożono w roku 1932/33-400.267.01 zł. 1/ Uiszczono na poczet uskutocznionych wymiarów -491.361.62 zł. 2/ Uzyskano z nałożonych grzywień 41.124.98 zł. 3/ Ze sprzedaży biletów autobusowych 98.501.10 zł. razem uiszczono 630.987.70 zł. zaległość końcowa 1,316.963.59 zł. Wpływy zatem większe w roku sprawozdawczym o 74.000.16 zł. W porównaniu jednak z zalogłością, wymiarem, umorzeniem uiszczono około 32 % całkowitej należitości. Stosunek ten jest jednak ulegnie poprawie, gdyż znaczna część nalożytości zalogłych z ubiegłego okresu sprawozdawczego 1931/32 z powodu zbyt wygórowanych stawok w pierwszym okresie, zwłaszcza przy poborze opłat z tyt.art.18 wzrosła również wskutek zaliczenia % zwłoki, jest nieściągalną i będzie musiała być odpisaną.

Budowa nowych dróg.

W okresie sprawozdawczym 1932/33 nie prowadzono budowy żadnych nowych dróg z powodu braku kredytów.

Zamierzenia na rok 1933/ 34.

Na rok 1933/ 34 zamierzono : 1/ dokończenie przerwanej w grudniu 1931 wskutek braku kredytów budowy drogi Krynica- Medenice. Do ukończenia budowy pozostaje wykonanie nawierzchni szutrowej od km.5.86- 7.085 na dług.2025 m. Do budowy zostanie zużyty pozostały zapas materiałów w ilości 1350 m³ piasku, 300 m³ tłucznia miękkiego, oraz 265 m³ tłucznia bazaltowego przy czym kosztą reszty potrzebnych materiałów zostaną pokryte przez T.W.P. w Drohobyczu, zaś kosztą robocizny z kredytów przyznanych Urzędowi Wojewódzkiemu przez Ministerstwo Komunikacji z pożyczki z Funduszu Pracy, - 2/ budowę drogi wojewódzkiej Racławice-Janów Lubelski odcinka Domostawa-granica wojew. Lubelskiego. -

III. Oddział Budowlany.

Ogólne prace techniczne.

Jednem z najważniejszych zadań Oddziału było opracowanie preliminarza budżetu państwowego dla potrzeb budowlanych wszystkich Ministerstw resortowych na r. 1933/34. Preliminarz ten obejmuje opracowany ogólny program budowlany na terenie całego Województwa lwowskiego. -

Potrzebne na ten cel kredyty obliczono na podstawie ówczesnych cen rynkowych przedstawiają się dla każdego resortu następująco :

	na nowe budowle i dokończenie budów już rozpoczętych :	na kapitalne remonty :
Ministerstwo Spr. Wewn.	1,473.908 zł.	417.845 zł.
Ministerstwo Skarbu	129.200 "	708.380 "
Ministerstwo Sprawiedl.	2,773.246 "	346.420 "
Ministerstwo Przemysłu i Handlu	---	1.600 "
Ministerstwo Wyznań Rel. i Ośw. Publ.	9,929.000 "	2,707.342 "
Ministerstwo Opieki Społ.	---	2.200 "

Ponadto zapreliminowano w resorcie Ministerstwa Skarbu kredyty na " pomoc na odbudowę " budynków zniszczonych przez działanie wojenne w powiatach dotychczas nieodbudowanych w całości a to :

- a/ na budynki mieszkalne 1, 089.100 zł.
- b/ na budynki użyteczności publicznej 391.200 "

Realizacja powyższego programu następuje w miarę przyznawanych kredytów.

Referat nowych budowli i remontów.

W okresie sprawozdawczym w granicach rozporządzalnych kredytów przeprowadzano przetargi publiczne na wykonanie robót budowlanych w gmachach państwowych, zawierano umowy z przedsiębiorcami, sprawowano nadzór i kontrolę wykonywanych robót, zaś po ukończeniu robót przeprowadzano kolaudacje tychże.

W szczególności z kredytów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

1/ Kontynuowano wewnętrznie wykończenie budowy " Domu Urzędniczego" w Drohołyczu oraz ostatecznie wykończono dom urzędnicy w Rawie Ruskiej. Ogólny koszt- 78.328 zł. 2/ Dla elektrowni Szkoły Policji Państwowej w Mostach Wielkich zakupiono i zmontowano nowy zespół Dieslo-generatorowy kosztem 30.000 zł. 3/ Wykonano większe roboty remontowe w gmachu Województwa oraz w budynkach Starostw w miejscowościach Bóbrka, Gródek Jagielloński, Drohobycz, Łańcut, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Żółkiew. Ogólny koszt 75.984 zł. 4/ W związku z zarządem gmachów państwowych przeprowadzono szereg remontów mieszkań w budynkach nieprzekazanych na terenie całego Województwa. Ogólny koszt 4.450 zł. 5/ Sprawowano administrację budynków państwowych na terenie całego Województwa z dokonywaniem drobnych remontów. Ogólna koszt tej administracji wynoszą 73. 237 zł.

6/ Z kredytów Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wykończono część gmachu Biblioteki Politechnicznej dla pomieszczenia Biblioteki Federacyjnej oraz kontynuowano budowę nowego skrzydła Państwowej Szkoły Technicznej w Lwowie od ul. 22. Stycznia, tudzież przeprowadzono remont starożytnego gmachu powyższej Szkoły. Ogólny koszt 27.837 zł.

7/ Z kredytów Ministerstwa Sprawiedliwości. wykonano większy remont budynku Sądu Okręgowego w Lwowie ul. Rutowskiego kosztem 28.162 zł.

8/ z kredytów Ministerstwa Skarbu przeprowadzono remonty budynków Urzędów Skarbowych w Lwowie, Samborze, Sanoku, Żółkwi, Rzeszowie i Gródku Jagiellońskim na ogólną sumę 7.000 zł. 9/ Współdziałano przy robotach budowlano- instalacyjnych w gmachach Tymczasowego Wydziału Samorządowego w likwidacji jak Zakładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie, Szpitala Powszechnego.

10/ Udzielano pomocy technicznej władzom resortowym przy drobnych remontach konserwacyjnych wykonywanych we własnym zarządzie przez oddzielne Urzędy I i II instancji na terenie m. Lwowa i powiatów.-

11/ Przy rozpoczętych budowach większych gmachów resortowych na terenie m. Lwowa wykonano w okresie sprawozdawczym potrzebne roboty zabezpieczające je przed niszczeniem z uwagi, że większe kredyty na dokończenie tych budowli zostały zapowiedziane na r. 1933/34.-

12/ Współdziałano z Kuratorjum Okręgu Szkolnego lwowskiego w sprawie rozpoczęcia nadbudowy gmachu Państwowej Szkoły Zawodowej żeńskiej we Lwowie podjętej przez Stowarzyszenie "Służba Obywatelska" we Lwowie z kredytów funduszu specjalnego dodatku do podatku przemysłowego.-

Z przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym większych prac kołaudacyjnych należy wyszczególnić kołaudacje większych gmachów państwowych wybudowanych w okresach poprzednich a to : a/ Domu Urzędniczego w Rawie Ruskiej / koszt budowy 154.976 zł. Kubatura 2.626 m³ /.

b/ P. Gimnazjum VIII. we Lwowie przy ul. Dwernickiego / koszt budowy 1,255.000 zł. kubatura 25.102 m³ /.

c/ Dom Emigracyjny we Lwowie przy ul. Wiśniowieckich / koszt budowy 800.000 zł. kubatura 9.936 m³ /.

d/ Laboratorium Maszynowe Politechniki lwowskiej przy ul. Kornela Ujejskiego. / Koszt budowy 1,360.000 zł. Kubatura 29.559 m³ /.-

e/ Gimnazjum żeńskie im. Król. Jadwigi we Lwowie przy ul. Potockiego /gmach w surowym stanie koszt robót 1,050.000 zł. kubatura 24.910 m³ /

f/ szkoła Policji Państwowej w Mostach Wielkich obejmująca odbudowę i nadbudowę 11 budynków byłych koszar wojskowych dla przystosowania na powyższą Szkołę. /Koszt budowy 1,397.524 zł. ogólna kubatura 56.003 m³

Zamierzenia w zakresie budownictwa.

W najbliższych sezonach budowlanych przewiduje się wykończenie nowych budowli we Lwowie a to :Biblioteki Politechnicznej, sali wykładowej "Collegium Maximum " Uniwersytetu Jana Kazimierza, środkowej części Kliniki Neurologicznej, drugiego skrzydła Państwowej Szkoły Technicznej, Domu Urzędniczego w Drohobyczu, oraz przygotowanie pomieszczeń dla Szkoły Straży Granicznej w Rawie Ruskiej /obejmujących przebudowę i remont

./.

8-miu budynków pokoszarowych, tudzież budowę 4-ch budynków nowych/.
Prócz tego zamierzone są większe naprawy różnych obiektów państwo-
wych na terenie całego Województwa dla Ministerstw resortowych zgodnie
z opracowanym budżetem budowlanym, oraz w miarę przyznawanych kredytów.
Pozatem Oddział Budowlany poczyni starania, aby rozpoczęta już akcja
budowy tanich mieszkań oraz przydział terenów na ten cel, została
w jak najszerszej mierze przeprowadzona celem ożywienia ruchu budowa-
nego, złagodzenia kryzysu mieszkaniowego i dania możliwości zarobkowania
bezrobotnym.

Referat Zarządu gmachów państwowych.

A/ Przeprowadzona inwentaryzacja ogólna na terenie całego Województwa
wykazują :

ilość budynków państwowych	462
Kubaturę budynków państwowych	3,036.864.49 m3
Powierzchnię parcel państwowych	6.007.504.55 m2
Ogólną wartość nieruchomości państwowych	132,857.054.40 zł.

W budynkach tych przypada na :

1/ lokale urzędowe	6.979 izb o pow.	223.120.84 m2
2/ Mieszkania służbowe . .	1.272 " "	26.211.78 " lokat. 819,
3/ " normalne	776 " "	17.333.72 " " 301
R a z e m -		9.027 izb o pow. 266.666.34 m2 " 1.120

Wartość czynszowa lokali urzędowych2,237.746.74 zł.r.
Roczny dochód czynszowy za mieszkania służbowe i normalne oraz
parcele 275.770. 30 zł. Idealna wartość dochodowa roczna 2,513.517.04
złotych r.

B/ Inwentaryzacja szczegółowa., jest w opracowaniu. Dotychczas spo-
rządzono około 41 % planów inwentaryzacyjnych.

Na przyszłość w dziale Zarządu gmachów państwowych zamierza się:

1/ Kontynuować prace nad inwentaryzacją nieruchomości państwowych
w miarę przyznawania na ten cel kredytów ;

- 2/ Wykończyć kartotokę użytkowców mieszkań służbowych i prywatnych w budynkach państwowych na terenie całego Województwa ,
- 3/ przeprowadzić akcję zniżki czynszów najmu za budynki przez Skarb Państwa wynajęte dla pomieszczenia Urzędów od osób prywatnych.

Rozdział Inspokcji budowlanej.

W okresie sprawozdawczym wydano ogółem 334 opinii technicznych dla innych Wydziałów Województwa w tem 197 opinii dotyczących zezwoleń na budowę budynków użyteczności publicznej oraz odwołań od orzeczeń I. instancji w sprawach budowlanych, a resztę 137 opinii dotyczących spraw innych a przeważnie opinjowanie budżetów samorządowych pod względem technicznym w działkach budowlanych.-

Ponadto delegaci Oddziału Budowlanego brali udział w posiedzeniach Wydziału Samorządowego przy fachowej kontroli budżetów samorządowych.

Uprawnienia budowlane.

Komisja Egzaminacyjna, powołana na zasadzie postanowień rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 17. lipca 1930 r/ Dz.U.R.P. Nr. 53 poz. 452/ przy Urzędzie Wojewódzkim lwowskim, dla osób zamieszkałych na obszarze Województw : lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i wołyńskiego odnośnie do egzaminów, przewidzianych w art. 361, 362, 363 i 364 p. 1 i 2 - oraz województwa krakowskiego odnośnie do egzaminów, przewidzianych w art. 361, 362 i 363 prawa budowlanego, przeprowadziła :

- a/ w terminie wiosennym 1932 r. egzamina z 29 kandydatami,
- b/ w terminie jesiennym 1932 r. egzamina z 14 kandydatami.-

Na podstawie tych egzaminów, Ministerstwo Robót Publicznych względnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udzieliło uprawnień budowlanych 37 kandydatom, z czego przypada :

na województwo krakowskie	-	11 inżynierów,
" " lwowskie	-	18 inżynierów i 1 budowniczy,
" " stanisławowskie		1 inżynier i 2 budowniczych,
" " tarnopolskie		1 inżynier i 1 budowniczy,
" " wołyńskie		1 inżynier i 1 budowniczy.-

Referat Urbanistyczny.

Udzielono samorządom miejskim porad i informacji w sprawach wykonywania planów zabudowania zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16. lutego 1928/ Dz.U.Rz. P. Nr. 23 rez. 202/. oraz zatwierdzono dodatkowe projekty i zmiany w dotychczasowych prawomocnych planach. Wydawano decyzje w sprawie scalenia i przekształcania działek budowlanych. Kontrolowano sposób wprowadzenia w życie planów zabudowania i opinjowano potrzebę subwencji ze Skarbu Skarbu na sporządzenie planów zabudowania dla gmin skąbszych finansowo. - Wydawano opinie pod względem technicznym odwołań od zrzoszeń władz I instancji i władz samorządowych w sprawach regulacyjnych, parcelacyjnych i scaleniowych.

Referat Pomiarowy.

Opinjowano umowy zawierane przez związki samorządowe o pomiary z mierniczymi przysięgłymi. w szczególności o odgraniczenia gruntów gminnych i przeprowadzono kontrolę tych prac wykonywanych także dla celów państwowych i prywatnych. -

Prowadzono ewidencję znaków pomiarowych założonych dla pomiaru Państwa, wydawano zarządzenia w sprawie ich ochrony i utrzymania w należytych stanie. W tym toż celu asygnowano potrzebne kredyty, kontrolowano ich odpowiednie zużycie oraz sprawdzano przedkładano wyrachowanie się z nich. Utrzymywano w ewidencji znaki niwelacyjne państwowe i samorządowe i wydawano zarządzenia dla ich ochrony. Prowadzono ewidencję znaków granicznych Państwa granicy Polsko-Czechosłowackiej na terenie powiatów krośnieńskiego, sanockiego, loskiego i turczańskiego, chroniono je i kontrolowano ich stan oraz naprawiano uszkodzone, odnawiano lakierowanie kamieni granicznych i ich numerowanie, sprawdzano te czynności oraz zużyte na te cele asygnowane kredyty. Wydano 8 dekretów na mierniczych przysięgłych, utrzymywano rejestry mierniczych przysięgłych i ich praktykantów wraz z ewidencją zmian ich siedzib. Wykonywano kontrolę biur i czynności zawodowych 6 mierniczych

przysięgłych Przeprowadzono 8 dochodzeń przeciw mierniczym przysięgłym za nieprawidłowe wykonywanie przez nich zawodowych czynności i wydano 8 orzeczeń karnych, poczem opiniowano ich odwołania wniesione od tych orzeczeń. Pilnowano sprawy hipotek nieruchomości państwowych w ogólności a szczególnie w wypadkach rekonstrukcji względnie zakładania nowych ksiąg gruntowych zniszczonych w czasie wojny.-

Akcja budowy tanich domów.

W akcji popierania drobnego budownictwa mieszkaniowego Oddział budowlany brał żywy udział przez swoich delegatów w Komitetach Rozbudowy miast a to na podstawie art. 3 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast /Dz.U.R.P. Nr. 42 poz. 372 /. Najbardziej sprawnie akcja ta rozwinęła się na terenie miasta Lwowa, które przeznaczyło na ten cel swoje grunta na Żelaznej Wodzie, inicjując budowę wzorowej kolonii mieszkaniowej, przy pomocy długoterminowych pożyczek budowlanych udzielonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Miejską Komunalną Kasę Oszczędności.

Referat techniczno- sanitarny.

Opiniowanie spraw z zakresu budowy i utrzymania urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Opiniowanie odwołań od orzeczeń władz I. instancji w sprawach j.w. Referat techniczno- sanitarny niezorganizowały jeszcze w r. 1932/ 33 sprawowany był przez urzędników zatrudnionych zasadniczo w działach innych.-

Prace statystyczne i ewidencyjne .

Zorganizowana w Oddziale Budowlanym praca nad ujęciem dat w tym dziale obejmuje : a/ statystykę budownictwa państwowego oraz statystykę budownictwa gmin miejskich, wiejskich, osób prywatnych i spółdzielni na terenie całego Województwa.-

/ Rozporz. Rady Ministrów z dnia 10. września 1930 r. Dz.U.R.P.Nr.

65 poz. 514 /. Sprawozdanie o ruchu budowlanym w powyższym zakresie przedkłada się Głównemu Urzędowi Statystycznemu w Warszawie za każdy kwartał tudzież roczne zestawienia.- b/ ewidencje i wykazy cen robocizny i materiałów budowlanych. Oddział Budowlany zestawia kwartalne wykazy powyższych cen na terenie całego Województwa na podstawie przedkładanych przez Starostwa Powiatowe miesięcznych wykazów cen ustalanych każdego miesiąca przez Powiatowe Komisje Cennikowe.--

Kwartalne sprawozdania przedkłada się Ministerstwu Spraw Wewnętrznych oraz zainteresowanemu Urzędowi.- c/ Przeprowadza się szczegółową ewidencję kosztów nowych budynków państwowych, wznoszonych z kredytów Ministerstw wszystkich resortów z ustaleniem kosztów budowy za 1 m³ budowy i przedkłada się odnośnie operaty Ministerstwu Spraw Wewnętrznych po ukończeniu każdego poszczególnego gmachu.--

Referat Grobownictwa Wojennego.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono następujące czynności w dziale grobownictwa wojennego :

ekshumowano grobów pojedynczych 43

" " masowych 38

w tym zwłok 356 --

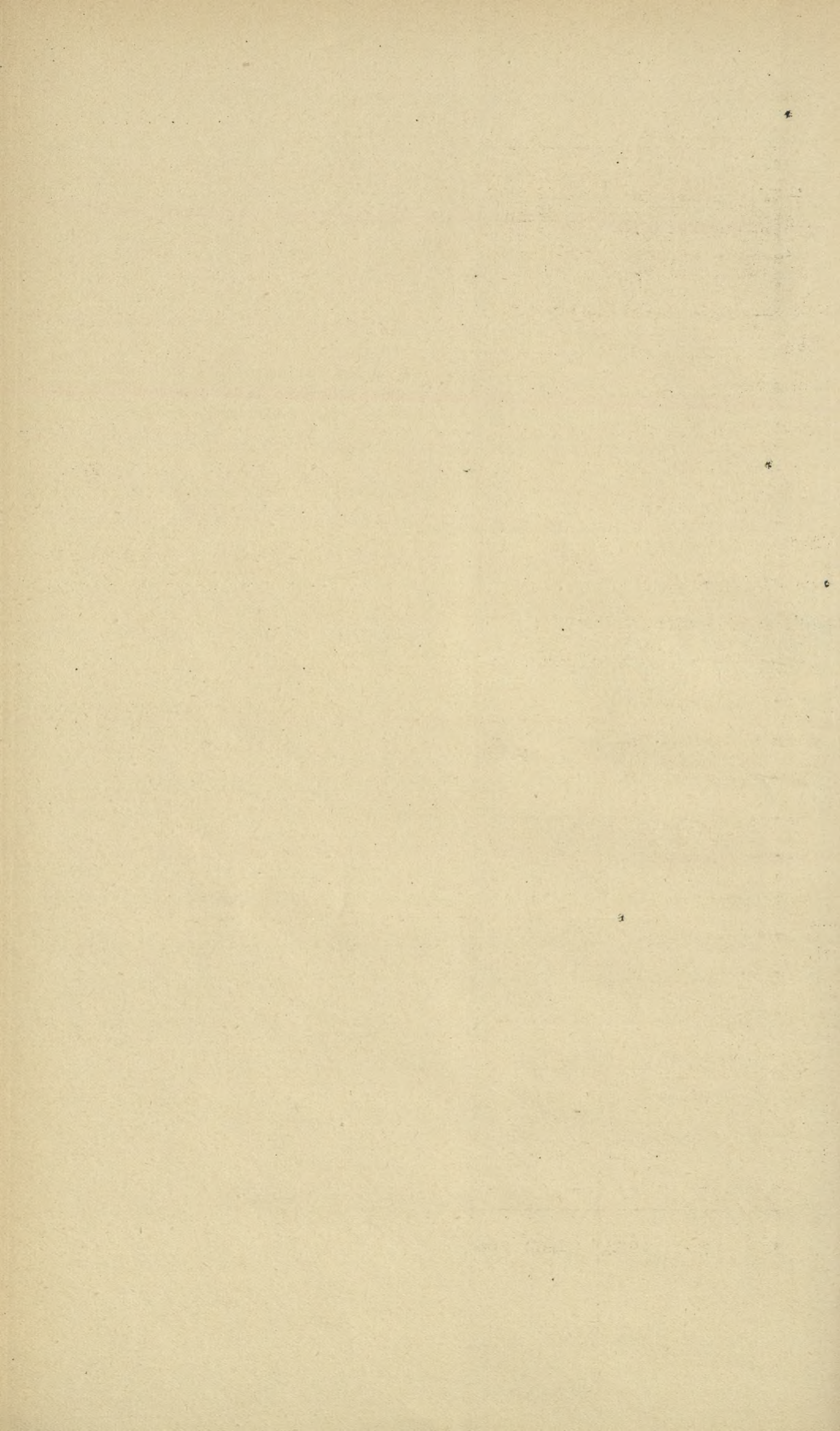
Remont cmentarzy wojennych : wyremontowano 1 cmentarz wojenny, naprawiono ogrodzenie 1 cmentarza wojennego, uporządkowano mogiły pojedynczych 52, masowych 11, wyremontowano 10 znaków mogiłnych.-

Komasacja : skomasowano 1 cmentarz wojenny / zupełnie zniesienie tego cmentarza /.

Koszta : wykonanie powyższych czynności przeprowadzone zostało kosztem około 1.610.41 zł.-

.....

./.

Lp.	Nazwa rzeki potoku	D o c h o d y			Wykonano r o b o t y n o w e								Wykonane roboty konserwacyjne.												Koszta wykonania robót	Opracowano projektów	Wydano opinii technicznych	Inne czynności i uwagi:			
		Kredyty asygnow. przez Urząd Wojew.	Inne dochody uboczne	Razem	Ziemi	Tamy faszynowe		Opaszkowe	Obrotowe	Tamy kamiennych		Roboty siatkowe	Obsadzenie odcypisk	Tamy faszynowe		Opaszkowe	Obrotowe	Roboty siatkowe	Korekcje progowe	Zapory	Faszyn. próg. jazowy	Namulniki	Korony na tamach	Czyszczanie kęp					Zamknięcia starokoryt		
						podk.	poprz.			brzeżu	podk.			poprz.	podk.															poprz.	brzeżu
1.	Strwiąż	15.507	2.774	18.281	1406	316	464	443	-	-	-	-	500	406	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24.785	-	-	x/		
2.	Dniestr	24.458	7.988	32.446	5823	76	1009	219	145	200	141	-	-	-	-	137	-	-	-	-	947	-	-	-	-	36.215	-	-	W tem 2.141.79 zł. od Podk. Tow. Elektr. w Borysławiu na zabezpieczenie skupów linii przewodów elektr. w Samborze.		
3.	Potok /Bystrzyca i Topolniczan	572	636	1.208	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.213	-	-			
4.	Krzemionka i inne	4.864	2.744	7.608	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-	-	-	-	21	-	-	-	-	-	-	6.560	2 Projekty Podmojsce 7.000 zł. Truszczyce 2.700 zł.	-	-		
5.	Litnierz	-	2.160	2.160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	581	-	-			
6.	spławny BUG	17.836	7.448	25.284	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	254	-	-	766	17.836	-	-	-			
7.	żeglowny	19.932	66	19.998	-	-	-	-	-	-	-	-	4270	-	258	-	-	-	-	-	-	-	289	44900	-	19.932	2 Projekty Olszanka 6200 Olszanica 2700	-	-	Wydano ogółem 62 opinii w P.Z.W. i 120 w Oddziale Wodnym.	
8.	T a n e w	18.314	465	18.779	-	-	-	-	-	-	-	-	-	427	156	209	-	-	-	-	-	-	194	-	-	17.503	3 km. 90-96 na kwotę 7.000 zł.	-	-	Budowano materiałami zakupionymi w roku 1931.	
9.	Wisłok	46.840	5.186	52.026	17635	491	1073	1263	414	-	-	-	-	573	-	-	-	-	-	-	-	1140	-	-	-	52.026	-	-			
10.	spławny SAN	75.574	521	76.095	-	-	-	85	85	-	-	158	-	1386	784	163	76	85	-	-	-	-	-	-	-	75.113	km. 73-72 na 16.000	-	-	dtto	
11.	żeglowny	170.150	-	170150	582	86	-	895	959	-	-	-	-	1322	1188	1064	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116.178	km. 66-65 na 14.500	-	-	dtto	
12.	Potok/Wiar	1.139	24	1163	-	162	299	235	-	-	-	-	-	-	-	88	47	-	-	-	-	-	-	-	-	18.307	4 kosztorysy Pawłokoma 12.000 zł. Buszkowice 7.000	-	-	dtto	
13.	W y r w a	5.343	198	5541	-	83	-	-	-	-	-	-	-	70	65	-	-	-	1	napr.	-	-	-	-	-	8.033	Święte 7500 4 Pr. j. Jarosław 28000 Krzywcz 25700 Manastyrz 14000	-	-	dtto	
14.	Olszanka	54	16	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61	-	-	-	-	29	-	-	-	-	-	-	2.555	Bolostaszyc 9.000	-	-	Koszta robót pokryła Gmina Skołoszów-materiały faszynowe wydał W.Z.Wodny.	
15.	Drohobyczka	63	-	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	1.532	Święte 7500 4 Pr. j. Jarosław 28000 Krzywcz 25700 Manastyrz 14000	-	-	Koszta robót pokryła gm. Łazy P.Z.W. wydał 3.000 szt. faszyn z kęp funduszowych.	
16.	Dylągówka	855	-	855	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	124	-	220	21	14	-	-	-	-	-	5.177	-	-	-		
17.	Nadto na rzeczce Radzie w Skołoszowie i na rzeczce Szkle w Łazach	-	-	-	-	-	-	200	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
18.	R A Z E M	401501	30226	431727	25446	12142	907	3526	1803	200	141	158	4770	4281	2460	1785	123	305	43 nowe napr.	16 napr.	947	254	1623	44900	766	403626	15 projektów na ogólną kwotę 159.300	62 opinii w P.Z.W. 120 w Oddz. Wodnym.	-		
						4.121				341				6.741																	

1. Walka z ostrymi chorobami zakaźnymi. Walka z ostrymi chorobami zakaźnymi jest jednym z głównych zadań władz sanitarnych administracji państwowej, które nie tylko sprawują nadzór ale prowadzą ją bezpośrednio przez lekarzy powiatowych i Państwowe władze centralne pokrywają większą część wydatków, związanych ze zwalczaniem epidemji.-

Wielką trudnością w należytem zwalczaniu chorób zakaźnych jest zbyt mała ilość łóżek szpitalnych dla chorób zakaźnych. Jako normę przyjmuje się 5 łóżek szpitalnych dla 1.000 mieszkańców miast oraz 2 łóżka szpitalne dla 1.000 mieszkańców wsi- przeciętnie 3 łóżka na 1.000 mieszkańców, przyczem stosunek łóżek, dla chorób zakaźnych do ogólnych ilości łóżek winien wynosić 1 : 6 czyli w Województwie lwowskim winniśmy mieć 9.383 łóżek szpitalnych w tem 1.568 łóżek dla chorych zakaźnych.-

Daleką od tej normy jest rzeczywistość : na 6.748 łóżek szpitalnych na terenie całego Województwa mamy tylko 522 łóżek dla chorób zakaźnych; a więc o 2635 łóżek szpitalnych poniżej normy, zaś dla chorych zakaźnych brak 1.042 łóżek. Pod względem ilości łóżek zakaźnych województwo lwowskie stoi daleko poza innemi województwami, ponieważ mniejsze rezerwy dla chorych zakaźnych mają tylko województwa : stanisławowskie, poleskie, tarnopolskie, i nowogródzkie. Pozatem brak w ogóle szpitali w 12. powiatach : brzozowskim, dobromilskim, gródeckim, jaworowskim, kolbuszowskim, leskim, Łańcuckim, mościskim, niżańskim, przeworskim, rawskim i rudeckim. Wynika stąd zła izolacja chorych zakaźnych, chorzy tacy z konieczności muszą być izolowani w domu, a izolacja taka jest zasadniczo niedostateczną.-

Dalszą trudnością w należytem zwalczaniu chorób zakaźnych jest brak kolumn desynfekcyjnych, tak że odkażanie ogranicza się do mechanicznego czyszczenia, ponieważ przeprowadza się bardzo często środkami prymitywnymi jak żug, popiół, szorowanie, wietrzenie, zmywanie

środkami desynfekcyjnymi, co przecież dalekiem jest od metod współczesnej medycyny. Dotąd nie opanowana akcja sanitarno-po-rządkowa, a zwłaszcza brak higienicznych studziń po wsiach i mia-steczkach ułatwia szerzenie się chorób zakaźnych przewodu pokarmo-wego. W tym względzie wymienić należy nienależyty sposób sprzeda-ży produktów spożywczych, który wymaga ciągłej czujności władz.

Zubożenie ludności i ciężki jej stan materialny, brak pracy i niedostateczne odżywianie sprzyja szerzeniu się chorób zakaźnych. Wreszcie brak pomocniczego personelu lekarskiego, a w szczególności kontrolerów sanitarnych stawia lekarzy powiatowych w ogromnie trudne położenie w zwalczaniu chorób zakaźnych. To też r. 1932 zaznaczył się nasileniem chorób zakaźnych, na terenie Województwa, a zwłaszcza duru brzusznego, duru plamistego i czerwonki. Opanowanie epidemii zaw-dzięczyć należy wysokiemu poczuciu obowiązków lekarzy powiatowych, którzy pomimo tak trudnych warunków pracy z zaparciem wywiązywali się ze swego zadania. Wydział Zdrowia zwrócił się o pomoc do Polskiego Czerwonego Krzyża, którego współpraca w zwalczaniu chorób zakaźnych była bardzo cenna. Skarb Państwa wydał na zwalczanie 32.000 zł.

Stan ostrych chorób zakaźnych przedstawia się następująco:

O s p a .

Zachorowań na ospę naturalną od szeregu lat na terenie Województwa nie ma. W r. 1932 zaszczepiono 257.422 dzieci przeciwko ospie.-

Dur brzuszny.

W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się przeszko dwukrotnie ilość zachorowań na dur brzuszny. W r. 1932 zgłoszono 1.560 zachoro-wań, 134 zgony, zapadalność / ilość zachorowań na 100.000 mieszkań-ców / wynosiła 49,08 podczas gdy w r. 1931 było 757 zachorowań, 78 zgo-nów przy zapadalności 24,2.- Dur brzuszny występuje we wszystkich bez wyjątku powiatach. W r. 1932 najwięcej zachorowań zanotowano w powiecie kolbuszowskim 136 / 11 zgonów / współczynnik zapadalności 197,5.-

Następnie w powiatach :

sanockim	110 zachor.	6 zgonów	zapadalność	96
tarnobrzoskim	71 "	5 "	"	96
rudockim	66 "	5 "	"	83
niżańskim	52 "	3 "	"	80
jaworowskim	70 "	4 "	"	80
krośnieńskim	79 "	8 "	"	69.7
sokalskim	73 "	6 "	"	66.4
bóbreckim	62 "	12 "	"	63
dobromilskim	52 "	2 "	"	62.4
lwowskim	90 "	4 "	"	62
rzeszowskim	114 "	14 "	"	60.4

Poniżej 60 ludzi na 100000 mieszkańców chorowało na dur brzuszny.
w powiatach :

przeworskim	34 zachorowań	2 zgony	zapadalność	55.3
brzozowskim	44 "	6 "	"	53
przeryskim	86 "	8 "	"	52
Lwów-miasto	160 "	12 "	"	50,6
Leskim	36 "	5 "	"	32
drohobyckim	57 "	2 "	"	29,6
samborskim	33 "	1 "	"	22

Najmniej zachorowań było w powiecie :

turczańskim	22 zachorowań	1 zgon	zapadalność	18.
gródeckim	16 "	"	"	18.7
lubaczowskim	16 "	3 "	"	18,
jarosławskim	23 "	3 "	"	15,7
mościckim	15 "	1 "	"	16.8
rawskim	15 "	1 "	"	12,
żółkiewskim	8 "	1 "	"	
żańcuckim	5 "	1 "	"	5,

Szczepionkę Besredki zastosowano u 8870 osób.

Dur plamisty.

Zwiększyła się ilość zachorowań na dur plamisty.

Zarejestrowano 306 zachor.	34 zgonów	zapaadalność 9.7	podczas, gdy
w r. 1931 196	" 25	"	6.2

Większe epidemie były w powiatach :

drohobyckim / Dołhe i Rybnik /	91 zachor.	5 zgonów	zapaadalność 47,3
turczańskim / Butla, Butelka /	57	" 2	" 48.7
samborskim / Czaple	31	" 3	" 20.9
jaworowskim	29	" 6	" 33.1

W zwalczaniu epidemii w drohobyckim i turczańskim współdziałał Polski Czerwony Krzyż, który oddał wielkie usługi. / W Rybniku zorganizowano Szpital epidem. P.C.K. / Okazało się jednak, że instytucja ta nie była do tych celów należycie przygotowana. Błędy te dadzą się w przyszłości uniknąć, bo Okręg lwowski P. C. K. uzyska wzorową kolumnę epidemiczną.

Sporadyczne zachorowania notowano w powiatach :

mościńskim 17 zachorowań	7 zgonów	zapaadalność 19.
gródeckim 13	" 3	" 15,
przemyskim 23	" 3	" 14,
leskim 12	" 1	" 10.7
sokalskim 11	" -	" 10,
bóbrockim 8	" 1	" 8,
żółkiowskim 14	" 2	"
lubaczowskim 1	"	
przeworskim 1	" 1	"
rawskim 2	" 1	"
Lwów-miasto 12	"	3,7

Nie było duru plamistego w powiecie brzozowskim, dobromilskim, jarosławskim, kolbuszowskim, krościeńskim, lwowskim, Łańcuckim, niżańskim, rudeckim, rzeszowskim, sanockim i tarnobrzeskim.-

Zaszczepiono 102 osoby szczepionką Prof. Weigla. Szczepienie to stosowano przede wszystkim u personelu k lekarskiego i pomocniczego.-

C z e r w o n k a .

Zgłoszone 723 zachor. 103 zgonów zapadalność 23,
zaś w r. 1931 164 " 25 " " 5,

Dało się zaobserwować nasilenie zachorowań na czerwonkę.-

Większa epidemia była w powiecie lubaczewskim 185 zachor. 35 zgonów. Następnie w powiecie : przeworskim 76 zachorowań 10 zgonów, dobromilskim 68 zachorowań 8 zgonów, przemyskim 56 zachorowań 11 zgonów. Ponadto notowano sporadyczne zachorowanie z wyjątkiem powiatu drohobyskiego, krośnieńskiego i niżańskiego, w których czerwonki nie było. Zaszczepiono przeciwko czerwonce 3.813 osób.-

P ł o n i c a .

Zmniejszyła się w roku sprawozdawczym nasilenie płonicy: 1810 zachorow. 59 zgonów, zapadalność 57.8,/ w r. 1931 - 2354 zachorow. 94 zgonów, zapadalność 75 /. Płonicę notowano we wszystkich powiatach w ciągu całego roku. Pewne nasilenie płonicy zaobserwowano w miesiącach letnich i jesiennych zwłaszcza w mieście Lwowie, gdzie z tego powodu uruchomiono rezerwowo miejski szpital epidemiczny.- Wogóle więcej płonicy spotyka się w ośrodkach miejskich. Zarejestrowano w mieście Lwowie 590 zachorowań 29 zgonów, w powiatach : drohobyskim 227 zachorowań 3 zgony. jarosławskim 216 zachorowań, 7 zgony, przemyskim 152 zachorowań, zółkiewskim 70 zachorowań, rzeszowskim 64 zachorowań, lwowskim 61 zachorowań. Ponadto w innych powiatach notowano tylko pojedyncze sporadyczne wypadki płonicy. Zaszczepiono przeciwko płonicy 2.512 osób.

B ł o n i c a .

Nieznaczne nasilenie daje błonica : 1179 zachor. 124 zgony-zapadalność 37.6/ w r. 1931 było 971 zachor. 111 zgonów-zapadalność 31/. Epidemii większych nie było, natomiast miały miejsce sporadyczne zachorowania, notowane w ciągu całego roku we wszystkich powiatach. Zaszczepiono przeciwko błonicy 5.949 dzieci.

O d r a .

Wybitnie zmniejszyła się zapadalność na odrę :

r. 1932	536 zachorowań	30 zgonów	zapadalność	17,
r. 1931	1498	" 26	"	47,8

K r z t u s i e c .

Zapadalność na krztusiec pozostała na tym samym poziomie :

r. 1932	- 1017 zachorow.	64 zgonów	zapadalność	32,4
1931	1010	" 120	"	32,2

W roku sprawozdawczym daje się zauważyć mniejsza śmiertelność na tę chorobę.

W o d o w s t r ę t .

Zarejestrowano 519 osób pokąsanych przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę / w r.1931 pokąsanych było tylko 209 /.-Wszyscy pokąsani poddani byli szczepieniu przeciwko wściekliznie. 6 osób zmarło na wodowstręt, mianowicie : 1 w powiecie drohobyckim, 1 w jaworowskim, 1 w leskim, 1 w lwowskim, 2 w mościskim,- Osoby te nie zgłosiły władzom sanitarnym faktu pokąsania przez zwierzęta wściekłe i nie poddały się szczepieniu. Zaś w przypadku z powiatu leskiego pokąsany pomimo polecenia lekarza nie poddał się szczepieniu.-

Wydział Zdrowia polecił troskliwej opiece lekarzy powiatowych los osób pokąsanych przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę.Najmniej-sze niedociągnięcie lekarza powiatowego w tym względzie musiało być bezzwłocznie wszechstronnie wyjaśnione.-

Choroba Heine Medina.

Zarejestrowano 19 zachorowań, 5 zgonów, które miały charakter sporadyczny:

w powiecie brzozowskim	1	w powiecie bóbreckim	1,
" jaworowskim	4	" gródeckim	2,
" lwowskim	1	" mościskim	2,
" przemyskim	4	" rawskim	1,
" rzeszowskim	2 i	" sanockim	1.-

Źródło zakażenia nie udawało się zwyczajnie wysłedzić. Wobec bardzo ostrych zarządzeń policyjno- sanitarnych dalszych zachorowań nie było.

2. Walka z gruźlicą.

Walkę z gruźlicą prowadzi się przez powiatowe Koła Walki z gruźlicą z P. Starostami i P. Lekarzami powiatowymi na czele. Wszystkie Koła Powiatowe podlegają Wojewódzkiemu terytorjalnemu Tow. Przeciwigruźliczemu we Lwowie. Na terenie Województwa pracuje obecnie 36 przychodni przeciwigruźliczych zorganizowanych przez Powiatowe Koła Walki z gruźlicą. Tylko na terenie powiatu rawskiego niema dotąd przychodni przeciwigruźliczej i nienależycie zorganizowane przychodnie /bez pielęgniarek / mamy tylko w Kolbuszowej i Brzozowie. W r. 1932/33 przybyło 8 przychodni przeciwigruźliczych.-

W ewidencji przychodni było 57.496 chorych na gruźlicę udzielono 77.144 porad, Skarb Państwa wydał w tym roku tytułem subwencji na walkę z gruźlicą 39.595 zł. Koła Walki z gruźlicą rozwijają silną akcję propagandową i uświadomienie ludności zwłaszcza w okresie miesiąca przeciwigruźliczego. Dowodem pomyślnych wyników w tym kierunku jest ofiarność społeczeństwa, wyrażająca się w kwocie 21.325 zł. 60 gr. uzyskanych ze sprzedaży znaczków i nalepek przeciwigruźliczych.-

3. Walka z jaglicą.

Walkę z jaglicą prowadzi się przez przychodnie przeciwjaglicze utrzymywane przez samorządy a subwencjonowane przez państwo. Pozatem chorzy leczeni są w szpitalach. W r. 1932 było na terenie województwa 23 przychodni przeciwjagliczych, w tem 2 nowozorganizowane. W okresie sprawozdawczym leczono w przychodniach 2.467 chorych pochodzących z 1513 zarejestrowanych środowisk jagliczych, co dowodzi poważnego zajagliczenia województwa. 1919 zatrudnionych w przychodniach pielęgniarek odwiedziło 940 środowisk jagliczych.-

W r. 1932 zanotowano 739 nowych zachorowań na jaglicę czyli zachorowało 23 osób na 100.000 mieszkańców, a więc mniej niż w ubiegłym, gdzie było 1.029 zachorowań i zapadalność wynosiła 32,8.-

Niemą przychodni przeciwjagliczych w powiecie: brzozowskim, dobromilskim, kolbuszowskim, leskim, lwowskim, Łańcuckim, rawskim, tarnobrzescim i turezańskim. Skarb Państwa udzielił 8.400 zł. subwencji na walkę z jaglicą.

4. Walka z chorobami wenerycznymi.

Na terenie miasta Lwowa znajdują się 4 przychodnie przeciwweneryczne państwowe oraz 5 przychodni samorządowych i organizacji społecznych.- W Jarosławiu, Krośnie, Przemyśle i Samborze czynne są przychodnie zorganizowane przez Wydziały Powiatowe przy Ośrodkach zdrowia.

Pozatem w 10 powiatach jest 12 przychodni uruchomionych przez Szpitale i instytucje społeczne np. Kasy Chorych i.t.p.

W razie potrzeby chorzy leczeni są w szpitalach powszechnych.-

W r. 1932 leczono chorych na kiłkę : 3.760 mężczyzn, 1.624 kobiet, 36 dzieci, na rzerzączkę : 2.398 mężczyzn, 1.841 kobiet, 61 dzieci, na wrzód miękki : 146 mężczyzn, 42 kobiety. Walka z chorobami wenerycznymi łączy się ściśle ze zwalczaniem nierządu. Lekarze urzędowi przeprowadzają perjodyczne badania prostytutek, z których chore są przymusowo leczono. W r. 1932 było na terenie województwa 867 prostitutek zarejestrowanych. Zbadano 1354 osób, wykonano ogółem w ciągu roku 35.158 oględzin. Poza przychodniami utrzymywanymi przez Państwo, Ministerstwo Opieki Społecznej udzieliło 3.150 zł. subwencji na prowadzenie przychodni.

5/ Ośrodki zdrowia .

Określeniem tem ujęto stacje medycyny zapobiegawczej chorobom społecznym /gruźlicy, jaglicy, chorobom wenerycznym / obejmujące co najmniej 2 przychodnie. W skład ośrodka zdrowia weszły także stacje opieki nad matką i dzieckiem. Organizacja ośrodków zdrowia w województwie przedstawia się w ten sposób, że prowadzą je Wydziały powiatowe, subwencionowane przez Państwo, Kasy chorych i instytucje społeczne. Ogółem czynnych było w r. 1932 , 23 ośrodków zdrowia w 19 powiatach obejmujących : 25 przychodni przeciwigruźliczych, 23 przychodni przeciwjagliczych, 4 przeciwweneryczne

11 stacji opieki nad matką i dzieckiem, 1 przychodnię przeciwrakową i przychodnię dla dzieci anormalnych, 1 przeciwalkoholową i 1 przychodnię dentystyczną. Poza ośrodkami było czynnych : 11 samoistnych przychodni przeciwgruźliczych, 2 samoistne przychodni przeciwjaglicze, 7 stacji opieki nad matką i dzieckiem.- Instytucje te zatrudniają 64 lekarzy i 53 pielęgniarek. Bilans dodatniej pracy tych instytucji i ich bardzo przychylnego przyjęcia przez społeczeństwo znalazł wyraz w fakcie że pomimo ciężkiego kryzysu samorządy instytucje te rozbudowują.

I tak w r. 1932 przybyło : 6 ośrodków zdrowia obejmujących przychodnię przeciwgruźliczą i przeciwjagliczą : 1/ w Dobromilu, 1 w Przeworsku i 1 w powiecie lubaczowskim i 3 w powiecie jarosławskim. Nadto rozbudowano istniejące 3 ośrodki zdrowia przez kreowanie 1 przychodni przeciwgruźliczej w Turce i 2 przychodni przeciwjagliczej / w Jaworowie i Sokalu /. Ponadto utworzono 1 przychodnię przeciwgruźliczą samoistną w powiecie lwowskim.-Przybyło 6 lekarzy i 3 pielęgniarki.- Subwencje państwowe na prowadzenie ośrodków zdrowia wynosiły 3.990 zł. zaś na stacje opieki nad matką i dzieckiem 9.025 zł.

6/ Higjena szkolna.

Nadzór higjieniczno-lekarski nad zdrowiem młodzieży szkolnej jest niedostateczny. Na 411.464 dzieci w wieku szkolnym jest zaledwie 50 lekarzy szkolnych i 20 higjenistek szkolnych, oraz 92 lekarzy pełniących nadzór nad higjeną szkolną / lekarze powiatowi- okręgowi, miejscy /. W r. 1932 zbadano zaledwie 152.179 uczniów. Najlepiej nadzór ten zorganizowany jest we Lwowie, gdzie stało zatrudnionych jest 7 lekarzy i 18 higjenistek. Następnie szkoły średnie mają zwykle lekarzy szkolnych. Na terenie Województwa poza Lwowem najbardziej upośledzone są szkoły powszechne w których nadzór nad dziatwą wykonują tylko dorywczo lekarze powiatowi i okręgowi. Nadzór ten jest niewystarczający i często nawet iluzoryczny.

7. Nadzór nad żywnością.

Wykonują go lekarze powiatowi, okręgowi, miejscy i kontrolerzy żywności.

W r. 1932 pokrano 27.623 prób produktów spożywczych i przedmiotów użytku do badania, z tego uznano za nieodpowiednie 1.666.-

Wydział Zdrowia pozostaje w stałym porozumieniu z Krakowskim Państwowym Zakładem badania żywności, który wykonuje badania na zlecenie Państw. organów sanitarnych, oraz z Zakładem Badania żywności m. Lwowa, który przeprowadza badania na terenie miasta.-

Zo sprawą tą łączy się ściśle stały nadzór nad mleczarniami, piekarniami, sklepami spożywczymi, restauracjami i t.p. który wykonują lekarze powiatowi.-

8. Sprawy sanitarno- porządkowe.

Akcja sanitarno-porządkowa prowadzoną jest w ciągu dalszym systematycznie.- Wydział Zdrowia ją nadzoruje i wymaga stałej czujności zo strony lekarzy powiatowych. Ten dział ich pracy był przedmiotem obrad na VI Zjeździe lekarzy powiatowych Województwa lwowskiego w październiku 1932 r. Stwierdzić należy, że pomimo trudności ekonomicznych akcja ta wolno ale stopniowo postępuje naprzód.-

9. Sprawy farmaceutyczne.

Zapopatrywanie ludności w środki lecznicze reguluje ustawa aptekarska z dnia 18. grudnia 1906 r. Dz.P.P. Nr.5 z 1907 r. Rozp.Min. S.W. i Handlu z dnia 17/ IX 1863 Dz. P.P. Nr. 152.-

Nadzór nad obrotem środków leczniczych wykonuje zgodnie z Rozp. M. S.W. z 5. VII 1926 r. Dz. U.R.P. Nr. 70 poz. 405 i okólnikiem tegoż Ministerstwa z dnia 14. X 1930 r. Nr. 188 Inspektor farmaceutyczny.- Województwo lwowskie posiada ogółem 187 aptek, z tego publicznych 177. aptek zakładowych, kas chorych 7 aptek, szpitalnych 1 aptek. domowych lekarzy 2 aptek. W r. bieżącym wydane 4 koncesje na nowe apteki a uruchomiono tylko 1 nową aptekę. Fabryk chemiczno- farmaceutycznych jest 3. wytwórni surowic i szczepionek 1, fabryka eteru etylowego 1, fabryka wód mineralnych - leczniczych 1, drogueryj detajlicznych 67, hurtownych składów materiałów aptecznych 6. Rewizje przeprowadzono w aptekach i drogueryjach na terenie powiatów: rzeszowskiego, mościskiego, lubaczow-

skiego, Łańcuckiego, rudockiego, krośnionńskiego, lwowskiego i tarnobrzieskiego oraz w mieście Lwowie.-

Pobrano za pośrednictwem Starostw próbki leków ze wszystkich aptek Województwa do zbadania w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie. Wynik badania nie jest jeszcze nadesłany.-

Lustracje przeprowadzone w hurtowniach matorjałów aptecznych, wytwórniach i aptekach na terenie miasta Lwowa wykazały, że zarządzenia wydane w roku ubiegłym zostały w znacznej mierze wykonane.-

Rewizje aptek na terenie poszczególnych powiatów wykazują niejednokrotnie pewne braki w urządzeniu. Środki leczniczo przeważnie w należytej jakości. Uchybienia w wykonywaniu poszczególnych przepisów spotykano są rzadko. Spotykane niedokładności dotyczą przeważnie przechowywania niektórych środków leczniczych. W wyniku przeprowadzonych rewizji wydano szereg zarządzeń: w 2 wypadkach sprawę skierowano na drogę karną. Obrót środkami odurzającymi odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami.- Rewizje przeprowadzono w droguerjach wykazując, że prowadzą one stale handel środkami leczniczymi niedozwolonemi do obrotu poza aptekami. Środki te wobec konieczności ukrywania ich przechowywane są niejednokrotnie w sposób urągający najprymitywniejszym wymogom higjeny.- Spotykane leki są zwykle zajmowane, a winni pociągani są do odpowiedzialności karnej. Stwierdzono również, że handel środkami leczniczymi uprawiają sklepy spożywcze, galanteryjne, spółdzielnie i inne. Zajęto w takich handlach leki jak jodyna, różne krople są zawsze jak wykazują badania apalityczne fałszowane. W tępieniu tych nadużyć konieczne jest współdziałanie miejscowych czynników celem ochrony ludności jak przed wyzyskiem tak i przed ewentualnem niebezpieczeństwem dla zdrowia. Na terenie pracy nad stworzeniem warunków samowystarczalności gospodarczej zasługuje na uwagę powstanie na terenie miasta Lwowa. Towarzystwa Zielarskiego, które postawiło sobie za cel zorganizowanie na terenie Małopolski wschodniej produkcji, handlu i ewentualnie przetwórstwa roślin leczniczych i przemysłowych. Rozwój tego towarzystwa, a w szczególności rozpoczęcie i prowadzenie racjonalnej

produkcji gwarantuje istnienie specjalnej szkoły zielarskiej/tymczasem żeńskie /, która przygotowuje siły instruktorskie do pracy w tej gałęzi produkcji. Szkoła z wiosną wypuszcza pierwszy zastęp instruktorów. Inspektor farmaceutyczny tut. województwa utrzymuje ścisły kontakt tak z Tow. Zielarskiem jak i ze szkołą, mając na uwadze uzgodnienie prac towarzystwa i szkoły z wymaganiami stawianymi przez farmację temu działowi produkcji.-

Z końcem roku ubiegłego zostało wykonane i oddane Uniwersytetowi J.K. we Lwowie Collegium farmaceuticum. w którym znalazło pomieszczenie szereg zakładów z zakresu farmacji praktycznej oddziału farmaceutycznego powyższego Uniwersytetu. Collegium ufundowane jest ze składek i darowizn członków zawodu aptekarskiego.

10/ Sprawy budżetowe.

W r. 1932/33 preliminowały na cele sanitarno :

1/ samorządy miejskie 3.609.970 zł.

" powiatowe 1.054.737 "

Razem 4.664.707 zł.

W r. 1931/32 ogólna suma wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych samorządów miejskich i powiatowych na te cele wynosiła 6.373.791 zł.

Tak gwałtowna obniżka budżetów samorządowych wynosząca kwotę 1.709.084 musi się prędzej czy później odbić ujemnie na zdrowiu publicznem, zwłaszcza, że równocześnie obniżone zostały subwencje rządowe na cele zdrowotne dla samorządów, które w roku 1932/33 wynosiły 101.862 zł. zaś w r. 1931/32 - 128.669 zł.

11. W n i o s k i .

1/ Wzrost chorób zakaźnych w ostatnich latach stwarza konieczność zwiększenia dotowania w budżetach samorządów pozycji na zwalczanie chorób zakaźnych, a w szczególności :

a/ na szczepienie ochronne przeciwko chorobom zakaźnym,

b/ na subwencję dla gmin uboższych, na budowę studziń, co ma pierwszorzędne znaczenie ze względu na choroby zakaźne przewodu pokarmowego,

c/ na krocowanie stanowisk dozorców sanitarnych, ponieważ bez pomocniczego personelu sanitarnego walka z chorobami zakaźnymi stosowana według metod współczesnej medycyny jest bardzo utrudniona i często wprost niemożliwa. Powiat bez dozorców sanitarnych, nie jest powiatem zorganizowanym należycie pod względem sanitarnym.

2/ Zubożenie ludności związane ze współczesnym kryzysem nakłada na samorządy obowiązek udostępnienia pomocy lekarskiej najuboższym warstwom społecznym. W tym celu należy dążyć do obsadzania wakujących stanowisk lekarzy okręgowych i miejskich, do utrzymywania i rozbudowy istniejących ośrodków zdrowia, jako instytucji mających na celu zwalczanie chorób społecznych, a więc gruźlicy, jaglicy i chorób wenerycznych, których wzrost jest niewątpliwie związany ze złym stanem ekonomicznym ludności.

Z tego też punktu widzenia należy rozbudowywać stacje opieki nad matką i dzieckiem, których działalność przyczyni się do zmniejszenia ~~śmiertelności~~ śmiertelności niemowląt i zapobiegnie wielu chorobom wieku dziecięcego.

12/ Sprawy Szpitalnictwa, którymi zarządza Tymczasowy Wydział Samorządowy w likwidacji przedstawiają się następująco :

I. Szpitale państwowe położone na terytorjum Województwa lwowskiego.

Rok budżetowy 1932/33 w dziedzinie szpitalnictwa nie był korzystniejszy w stosunku do okresu budż. 1931/32. Trwające bowiem w dalszym ciągu ogólnie przesilenie gospodarcze Państwa odbiło się również w r. 1932/33 na szpitalnictwie małopolskim.

Wprowadzono nałożności ze Skarbu Państwa przypadające szpitalom państwowym na pokrycie niedoboru budżetowego, a szpitalom prowincjonalnym z tytułu kosztów leczenia ubogich chorych - zostały w roku sprawozdawczym wyasygnowane niemal w preliminowanej wysokości, to jednak umniejszały się w bardzo znacznym stopniu wpływy z kosztów leczenia od samopłacących. W szczególności w stosunku do dochodów preliminowanych były w szpitalu powszechnym we Lwowie mniejsze o 236.984 zł. tj. o 18 % a w Zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie o 112.218 zł. tj. o 17%.

Tak znaczne zmniejszono się dochodów własnych uniemożliwiło tym szpitalom uskutoczenie wielu niezbędnych, a przewidzianych budżetem wydatków, tak w zakresie robót konserwacyjnych jak również innych, na konieczne uzupełnienie inwentarza bielizny, sprzętów, oraz instrumentów lekarskich. Ponadto Szpital lwowski nie tylko nie był w możności wyrównać pozostałych z r. 1931/32 zaległych rachunków, lecz przeciwnie długi tego szpitala w stosunku do roku 1931/32 jeszcze bardziej wzrosły. W roku sprawozdawczym zatem nie mogły wymienione szpitale z braku dyspozycyjnej gotówki wykonać, poza wydatkami związanymi ściśle z utrzymaniem i leczeniem chorych bardzo wielu niezbędnie potrzebnych i koniecznych dla tych Szpitali robót rekonstrukcyjnych.-

Ogólny obraz ruchu chorych oraz gospodarki finansowej w obu tych Szpitalach przedstawia się w roku sprawozdawczym następująco :

A/ Szpital powszechny we Lwowie.

Ruch chorych.		Rok 1931/32.	Rok 1932/33.
Ilość łóżek etatowych:	oddz.szpitalne	1.046	1.062
	" kliniczne	465	465
Ilość chorych :	" szpitalne	18.107	17.628
	" kliniczne	5.506	5.583
Ilość zmarłych :	" szpitalne	1.054	1.040
	" kliniczne	156	191
Ilość dni leczenia :	" szpitalne	316.615	306.450
	" kliniczne	113.324	108.022
Procent śmiertelności :	" szpitalne	5.8%	5.9 %
	" kliniczne	2.8%	3.4%
Przeciętna dzienna ilość chorych :			
	oddz.szpitalne	868	839
	" kliniczne	312	295
Średni czas leczenia chorego :			
	Oddz. szpitalne	17 ⁴ -	17 ³ -
	" kliniczne	20 ⁵ -	19 ³ -

	Rok 1931/32	Rok 1932/33
Dokonano operacyj na oddz. szpital .	4.470	6.223
" klinicznych	2.458	3.112
Koszt całej kuracji jednego chorego	130 zł.	122 zł.
" jednego dnia leczenia	7.16	6.86
" " żywienia	1.06	0.89
" leków i środków sanitarnych na jeden dzień	0.76	0.68.

i Taksy szpitalne :

Taksy szpitalne wynosiły :

na klasie I. 14 zł. na kl. II - 11 zł. na kl. III - 5.60 zł.

Sprawy personalne :

Stan personelu zajętego w r. 1932/33 przedstawia się następująco :

Wyszczególnienie	w s t o p n i u s k u ż b o w y m												Razem
	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	XIII.	XIV.	XV.	XVI.	
Lekarze	1	.	16	.	25	16	.	.	.	.	.	.	58
Kapłani	.	.	.	4	.	.	.	.	.	.	.	.	4
Urzędnicy	.	.	3	2	4	7	11	5	.	.	.	.	32
Służba zaw. piel.	.	.	.	.	.	6	.	20	5	2	.	4	37
Akuszarki	.	.	.	.	.	.	1	2	.	.	.	.	3
Profesjo- niści	.	.	.	.	.	.	2	6	9	9	13	5	44
Funkcjo- nar. niżsi	.	.	.	.	.	.	1	1	2	12	74	253	343
R a z e m l	.	.	19	6	29	29	15	34	16	23	87	262	521

Nadto zajętych jest 123 SS. Miłosierdzia i 5 aptekarzy płatnych z funduszków rzeczowych.

Sprawy finansowe.

Stan finansowy Szpitala powszechnego we Lwowie przedstawia się

w r.budż. 1932/33 następująco :

W y d a t k i w r. 1932/33 wynosiły 2,454.582 zł.
po doliczeniu niezapłaconych rachunków

dostawców w kwocie 391.234 "

razem 2,845.816

w porównaniu z kredytem preliminowanym 2,615.517 "

były pozornie większe o kwotę 230.299 zł.

z powodu pozostałych z r. 1931/32 niewyrównanych rachunków w łącznej kwocie 364.479 zł.

D o c h o d y wynosiły 1,414.222 zł.

w porównaniu z kredytem prelimin. 1,645.304 zł.

były mniejsze o kw. 231.082 zł.

z powodu niemożności osiągnięcia wpływów z kosztów leczenia w preliminowanej wysokości.-

W szczególności wpływy z kosztów leczenia

wynosiły 1,078.384 zł.

a w porównaniu z dochodami preliminowanymi ..1.315.368 "

były mniejsze o kwotę236.984 zł.

t.j. o 18 % z powodu ogólnego zubożenia ludności i niezapłacenia 75 % kosztów leczenia funkco. państwowym przez Skarb Państwa.

Nadwyżka wydatków w r. 1932/33 pokryta została dotacją TWS.w łącznej kwocie 1.040.350 zł. -

Ważniejsze roboty konsorwacyjne wykonano w r. 1932/33.

a/ Rekonstrukcja oddziałów : skórno-męskiego, położniczego, kliniki wewnętrznej i szkoły pielęgniarstwa,

b/ Budowa bramy wjazdowej przy ul. Piekarskiej L.69.

c/ Częściowe pokrycie dachu nad budynkiem głównym , szkołą pielęgniarstwa oraz atyki i rynew w klin. chirurg.

Do najkonieczniejszych projektowanych robót rekonstrukcyjnych

zaliczyć należy :a/ gruntowny remont kliniki chirurg. oraz parteru głównego budynku szpitala, b/ naprawa chodników przy budynku kliniki dermatolo-

gicznej, c/ budowa portjerki w pawilonach zakaźnych, d/ odnowienie mieszkania SS. Miłosierdzia.

Zakład dla umysłowo chorych w Kulparkowie.

Ruch chorych :	Rok 1931/32	Rok 1932/33
Ilość łóżek etatowych :	1.111	1.111
" chorych :	2.604	2.652
" zmarłych :	127	103
" dni leczenia :	695.061	703.950
Procent śmiertelności :	4.9 %	3.9 %
Przeciętna dzienna ilość chorych:	1.904	1.928
Średni czas leczenia chorego	267	265
Koszt całej kuracji jednego chorego :	795 zł.	695.26 zł.
" jednego dnia leczenia :	2.98	2.62
" " " żywienia	0.83	0.79
" leków i środków sanitarnych na jeden dzień	0.02	0.02 .

Sprawy personalne .

Stan personelu zajętego w r. 1932/3 przedstawia się następująco :

Wyszczególnienie	W stopniu służbowym .												Razem
	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	XIII.	XIV.	XV.	XVI.	
Lekarze	1	3	3	7	1	.	.	.	.	.	.	.	15
Kapelani	.	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	2
Urzędnicy	.	.	2	1	5	4	5	.	.	.	.	.	17
Służba zawodowa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Profesjonisci /rzem./	.	.	.	.	.	.	1	17	10	6	6	8	48
Funkcjonariusze	.	.	.	.	.	.	2	2	17	18	105	214	358
Razem	1	3	5	10	6	4	8	19	27	24	111	222	440

T a k s y s z p i t a l n e .

Taksy szpitalne wynosiły : na klasie I - 14 zł. na kl. II - 9,50 zł.
na klasie III - 4 zł.-

S p r a w y f i n a n s o w e .

Stan finansowy Zakładu przedstawia się następująco :

W y d a t k i w r. 1932/ 33 wynosiły 1,843.872 zł.

po doliczeniu niewyrównanych rachunków dostawców

w kwocie 17.517 "

razem 1,861.389 zł.

w porównaniu z kredytem prelim. 1,994.467 "

były mniejsze o kwotę 133.078 zł.

D o c h o d y własne wraz z nadwyżką dochodów

z przedsiębiorstw wynosiły 631.866 zł.

w porównaniu z kredytem prelim. 737.579 "

były mniejsze o kwotę 105.713 zł.

z powodu niemożności ściągania kosztów leczenia w wysokości prelimi-
nowanej.

W szczególności wpływy z kosztów leczenia wynosiły . . 543.504 zł.

w porównaniu z dochodami prelim. 655.722 "

były mniejsze o 112.218 zł.

t.j. o 17 % w stosunku do preliminarzowanych.

Nadwyżka wydatków pokryta została dotacją TWS. w kwocie 1,211.000 zł.

i zapasem kasowym z r. 1931/32.-

Ważniejsze roboty konserwacyjne wykonane w r. budż.1932/33.

a/ Uruchomienie wodociągu zakładowego w Maliezkowcach,

b/ Wypróżnienie komory gnilnej filtra biologicznego.

c/ Sporządzenie betonowej przegrody na okólnikach,

d/ Wykonanie 6 bram żelazno betonowych,

e/ Budowa magazynu na naftę i benzynę,

f/ zainstalowanie urządzenia odemglenia kuchni parowej,

g/ Przerobienie pomieszczenia na ambulatorjum z przystosowaniem
do wymogów aseptyki,

- h/ Odnowienie fasady budynku adm. oddziału XVII sali biegunkowej na oddz. męskim i pralni zakładowej,
- i/ Wstawienie nowych okien w kaplicy,
- j/ Zakupno aparatu sterylizacyjnego dla apteki, maszyny do dzielenia ciasta i 70 szt. łóżek dla chorych,

Do koniecznych projektowanych robót inwestycyjnych zaliczyć należy:

- a/ zcentralizowanie centralnego ogrzewania w zakładzie,
- b/ zainstalowanie odmiękczaczy do zbyt twardej wody wodociągu w Malickowicach,
- c/ przrobienie filtra biologicznego,
- d/ nadbudowa I. p i rozszerzenie pawil. zakaż.
- e/ zainstalowanie chłodni na mięso i mleko.--

C. Szpitale prowincjonalne położone na terytorjum Województwa
lwowskiego.

Budżety i zamknięcia rachunków za okres adm.1932/33.

1/ Preliminowano w dochodach kwotę	1,936.443 zł.-- gr.
" na wydatki "	1,981.658 " --
z nadwyżką dochodów	4.785 zł.-- gr.

2/ Preliminowano w dochodach j.w. 1,986.443 zł.-- gr.

U z y s k a n o :

a/ zapas kasowy z okresu adm. 1931/32 -	166.894.93
b/ dochody bieżące	1,773.175.35 1,940.070.35 zł.
Uzyskano mniej o kwotę	46.372.67 "

W szczególności preliminarowano tytułom

a/ zaliczek ze Skarbu Państwa kwotę	1,173.413 zł.--gr.
b/ asygnowano tylko kwotę	1,148.140 " 68 "
czyli mniej o kwotę	25.272 " 32 gr.

Tytułem zaliczek ze Skarbu Państwa otrzymały zatem szpitale 97.8% z kwoty preliminarowanej.

b/ wpływów od samopłacących kas chorych, za funkcjonariuszów

państw. i.t.d. kwotę 775,200 zł.-- gr.
 Uzyskano tylko kwotę 536.767 " 82 gr.
 czyli mniej o kwotę 238.432 zł.18 gr.
 Tytułem wpływów od samopłacących, kas chorych i.t.d. uzyskano zatem
 tylko 69.2 % z kwoty preliminowanej.

3/ Preliminowano na wydatki kwotę 1,981.658 zł.-- gr.
 wydano kwotę 1,808.656 " 02 "
 czyli mniej o kwotę 173.001 " 98 "

W stosunku do kwoty preliminowanej wynoszą wydatki 91 %.

4/ Z e s t a w i o n i e . Dochody rzeczywiste :

a/ zapas kasowy z okresu adm. 1932/33 -166.894.98 zł.
 b/ Wpływy /Dochody/bieżące 1,775.175.35 " - 1,940.070 zł.33 gr.
 Wydatki rzeczywiste 1,808.656 " 02 gr.
 Zapas z końcem marca 1933 w gotówce lub w lokacie 131.414 " 31 gr.

5/ Drugi szpitali wynosiły z końcem marca 1933 około 200.000 zł.

6/ Protensja szpitali z tytułu kosztów leczenia wynosiła z końcem
 marca 1933 .

1/ do Skarbu Państwa a/ za rachunki ubogich i członków kas chorych
 po III kw. 1932/33 w łącznie kwotę 299.833.72 zł.

b/ za rachunki za IV kw.1932/33 369.535.32 " 669.369 zł.04 gr.

2/ do Urzędów Wojewódzkich za loczenie funkcjonariuszów państwowych
 około 30.000 zł.

3/ do Kas chorych około 95.000 "

4/ do gmin poza małopolskich około 24.000 "
 Razem 318.369 zł.04 gr.

7/ Dni loczenia. Za podstawę do obliczenia należności kosztów lecze-
 nia przyjęto w budżetach na okres adm. 1932/33 466.900 dni.

Na podstawie zamkniętych protokołów stanu chorych za okres powyższy
 było 488.749 zł. czyli więcej o 21.849 dni. W okresie adm.1932/33
 było 28.255 chorych, przeciętnie leczono dziennie chorych 1.340, prze-
 ciętny czas leczenia wynosił 17.3 dnia.

8/ Sprawy personalne. Personal szpitalny wynosi 406 osób, a mianowicie lekarzy 44, urzędników 7, akuszerów, monterów i laborantów 6, sióstr zakonnych 135, służby niższej 214 osób. Stałych funkcjonariuszów było 22. Etat jednego sekundarjusza w szpitalach w Przemyśle i Żółkwi nieobsadzony.

W stan spoczynku przeniesiono dyrektora szpitala w Samborze, a w miejsce jego mianowano już w bieżącym okresie Dr. Mossora. W szpitalu powszech. w Turce obsadzono etat sekundarjusza kontraktowego. Obecnie w każdym szpitalu, z wyjątkiem szpitala powsz. w Bókrze, jest co najmniej 2 lekarzy.

Ludowy, adaptacje i konserwacje.

Oprócz zwykłej konserwacji przeprowadzonej w każdym szpitalu, wykonano nadto w szpitalach powszechnych : 1/ w Drachobyżu : wybudowano pod dach piętrowy pawilon zakaźny, w którym parter z końcem listopada br. będzie oddany do użytku chorych. 2/ w Jarosławiu : Przerobiono część strychu w pawilonie zakaźnym na mieszkanie służby. 3/ w Krośnie : Nadbudowano piętro nad częścią budynku głównego. W tym okresie łącznie nadbudówka częściowo wykończona. 4/ w Przemyśle : Adaptacja sali operacyjnej i wykończenie pawilonu administracyjnego. 5/ w Rzeszowie : Wykonano studnię urządzone wodociąg, łazienki, klozety spłukiwane i zainstalowano centralne grzanie wody a nadto zaadaptowano sale operacyjno= czystą i brudną. 6/ w Samborze : Częściowa adaptacja sal operacyjnych, wstawienie w 2 salach ścian działowych i powiększenie lodowni. 7/ w Sokalu : W całym budynku przerobiono łazienki i klozety, a nadto w pawilonie żeńskim wymieniono posadzki, urządzone salę porodową i zainstalowano centralne ogrzewanie. 8/ w Tarnobrzegu : Rozbudowa szpitala przez dobudowę 2 skrzydeł piętrowych i nasadzenie II piętra nad częścią środkową budynku. 9/ w Turce : Wymiana w budynku głównym ściany zagrzybionej i adaptacja pawilonu zakaźnego, 10/ w Sanoku : nie doszła do skutku budowa wodociągu z powodu opornego stanowiska właścicieli gruntu. na którym ma być ujęte źródło.

Aparaty zakupiły szpitale :

1/ Bóbrka - aparat do djatermji i lampę kwarcową, 2/ Jarosław - aparat Roentgena. 3/ Lubaczów - Sterylizator.

Ogólne uwagi :

1/ Mimo kryzysu gospodarczego należy uważać wykonanie budżetów 13. szpitali prowincjonalnych, położonych na terytorjum Województwa lwowskiego za stosunkowo korzystne. W tym jednak okresie administracyjnym stan gospodarczy znacznie się pogorszył z powodu jeszcze większego zmniejszenia się wpływów od samopłacących, kas chorych i.t.d. i ograniczenia zaliczek na koszt leczenia.

2/ Z porównania wynikłości z okresu sprawozdawczego 1932/33, z okresem adm. 1931/32 okazuje się, że w okresie admin. 1932 /33 :

a/ zwiększyła się ilość chorych o 1386 i ilość dni leczenia o 26.593, a natomiast

b/ zmniejszyły się wpływy od samopłacących, kas chorych i.t.d. o kwotę 126.263 zł.

Przyczyny zwiększenia się ruchu chorych należy szukać nie tylko w zaufaniu ludności do szpitali, ale raczej w jej zubożeniu, na co wskazywałoby zmniejszenie się płatności. To zmniejszenie się wpływów od samopłacących pociągnie w konsekwencji obciążenie Skarbu Państwa.

3/ Kredyt wyznaczony przez Ministerstwo na szpitalnictwo, prowincjonalne nie odpowiada należytości, przypadającej szpitalom za leczenie ubogich chorych. Dowodem tego znaczna pretensja szpitali do Skarbu Państwa z końcem marca 1933. Ażeby zatem odciążyć Skarb Państwa i z uwagi na zmniejszony kredyt na koszt leczenia ubogich chorych, postanowił Tym. Wydział Samorządowy obniżyć taksę leczenia, która to obniżka wyniosłaby na III. klasie 31-32 % dotychczasowej taksy leczenia. Sprawozdanie T. Wydziału Samorządowego w tej sprawie nie zostało dotychczas zatwierdzone przez Ministerstwo Opieki Społecznej. Należy tutaj zauważyć, że obniżka taksy wpłynie zasadniczo tylko na zmniejszenie się pretensji do Skarbu Państwa, natomiast z uwagi na to, że wpływy od samopłacą-

cych, kas chorych i.t.d. zmniejszają się, nie wpłynie przynajmniej narazie na wysokość kredytu ze Skarbu Państwa, który nadal na podstawie obliczeń winienby wynosić dla wszystkich szpitali prowincjonalnych około 3.500.000 zł.4/ Na bieżący okres adm. zmniejszyło Ministerstwo kredyt na szpitalnictwo prowincjonalne. Stało się to już po zatwierdzeniu budżetów szpitalnych. Gdy i wpływy od samopłacących zaczęły się zmniejszać, przeto T. Wydział Samorządowy zarządził specjalnym okólnikiem ograniczenie wydatków do najkonieczniejszych. Ograniczenia te w interesie szpitali. nie mogą być stosowane na dłuższy okres czasu.-

5/ Pretensja w sprawie będących 13 szpitali do Urzędów Wojewódzkich kas chorych i gmin pozamałopolskich wynosiła z końcem marca 1933 kwotę 149.000 zł. Niewyrównanie tej należności w swym czasie musiało się odbić niekorzystnie na tych szpitalach. W sprawie wpłacenia szpitalom tych należności, winny być wydane odpowiednie zarządzenia. Gdyby zaległe pretensje szpitali zostały wyrównane, to mimo ograniczenia kredytu ze Skarbu Państwa i zmniejszenia się wpływów od samopłacących, można by utrzymać równowagę w gospodarce szpitalnej.

6/ Z powodu zmniejszenia się dochodów musiało nastąpić z konieczności ograniczenie wydatków, przede wszystkim na nowo budowy i większe rekonstrukcje. Rozpoczęte jednak dawniej budowy - Drohobycz, Krosno i Tarnobrzeg muszą być wykonane i w tym kierunku T. Wydział Samorządowy dokłada wszelkich starań.

7/ Bardzo aktualną sprawą jest budowa nowego względnie rozbudowa starego pawilonu zakaźnego przy szpitalu powszechnym w Turco. Pawilon obecny urządzony jest bowiem nadto prymitywnie i przede wszystkim z powodu szczupłości nie może pomieścić wszystkich chorych zakaźnych, zwłaszcza chorych na tyfus, który w tym powiecie stało się szorzy.-

Sprawa tego pawilonu była już poruszana w Sejmie, interesują się nią Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Opieki Społecznej. Tak powiat jak i szpital nie posiadają na ten cel funduszków. Budowa względnie rozbudowa pawilonu mogłaby być rozpoczęta tylko w tym wypadku, gdyby Państwo przyznało na ten cel wydatną i bezzwrotną subwencję.-

Budżety i zamknięcia rachunków

13. szpitali prowincjonalnych, położonych na terytorjum Województwa lwowskiego za okres
administracyjny 1932/33.

	P r e l i m i n o w a n o		U z y s k a n o			Wydano	Zapas kasowy z końcem okr. adm. 1932/33.	Ilość chorych	Ilość dni le- czenia.
	Dochody :	Wydatki	Zapas kasowy z okr. adm. 31/32	Wpływy bieżące z okr. adm. 32/33	R a z e m				
Bóbrka	59.620	59.550	724.98	60.191.19	60.916.17	56.866.06	4050.11	866	14.625
Drohobycz	331.812	331.076	8.406.19	335.627.67	344.033.86	329.147.86	14886. --	4.459	85.201
Jarosław	190.493	190.174	27.517.60	150.558.45	178.076.05	168.987.91	9088.14	2.671	48.193
Krosno	100.016	99.822	4.463.92	103.081.21	107.545.13	101.627.20	5917.93	1.578	25.968
Lubaczów	72.847	72.730	536.60	64.905.39	65.441.99	65.230.32	211.67	1.004	15.149
Przemyśl	414.052	412.125	10.354.98	350.446.96	366.801.94	361.066.49	5735.45	6.325	107.712
Rzeszów	172.730	172.289	26.630.28	147.243.62	173.873.90	160.445.86	13428.04	2.477	42.557
Sambar	115.492	115.009	30.829.55	100.160.-	130.989.55	97.339.53	33650.02	1.586	27.576
Sanok	119.406	119.186	13.143.69	112.176.94	125.320.63	105.811.20	19509.43	1.874	31.834
Sokal	127.795	127.358	2.058.24	117.915.04	119.973.28	119.892.16	81.12	1.870	25.116
Tarnobrzeg	77.471	77.328	36.114.78	68.802.04	104.916.82	91.252.29	13664.53	844	16.765
Turka	75.861	75.694	5.997.08	64.652.16	70.649.24	62.641.47	8007.77	1.193	17.282
Żółkiew	129.848	129.537	117.09	91.414.68	91.531.77	88.347.67	3184.10	1.508	30.771
	1,986.443	1,981.658	166.894.98	1773.175.35	1,940.070.33	1,808.656.02	131.414.31	28.255	488.749.

W Y D Z I A Ł P R A C Y i O P I E K I .

Działalność Wydziału skierowana była na trzy zasadnicze działy:

I. Sprawy opieki społecznej i pracy, II. sprawy ubezpieczeń społecznych i III. sprawy inwalidów wojennych.-

I. Sprawy Opieki Społecznej i pracy.

W tej dziedzinie działalność Wydziału polegała na sprawowaniu nadzoru nad czynnością samorządów w zakresie wypełniania przez nie obowiązków, wynikających z ustawy o opiece społecznej z 16. sierpnia 1923 Dz. U.R.P. Nr. 92 poz. 726, na nadzorowaniu i koordynowaniu działalności zakładów opiekuńczych, organizacji społecznych oraz instytucyj, których celem jest wykonywanie opieki społecznej we wszelkich jej przejawach oraz na udzielaniu im pomocy finansowej z funduszy państwowych, o ile własne środki materialne tych instytucyj oraz pomoc samorządów lokalnych nie wystarczały. W zakres zainteresowań Wydziału wchodziła również sprawa rozbudowy sieci domów ludowych oraz należytej i celowej organizacji kolonij letnich dla dzieci i młodzieży.-

Ponadto Wydział kładł bardzo duży nacisk na kwestję zatrudnienia, ochronę rynku pracy przed pracownikami cudzoziemskimi, oraz pozostającą w związku z kryzysem gospodarczym sprawę pomocy doraźnej bezrobotnym i zapobiegania ujemnym skutkom bezrobocia przez zwiększenie stanu zatrudnienia wogóle, a organizowanie robót publicznych dla zatrudnienia bezrobotnych w szczególności.

Wydział Pracy i Opieki jako organ II. instancji nadawał kierunek i udzielał instrukcyj organom podległym w zakresie spraw wyżej wymienionych, a przez bezpośrednie inspekcje sprawdzał wykonanie zarządzeń Urzędu Wojewódzkiego.

Opieka nad dziećmi i młodzieżą. Tytułem subsydjów i zapomóg dla zakładów i organizacji opiekuńczych oraz dla instytucyj zajmujących się dziećmi asygnowano 172.583 zł. 80 gr. na organizację zakładów specjal-

nych 9.125 zł. na kolonje letnie 31.000 zł. na stację opieki nad matką i dzieckiem i żłóbki 9.025 zł. na organizację burs 4.100 zł. Razem na opiekę nad dziećmi i młodzieżą wydano w okresie sprawozdawczym 225.833 zł. 80 gr.

Opieka nad dorosłymi. Niezależnie od opieki nad dorosłymi sprawowanej przez szereg zakładów opiekuńczych dla dorosłych, lustrowanych przez Wydział, prowadzono bezpośrednią akcję pomocy dla tych, którzy ze specjalnych powodów zasługują na pomoc z funduszy państwowych. Na pomoc doraźną dla niezdolnych do pracy i pozostających bez środków do życia, tudzież na pomoc dla zakładów opiekujących się dorosłymi asygnowano 21.720 zł. na ustawowe zasiłki dla inwalidów cywilnych t.j. osób ckałeczonych skutkiem działań wojennych 63.104 zł. 76 gr. na zasiłki dla inwalidów pracy wobec braku ustawy o zabezpieczeniu na starość wypłacono w formie zapomóg doraźnych 21.840 zł. na pomoc dla weteranów powstań narodowych oraz wdów i sierót po nich 4.550 zł. na zapomogi dla ofiar wojny i wypadków politycznych oraz tytułem pomocy doraźnej dla reemigrantów, repatriantów i uchodźców 7.320 zł. na pomoc dla poszkodowanych skutkiem klęsk żywiołowych oraz na dożywianie najuboższej ludności w powiatach podgórskich 43.970 zł. na subsydja dla Patronatów opiekujących się b. więźniami oraz ich rodzinami 6.000 zł. na pomoc dla domów ludowych 4.350 zł. Razem na opiekę nad dorosłymi wydano 172.854 zł. 76 gr.

Opieka nad bezrobotnymi i ich rodzinami. Jak wspomniano wyżej wielki nacisk położono w roku sprawozdawczym na racjonalną walkę z bezrobociem i nalożyta i celowo prowadzoną akcją pomocy bezrobotnym.--

Z jednej strony dążyło się usilnie do utrzymania stanu zatrudnienia w zakładach przemysłowych i niedopuszczenia do redukcji personalnych przez szereg konferencji i rozmów z właścicielami i przedstawicielami zakładów przemysłowych oraz organizacjami robotniczymi, z drugiej czynił Wydział duże wysiłki, by na całym obszarze Województwa należycie postawić i zorganizować pomoc dla bezrobotnych i ich rodzin, którym mimo zabiegów nie zdołano dostarczyć pracy.--

Ingerencja Urzędu Wojewódzkiego przyczyniła się znacznie do zwolnienia tempa redukcji i do uzgodnienia wzajemnych interesów przemysłowców i robotników. Pomoc dla bezrobotnych zorganizowana w poprzednim okresie sprawozdawczym prowadzono nadal tym samym trybem, to jest: przy pomocy organów samorządowych i komitetów obywatelskich udzielać pomocy zasiłkowej w naturze przez wydawanie prowiantów względnie gotowych posiłków oraz prowadzono na szeroką skalę akcję zatrudniania bezrobotnych przy robotach publicznych, rządowych i samorządowych. Na ten cel wydano w okresie sprawozdawczym poważną sumę 446.389 zł. 40 gr. Szczególną opieką otoczono dzieci bezrobotnych, subwencjonując organizacje dożywialiące dzieci w szkołach i przedszkolach. Specjalnie na ten cel wydano sumę 44.000 zł.-

Reasumując powyższe wydano w okresie sprawozdawczym na opiekę społeczną na obszarze Województwa lwowskiego sumę 889.077 96 gr.-

II. Sprawy ubezpieczeń społecznych.

Drugim ważnym odcinkiem działalności Wydziału Pracy i Opieki jest orzecznictwo w zakresie ubezpieczeń społecznych, a mianowicie :

a/ Ze spraw "ubezpieczenia od wypadków" orzecznictwo w I. instancji w sporach : o uznanie przedsiębiorstw za podlegające obowiązki ubezpieczeń od wypadków, o klasyfikacje tych przedsiębiorstw, oraz o wysokość wymierzonych składek za ubezpieczenie od wypadków.-

W okresie sprawozdawczym załatwiono z tego działu 1.423 spraw.

b/ ze spraw "ubezpieczenia pracowników umysłowych" należy do Wydziału orzecznictwo w I. instancji w sporach : o uznanie obowiązku ubezpieczenia pracowników umysłowych, o wysokość wymierzonych składek miesięcznych za ubezpieczenie pracowników umysłowych, o przyznanie zaopatrzenia na rachunek Skarbu Państwa.- W okresie sprawozdawczym załatwiono z tego działu 732 spraw. c/ Ze spraw "ubezpieczenia na wypadek choroby" należy do Wydziału orzecznictwo w II. instancji w sprawach : o uznanie obowiązku ubezpieczenia na wypadek choroby, o zaliczenie pracowników do odpowiednich grup zarobkowych, o wysokość wymierzonych składek ubezpieczeniowych i dodatkowych należności, o zwrot składek i rozrachunek części

składek pomiędzy pracodawcą i pracownikiem.- W czasie wyżej wymienionym załatwiono z tego działu ubezpieczeń 515 spraw.

III. Sprawy inwalidów wojennych.

Trzecim bardzo ważnym odcinkiem działalności Wydziału Pracy i Opieki jest wykonywanie ustawy z dnia 17 marca 1932 o zaopatrzeniu inwalidzkim w zakresie, nałożącym do kompetencji władz administracji ogólnej. Wydział Pracy i Opieki, jako organ II. instancji, nadaje kierunek pracy i instruuje podległe referaty spraw inwalidów wojennych przy powiatowych władzach administracji ogólnej, wykonuje nadzór nad działalnością tych referatów i nad działalnością komisji rewizyjno-lekarskich przy powyższych referatach, które orzekają o stopniu utraty zdolności zarobkowej oraz o związku cierpienia ze służbą wojskową osób, które roszczą pretensje do zaopatrzenia inwalidzkiego. Rozpatruje odwołania od orzeczeń wyżej wspomnianych referatów spraw inwalidów wojennych, załatwia w I. instancji podania o zarejestrowanie roszczeń do zaopatrzenia inwalidzkiego, kwalifikujących się do odmownego załatwienia, oraz wykonuje opiekę nad inwalidami wojennymi i wojskowymi, a mianowicie : a/ decyduje w porozumieniu z Izłą Skarbową w Krakowie, o kapitalizowaniu rent inwalidzkich i udzielaniu inwalidom zaliczek na renty. W roku sprawozdawczym skapitalizowano i udzielono zaliczek na renty 26 inwalidom na łączną kwotę 50.136 zł. 33 gr.,- b/ udziela inwalidom i wdowom wojennym zapomóg doraźnych; w roku sprawozdawczym udzielono zapomóg 355 osobom na łączną kwotę 6.945 zł. c/ decyduje o przyjęciu inwalidów do " Domu Inwalidów " we Lwowie i prowadzi " Dom Inwalidów " we Lwowie, w którym przebywało przeciętnie około 65 ciężko poszkodowanych inwalidów wojennych, którzy otrzymywali całkowite utrzymanie / wikt, mieszkanie i odzież / i leczenie.-

Na utrzymanie ich wydatkowano 116.938 zł.50 gr. a mianowicie za czas od 1.IV 1932 - 30.IX 1932 po 5.50 zł. na osobę dziennie, a za czas od 1.X 1932 do 31. III 1933 po 4.50 zł. dziennie.-

d/ prowadzi schronisko przejściowe dla inwalidów, w którym przebywało w roku sprawozdawczym 573 inwalidów przez 717 dni.- Na prowadzenie schroniska przejściowego wydano 485 zł. 80 gr. Nadto przy Wojewodzie lwowskim jest czynna Inwalidzka Komisja Odwoławcza, która rozpatruje odwołania stron od orzeczeń komisji rewizyjno-lekarskich przy referatach spraw inwalidów wojennych. W okresie sprawozdawczym rozpatrzyła Inwalidzka Komisja Odwoławcza 860 odwołań.-

-----oooO00ooo-----

W Y D Z I A Ł W E T E R Y N A R Y J N Y .

Wydział Weterynaryjny, jako organ fachowy sprawował kierownictwo i nadzór w akcji zwalczania chorób zaraźliwych zwierząt, oraz wykonywał z ramienia Wojewody nadzór państwowy nad urzędowym badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa w zakresie przewidzianym w obowiązujących przepisach ustawowych.

Walka z chorobami zaraźliwymi zwierząt.

Szczególniejszą wagę przykładano do nałożonego prowadzenia akcji przeciw zawlekaniu i rozwlekaniu zarazy, tudzież szybkiej likwidacji istniejących ognisk zarazy. W tym celu przeprowadzały organa weterynaryjne Urzędu Wojewódzkiego w razie potrzeby doraźne kontrole zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych przez powiatowych lekarzy weterynaryjnych. Takich kontroli wykonano w roku budżetowym 1932/3- dwadzieścia dwie. Lustrację całokształtu administracji weterynaryjnej przeprowadzono w roku sprawozdawczym w 10.ciu powiatach, a to w powiatach : Bóbrka, Brzozów, Dębica, Jaworów, Lesko, Lubaczów, Mościska, Rudki. Rzeszów, Tarnobrzeg i Żółkiew.

Z pśród chorób zaraźliwych objętych obowiązkiem zgłoszenia wystąpiły w czasie od 1 kwietnia 1932 do końca marca 1933 w znacznie-szem rozszorzeniu : węglik, szaleńnica, wścieklizna, różyczka świń. Nadto zdarzały się sporadycznie wypadki pryszczycy, zarazy dzięczyzny, otrętu koni i bydła rogatego, pomoru i zarazy świń i cholery drobiu.

W a g l i k : Największe straty w inwentarzu powodował węglik głównie w powiatach : Bóbrka, Drohobycz, Lwów, Rudki, Sambor, Żółkiew.

Stan i przebieg węglika w roku sprawozdawczym przedstawia się następująco : Zaraza ta panowała ogółem w 19. powiatach i 95 gminach. Zachorowało na węglik 30 koni i 201 sztuk bydła rogatego. Z tego padło względnie dorżnięto 30 koni i 201 sztuk bydła rogatego.-

Tytułem zapomogi z powodu padnięcia zwierząt na węglik, wypłacono właścicielom zwierząt ze Skarbu Państwa w r. budżetowym 1932/3 kwotę : 938 zł. 44 gr.

W stosunku do poprzedniego roku budżetowego kwota zapomóg wypłaconych jest znacznie mniejsza, z powodu obniżenia wysokości zapomogi z $\frac{3}{4}$ do $\frac{1}{2}$ wartości szacunkowej zwierzęcia. W roku sprawozdawczym wykonano szczepienia ochronne przeciw tej zarazie w gminach: Rabczyce i Niedźwiedza powiatu drohobyskiego, Budzyn powiatu jaworowskiego, Barszczowice, Jaryczów nowy i Ostrów powiatu lwowskiego, Komarno i Pohorcie powiatu rudockiego i Cieląż powiatu sokalskiego. Ogółem zaszczepiono w tych powiatach przeciw węglikowi 1668 koni i 3171 sztuk bydła rogatego.

S z e l e s t n i c a : panowała w roku sprawozdawczym na obszarze Województwa lwowskiego w 16 powiatach i 40 gminach, gdzie zachorowało na szelostnicę 65 sztuk bydła rogatego, padło i dorżnięto 65 sztuk. Tytułem zapomogi za bydło padłe na szelostnicę wypłacono właścicielom ze Skarbu Państwa 2.157 zł. 16 gr.

Zaraza dziczyzny i bydła rogatego : panowała w 1 powiecie, w 1 gminie, gdzie zachorowało 2 sztuki bydła rogatego, z czego padło 1 sztuka, a 1 dorżnięto.

Nosaczna koni : Zarazę tę stwierdzono w roku sprawozdawczym : w 4 powiatach, w 4 gminach- gdzie zachorowało i zabito z urzędu 5 koni.

Tytułem odszkodowania wypłacono ze Skarbu Państwa 100 zł.

Świerzb koni : pojawił się w tym czasie w 5 powiatach, 5 gminach, gdzie zachorowało 6 koni, 6 wyzdrowiało.

Pomór i zaraza świń : W roku budżetowym 1932/3 stwierdzono tę zarazę w 8 powiatach, 15 gminach, gdzie zachorowało 40 świń, z czego padło 26, zabito chorych 14, a podejrzanych 5. Z dniem 31. marca 1933 Województwo było wolne od pomoru i zarazy świń. Tytułem odszkodowania, względnie zapomogi przyznano kwotę 334 zł. 32 gr.

Stan wścieklizny za rok sprawozdawczy-przedstawia się następująco:

W II. kwartale 1932 r. stwierdzono wściekliznę w 22 powiatach i 104 miejscowościach. Wścieklizna wybuchła z 121 psów i 1 kota, które pokąsały 115 ludzi, 5 koni, 16 sztuk bydła rogatego, 1 owcę i 14 świń.

Z pośród pokasanych zwierząt domowych uległy wściekliwości 3 konie, 2 sztuki bydła rogatego, 1 owca i 2 świnie. Zabito pokasanych psów 618, pokasanych kotów 12.

W III. kwartale 1932 stwierdzono wściekliznę w 20 powiatach i 104 miejscowościach. Wścieklizna wybuchła u 140 psów i 2 kotów, które pokasały 107 ludzi, 7 koni, 10 sztuk bydła rogatego, 2 owce, 1 kozę i 12 świń.

Z pośród pokasanych zwierząt domowych, uległo wściekliznie: 1 koń, 7 sztuk bydła rogatego, 1 owca i 5 świń. Zabito pokasanych psów 359 i pokasanych kotów 9. W IV. kwartale 1932 roku stwierdzono wściekliznę w 24 powiatach 106 miejscowościach, wścieklizna wybuchła u 84 psów, 2 kotów, które pokasały 147 ludzi, 9 koni, 9 sztuk bydła rogatego i 4 świnie.

Z pośród pokasanych zwierząt domowych uległo wściekliwości: 4 konie, 5 sztuk bydła rogatego, 1 świnia. Zabito pokasanych psów 396 i 28 kotów. W I. kwartale 1933 stwierdzono wściekliznę w 25 powiatach, 118 miejscowościach. Wścieklizna wybuchła u 220 psów, 4 kotów, 4 koni, 3 sztuk bydła rogatego, 1 kozy i 5 sztuk świń. Zabito pokasanych psów 1727, pokasanych kotów 83, oraz 1 świnie poddano ubojowi jako podejrzaną o zarażenie się wścieklizną. 228 ludzi uległo pokasaniu przez psy wściekłe względnie podejrzane o zarażenie się tą zarazą.

Celem zapobieżenia rozszerzaniu się wścieklizny obowiązują na obszarze całego Województwa lwowskiego środki ochronno wydane rozporządzeniem Wojewody lwowskiego z 16. maja 1920 L. Wot. 1397.

W roku sprawozdawczym wypłacono ze Skarbu Państwa tytułem odszkodowania i zapomóg za 7 koni, 12 bydła rogatego, kóz i świń zabitych i padłych z powodu wścieklizny kwotę 883 zł. 55 groszy.

Różycę świń stwierdzono : w 25 powiatach, 199 gminach, gdzie zachorowało 510 sztuk, wyzdrowiało 136, a padło i zabito chorych 374 sztuk.

Wystąpienie różycy w znaczniejszem rozszerzeniu, przypisać należy głównie ograniczeniu szczepień ochronnych w następstwie kryzysu gospodarczego.

P r y s z e z y c e : stwierdzono w 1 powiecie i jednej gminie, gdzie zachorowało i wyzdrowiało 4 sztuki bydła. Zaraza ta została w ciągu miesiąca w zarodku stłumiona.

O t r ę t pojawił się w 4 powiatach, 6 gminach, gdzie zachorowało 12 sztuk bydła rogatego, wyzdrowiało 11 sztuk i padła 1 sztuka.

Cholera drobiu stwierdzona w 10 powiatach, 26 gminach, gdzie zachorowało 1428 sztuk, z czego padło 1359, zabito chorych 59 szt. poddano obowowi jako podejrzanych o zarażenie się 130 sztuk. W okresie sprawozdawczym, z powodu ogólnej redukcji budżetów samorządowych wykonano tylko mniejsze, a przytem najniezbędniejsze adaptacje i rekonstrukcje w poszczególnych rzeźniach publicznych, zainicjowane przez Wydział Weterynarii na podstawie przeprowadzonych inspekcji, w czasie których stwierdzono braki i wadliwości w roku sprawozdawczym w 8 rzeźniach.

W roku sprawozdawczym wydano zarządzenia zmierzające do uporządkowania targowic zwierzęcych w Bóbrce, Brzozowie, Dobromilu, Dynowie, Komarnie, Kulikowie, Lesku, Lubaczowie, Narolu, Rudkach, Ustrzykach dolnych, Tarnobrzegu i Żółkwi, z wymienionych uporządkowano dotychczas : w Bóbrce, Dobromilu i Tarnobrzegu.

Targi na zwierzęta upadły z powodu dozwolonego ogólnego handlu domokrażnego zwierzętami i wygórowanych opłat targowych pobieranych przez miasta. W sprawie wydania zakazu handlu domokrażnego zwierzętami, Wydział Weterynarii przedłożył Ministerstwu Rolnictwa i Reform Rolnych odpowiedni projekt zarządzenia.

Ciągłą uwagę zwraca się na grzebowiska i sprawę grzebowisk przypomina się Starostom Powiatowym. Według nadesłanych sprawozdań stan grzebowisk zostać w przeważnej części uporządkowany.

Urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa.

Jak w latach poprzednich, tak i w roku sprawozdawczym Wydział Weterynarii poświęcał szczególną uwagę należytemu wykonywaniu urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa. Przy sposobności wyjazdów służbowych kontrolowały tutejsze organa weterynaryjne sposób wykonywania

wymionionego badania przez lekarzy weterynaryjnych i oglądaczy mięsa, ustanowionych w rzeźniach miejskich i publicznych. W wypadkach, w których kontrola wykonana przez te organa weterynaryjne, wykazała nieudolność lub niesumiennność organów urzędowego badania, Urząd Wojewódzki zarządzał bezwzględnie usunięcie tych organów od wykonywania urzędowego badania, w ten sposób usunięto 6 oglądaczy mięsa i ustanowiono w ich miejsce lekarzy weterynaryjnych organami urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, nadto 1 gmina miejska poruczyła z własnej inicjatywy badanie w rzeźni lekarzowi weterynaryjnemu w miejsce dotychczasowego oglądacza mięsa. Pozatem tutejsze organa weterynaryjne wykonywały kontrolę bekoniarni i sposobu wykonywania w nich urzędowego badania mięsa.

Praca społeczna. Na skutek inicjatywy tutejszego Wydziału Weterynarii powiatowi lekarze weterynaryjni urządzali odczyty dla ludności rolniczej, celem uświadomienia jej o przyczynach powstawania chorób zwierzęcych i o sposobach ratowania zwierząt w nagłych wypadkach.

Nadto udzielali powiatowi lekarze weterynaryjni biednej ludności rolniczej w czasie wykonywania nadzoru weterynaryjnego nad targami zwierzęcymi i w miejscu siedziby bezpłatnych porad weterynaryjnych.

Ważniejsze zamierzenia na przyszłość : Dalsze kontynuowanie walki z chorobami zaraźliwymi zwierząt w celu ich ograniczenia, zwłaszcza węgliką i wścieklizną, dalsze dążenie do uporządkowania rzeźni i targowic zwierzęcych, tudzież należytego usprawnienia wykonywania urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa przez usuwanie nieudolnych i mało wyszkolonych oglądaczy mięsa i stopniowe powierzanie tej czynności we wszystkich rzeźniach publicznych lekarzom weterynaryjnym.-

W Y D Z I A Ł R O L N Y .

Organizacja rolnictwa. Wydział Rolny posiada 3 oddziały:rolny, leśny i inspektorat rybacki. W Oddziale rolnym po zlikwidowaniu działu moljoracyjnego pracuje 2 inspektorów rolnych. W inspektoracie rybackim oprócz inspektora rybackiego pracuje nadzorca rybacki w charakterze pracownika kontraktowego. W oddziale leśnym jest inspektor ochrony lasów i 3 komisarzy ochrony lasów, a referat łowiectwa prowadzi radca wojewódzki z etatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Ogółem więc personel Wydziału Rolnictwa składa się z 10 osób.-

Wojewódzka Komisja Rolna w roku 1932/3 nie była czynną z powodu niezalstnienia potrzeby jej zwoływania.-

Powiatowe Komisje Rolne brały żywy udział w pracach rolniczych przez dostosowywanie opracowanych programów do obecnych możliwości budżetowych Tymcz. Wydziałów powiatowych. Ponadto działały na terenie powiatów Powiatowe Komisje Przysposobienia Rolniczego. Instruktorów powiatowych w roku 1932/3 na terenie 26 powiatów województwa było 26, instruktorów przysposobienia rolniczego i lustratorów sklepów Kółek Roln. 6 gospodarstw nadzorowych 2, samorządowych lekarzy weterynaryjnych 3, kontrolerów mleczności 9, instruktor hodowlany trzody chłownej 1, instruktorka kół gospodyń 1, razem 46 instruktorów w porównaniu z rokiem 1931/2 ilość powiatowych instruktorów nie uległa zmianie, natomiast ilość pracowników czasowych zmniejszyła się o 4 osoby. Dla celów doształcenia instruktorów powiatowych w r. 1932/3 przeprowadzono trzy kursy terenowe: w Sanoku, w Rudkach i w Tarnobrzegu. Forma kursu polegała na wzajemnej dyskusji instruktorów i właściwych inspektorów odnośnie metod pracy oglądanych bezpośrednio na terenie.-

Stosunki ekonomiczne.

W roku 1932/3 następuje dalszy spadek cen płaconych producentom

za 4 główne ziemiopłody według notowań Giełdy zbożowej we Lwowie, za wyjątkiem pszenicy, która nawet nieco wyższkowała osiągając nadwyżkę 2 zł. w porównaniu do roku 1931. Zwyżka cen pszenicy tłumaczy się klęską rdzy zmniejszając produkcję pszenicy. Z pozostałych 3 zbóż zniżka cen w porównaniu do roku 1931/2 była nierównomierna.- Największy spadek cen wykazało żyto w wysokości 9 zł. na 1 q, później owies 8 zł. 50 gr. jęczmień 8 zł. Na grykę, groch polny zniżka cen wahała się dla poszczególnych ziemiopłodów od 5- 7 zł. za 1 q.

grudzień 1931 r.

grudzień 1932 r.

pszenica	24.25 22.-	26.50 22.-
ż y t o	25.25 24.50	14.25 13.25
jęczmień	19.-	11.-
owies	22.- 19.50	13.50 11.-
g r y k a	17.50	12.-
groch polny	22.-	15.-
ziemniaki :		
a/ jadalno	2.80	3.-
b/ przemysłowo	"	"
siano siodkie prasowane	9.-	6.50
słoma	4.50	4.50

Mleko potaniało o 4 grosze na litrze, jaja obniżyły się o 3 gr. za sztukę. Cena 1 kg. żywej wagi krów spadła o 15 gr. na 1 kg. świń podniosła się o 10 gr. na 1 kg. W porównaniu z Giełdą w Warszawie ceny pszenicy dworskiej we Lwowie są wyższe w roku 1932 o 7.70, pszenicy zbiorowej niższe o 3.80. Pozatem ceny pozostałych 3 zbóż są wyższe od 0.50 do 3 zł. na 1 q. -

Akcja oświatowa.

Gospodarstwa przykładowe. Ilość gospodarstw nadzorowanych w roku 1931/32 była 95, a w roku 1932/33 wynosi 151, prowadzone są one przez 3 specjalnych instruktorów gospodarstw nadzorowanych subwencjo-

nowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych.

Wyniki i rezultat pracy instruktorów w tej akcji jest widoczny.

Zauważyć można poprawę gospodarczą obiektów rolnych przez 1/ zaprowadzenie wzorowych gnojowni, 2/ zbiorników na gnojówkę, 3/ zakładanie kup kompostowych, 4/ ulepszenie uprawy mechanicznej i pielęgnacji posiewów, 5/ wprowadzenie nowych roślin jak koński zab, lucerna, soja, marchew i burak, bobik, oraz mieszanki motylkowe.-

Nacogół gospodarstwa przykładowe wybierane są jako przeciętnie typowe dla danej okolicy, jednak z uwzględnieniem stopnia uspołecznienia i wyrobienia poziomu umysłowego gospodarzy. Ze środków i wysiłków zmierzających do promieniowania gospodarstw nadzorowanych wymienić należy : budzenie spostrzegawczości i obserwacji, udzielenie porad sąsiedzkich, i uaktywnienie działalności kółka rolniczego przez gospodarza nadzorowanego.

Konkursy samodzielnych gospodarzy. Akcję konkursów samodzielnych gospodarzy prowadziło Małopolskie Towarzystwo Rolnicze w 104 zespołach o 972 uczestnikach przez powiatowych instruktorów rolnych w 16 powiatach.

W konkursach opracowywano następujące tematy :

roślinno	88/849	w r. 1931	41/409
buraki	42/410		31/304
ziomniaki	15/157		6/65
złocza			
kukurydza	11/108		2/20
ogr. warzywa	6/60		2/20
fasola	12/101		-
len	2/13		-
hodowlano	16/123		35/324
becon	7/58		27/256
jagnięta	1/7		1/6
drób	8/58		7/62.

Poza wymienionymi konkursami prowadzone w 3-ach powiatach konkurs gospodarstw drobiowych. W akcji konkursowej samodzielnych gospodarzy daje się zaabsorbować spadek zainteresowania tematem hodowlanym, kosztem wzrostu tematów roślinnych. Prace konkursowe samodzielnych gospodarzy skoncentrowane były w następujących powiatach : Droho-
bycz, Krosno, Nisko, Rudki i Sokal.

Przysposobienie rolnicze. Ogólna ilość zespołów Przysposobienia Rolniczego ukończonych w roku 1932 wynosiła 505 zespołów o 4.311 uczestnikach w 342 miejscowościach. W stosunku do roku 1931 zauważyć można zwykłą ilość zespołów o 19.1 % a w ilości uczestników o 11.0%.
W konkursach opracowywane następujące tematy :

Roślinno	410/3566	w roku 1931	251/2413
Buraki	197/1.770		142/1376
ziemniaki	40/366		42/396
Marchow	20/150		3/27
Fascla	17/155		18/175
Warzywa	61/487		16/157
Kukurudza	41/358		29/271
Soja	27/220		1/11
Len	7/60		-
hodowlano	95/646	w roku 1931	130/1108
Bekon	7/52		16/157
Drób	74/596		102/866
króliki	14/98		12/85

Zauważa się wzrost ilości tematów roślinnych w pracach konkursowych a w szczególności dotyczących uprawy buraków pastownych, marchwi pastewnej, warzyw, kukurudzy, soi i lnu a z tematów hodowlanych temat dotyczący hodowli królików. Akcją konkursową Przysposobienia Rolniczego objętych było 24 powiatów, przy czem specjalnie nasilonemi były następujące powiaty : Lwów, Sokal, Jasielski, Krosno, Rzeszów, Lubaczów, Sanok i Przemyśl.

System udzielania nagród nie uległ zmianie. Wysokość nagród jednak zmalała po powiatach. Nagradzano przeważnie drzewkami owocowymi, książkami rolniczymi i dyplomami honorowymi. W akcji Przysposobienia Rolniczego brały udział następujące organizacje: Związek Młodzieży Kresowej - 174/1445, Związek Strzelecki 123/1013. Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej 107/962, Związek Młodzieży Ludowej 64/560, Silskyj Hospodar 25/219. Rolniczyj Soju 12/112, W roku 1932/33 przystąpił wybitnie do akcji konkursowej Związek Strzelecki na całym terenie oraz z jednym z powiatów Sambor Silskyj Hospodar. Wyniki prowadzonej akcji konkursowej w roku 1932/3 są słabsze, niż w latach ubiegłych z powodu bardzo niewysokich kredytów na pokrywanie kosztów podróży personelu fachowego w samorządach powiatowych w czasie letnich inspekcji zespołów konkursowych, które z tego powodu zostały słabiej obsłużone i na egzaminach jesiennych przy zakończeniu konkursów wykazywały braki w ich wiadomościach.

B i b l i o t e k i. Każde O.T.R. posiada wędrowną bibliotekę rolniczą, którą szczególnie kółka rolnicze i Koła Młodzieży wypożyczają.

Czasopisma prenumerowane są przez prawie wszystkie kółka rolnicze. W roku 1932/33 zakupiły kółka rolnicze ogółem za 5.256 zł. książek treści rolniczej, przeważnie subwencjonowanych przez samorządy jako nagrody konkursowe. Czytelnictwo rozszerza się dobrze.-

Rolnicze radja na wsi. Odbiorniki radjowe udzielane jako nagrody konkursowe w roku 1930 dały możność M.T.R. szerszego wykorzystania radja na wsi dla celów radjowego uniwersytetu ludowego. Według sprawozdań na terenie Województwa lwowskiego było 53 punktów odbiorczych w 20 powiatach w których zespołowo przesłuchało kursy rolnicze około 1060 osób zarejestrowanych przez Polskie Radjo. Przypuszczać należy, że drugie tyle osób słuchało poza rejestracją. Punkty odbiorcze obsługiwane były przez instruktorów i nauczycielstwo szkół powszechnych.- Wpływ radja uważać należy za bardzo dodatni. Radjo skupiało gromady, wzbudzało zainteresowanie i wywoływało żywą swoistą dyskusję na poru-

szcze tematy. Lekcje nadesłane drukiem przez R.R. przyczyniały się do utrwalenia wykładu.

Kursy rolnicze. Małopolskie Towarzystwo Rolnicze przeprowadziło w okresie sprawozdawczym następujące kursy : 1/ kursy dla przodowników P.R. 24 o frekwencji 720 osób miały za cel przygotowanie całości pracy P.R. / trzydniowo. 2/ kursy dla uczniów P.R. 505 w 322 miejscowościach jednodniowe a frekwencji około 6.000 uczestników.- 3/ Kursy gotowania tygodniowe 7 o frekwencji 84 uczestników. 4/ Kursy kroju i szycia 6 tygodniowe 15 o frekwencji 315 uczestniczek. 5/ Kursy przetworów owocowych 22 o frekwencji 210 uczest. 6/ Kurs higieny 1 o frekwencji 51 uczest. Kursy dla przodowników i uczniów P.R. przeprowadzone były z funduszków samorządowych przeznaczonych na akcję konkursową. Odnosnie zaś pozostałych kursów przeprowadzone były przez inspektorę kół gospodyń z funduszków własnych uczestniczek kursów, łącznie wydano na ten cel ze strony uczestniczek około 3.000 zł.

Szkoły rolnicze. W r. 1932/3 frekwencja uczniów w 10 ludowych szkołach rolniczych w stosunku do roku 1931/2 wzrosła o 16% wskutek propagandy szkolnictwa prowadzonej przez Urząd Wojewódzki oraz zastosowania celowej polityki udzielania stypendjów przez samorządy powiatowe. Powiązanie pracy szkół rolniczych w pracach oświaty pozaszkolnej umacnia wpływ szkoły w jej rejonie. Współpraca szkół rolniczych z organizacjami rolniczymi i samorządami daje dobre wyniki.

Produkcja roślinna.

Stacje doświadczalne. Na terenie Województwa lwowskiego znajduje się jedna stacja doświadczalna ogrodniczo-meljoracyjna we Fredrowie, oraz 5 kół doświadczalnych wśród większej własności, które spełniają zadania stacji doświadczalnych. Prace kół doświadczalnych idą w kierunkach odmianowych, uprawowych, pielęgnacyjnych i płodozmianowych w uwzględnieniu stosunków ekonomicznych. W doświadczeniach uwzględnia się odmiany zalecone. Instruktorzy pow. i ludność są informowani o wyniku doświadczeń na drodze utrzymywania ulotek od poszczególnych kół doświadczalnych i na tej drodze nawiązuje się kontakt akcji dośw. z powiatami.

Ochrona roślin. Stosunki fitosanitarne kształtowały się pod wpływem suchości i skwarnej pogody okresu wegetacyjnego, który spowodował wzmożenie się nasilenia pojawu szkodników zwierzęcych oraz pojawienie się niedorozwoju i przedwczesnego dojrzewania niektórych plonów jak zbóż i ziemniaków. Ze zbóż najwięcej ucierpiały pszenica, skutkiem kłęskowego porażenia rdzą żdźbłową oraz równoczesnego przypalenia ziarna. Pozatem w bardzo wielu okolicach zaatakowane zostały pszenice przez żdźbieblarza / *Cephus pygmeus* /. Po pszenicy najwięcej ucierpiały owsy skutkiem rdzy żdźbkowej i wieńcowej / *ucc. graminea* i *coronata* / i okolicami od główki / *Ustilago avenae* /. Jęczmiona w małym stopniu ucierpiały od rdzy a lokalnie były zaatakowane od niezmiarki / *Chlorops. pumilionis* /. W spichrzach nadal utrzymuje się wołok zbożowy / *Calanira granaria* /. Ziemniaki ucierpiały skutkiem suszy co sprzyjało rozwojowi parcha zwyczajnego / *Octino myces* /. Buraki ucierpiały poważnie w okresie wiosennym skutkiem zgorzeli korzeniowej siewek buraczanych. Ponadto ziemniaki i buraki często atakowane były przez drutowca / *Flateridae* /. Stan zachwaszczenia pól w r. 1932/3 nie przedstawiał się najgorzej wskutek panującej suszy i z tem związanej letniej walki z chwastami. Akcja wyniszczenia ostów prowadzona była na całym terenie województwa lwowskiego przez samorządy i organizacje społeczne w łączności ze stacją botaniczno-rolniczą.

Ponadto w jesieni roku 1932/3 stacja botaniczno-rolnicza we Lwowie, w porozumieniu z Urzędem Wojewódzkim, przeprowadziła lustrację upraw ziemniaczanych za pomocą pow. instruktorów rolnych, nauczycielstwa szkół pow. szkół rolniczych, jak również i uczni tych szkół. Lustracja została przeprowadzona w pow. Tarnobrzeg, Nisko, Łancut i Rzeszów. O ni-ska raka ziemniaczanego nie wykryto.

Nasiennictwo. Gospodarstw nasiennych 14 w tem hodowlanych 5. Obszar plantacyj zakwalifikowanych pszenicy ozimej 89 ha, jarej 40 ha, żyta 38 ha, jęczmienia 15. ha, owsa 34 ha, groch 4 ha, wyki 3. ha, buraków 10 ha, ziemniaków 10. ha. Pszenica w roku b. ucierpiała silnie od rdzy. Z nasiennych najlepszą wagę miała Zaborzanka i Ostka Mikulicka

i ks. Andrzej. Odmiany powyższe są najczęściej rozpowszechnione jako wytrzymałe na mróz i dające równe plony. Z jarych pszenic najbardziej cieszy się popytem jare odmiany Ostka Hildebranda i Ostka Chłopieckiego, z nowych odmian Ordynatka, z żyt Mikulickie wczesne dla ekstensywnych warunków gospodarstwa i Petkus Łochowa dla intensywnych. Z owsów Findling i Zwycięzca mają najbardziej odpowiednie warunki klimatu i cieszą się popytem. Z jęczmienia są najbardziej poszukiwane odmiany pastewne Marchijski, z browarnianych jęczmień Hanna Proskuweitza i Svalófski browarniany. Zainteresowanie dla hodowli nowych odmian ziemniaków bardzo małe, produkowane były przeważnie dalszo odsiowy gorzelniano prof. Woltmanna i jadalnej Proussen Modrowa. Z powodu niskich cen, odmian poznańskich i pomorskich nikt tych odmian nie sprowadzał zwłaszcza z uwagi na drogi transport i obawę raka.

N a w o z y. Konsumpcja nawozów sztucznych w roku 1932 w stosunku do roku 1931 nie uległa zmianie. Według sprawozdania Państwowego Banku Rolnego rozprowadzono w roku 1931 łącznie 11.506 ton nawozów za 1.539.585 zł. zaś w roku 1932 łącznie 11.655 ton nawozów za 1.463.794 zł. bez wyróżnienia rodzajów nawozów. W stosunku zaś do roku 1928 spadek konsumpcji nawozu mineralnego wynosi 66 %. Propaganda racjonalnego przechowywania obornika postępuje naprzód i rolnicy sami ulepsząją własne gnojownie. W niektórych powiatach stosuje się premjowanie gnojowni samoczynnie wybudowanych przez gospodarza własnymi sposobami.

Maszyny i narzędzia. W roku sprawozdawczym ilość spółek maszynowych nie uległa zmianie. Nowych nie założono. Rolnicy wstrzymują się z inwestycjami odnośnie narzędzi i maszyn rolniczych. Dotychczasowo spółki siownikowe jak i tryjerowe są kontrolowane przez instruktorów rolnych i stwierdzić należy, że wykorzystywanie tych maszyn jest należyte. Niejednokrotnie firma spółek zatacza się na drodze przejęcia na własność przez jednego gospodarza, który wypożycza je sąsiadom.

Pojedynczy właściciel lepiej pilnuje swojej własności i stąd okres amortyzacji maszyny jest lepszy. Spółek maszynowych w Województwie lwowskim było 262. Spółek tryjorowych 106.

Uprawy specjalno. W roku 1932/3 obszar uprawy żyta zmniejszył się o 1.3 %, a jęczmienia o 2.6 %, obszar uprawy pszenicy uległ zwiększeniu o 0.7 %, a owsa o 1.2 %. Obszar uprawy ziemniaków zwiększył się o 2.9 % natomiast buraków cukrowych zmniejszył się około 10 %. Pastewnych nie zmniejszył się a przeciwnie zwiększa się kosztem obszarów buraków cukrowych. Obszary uprawy lnu z powodu trudności zbytu nie uległy zwiększeniu, a przeciwnie w kilku powiatach zmniejszył się. Kukurudza zajmuje w r. 1932/3 ten sam obszar około 1000 ha jak w ubiegłych latach. Propaganda w celu rozpowszechnienia strączkowych spowodowała zwiększenie obszarów uprawy pod wykę, której ceny bardzo spadły. Obszar uprawy pod konieczynami i lucerną uległ w r. 1932/3 nieznacznemu zwiększeniu jak również zwiększył się obszar pastwisk nizinnych w rejonie Dniestru.

O g r o d n i c t w o . Ceny warzyw w r. 1932/3 spadły o 40 % w porównaniu z rokiem ubiegłym. W akcji zakładania sadów pomocnym był kredyt sadowniczy Państwowego Banku Rolnego. Ogółem założono wiosną 1932 r. 240 sadów na obszarze 130 ha. dostarczając 12.312 sztuk drzewek i 4.230 sztuk krzewów owocowych na kwotę 28.261 zł. w odmianach należących do racjonalnego doboru owoców ze względu na standaryzację produkcji owoców. W jesiennej akcji zakładania sadów sprzedano drzewek na kredyt Państwowego Banku Rolnego i za gotówkę za około 30.000 zł. Produkcja szkółkarska zwiększyła się o 40 % i obecnie wynosi około 140.000 sztuk drzewek. Cała produkcja drzewek znajduje się pod kontrolą fachową Małopolskiego Towarzystwa Rolniczego.

L e ś n i c t w o . Ogólny obszar lasów w Województwie lwowskim wynosi 691.000 ha czyli lesistość województwa wynosi 24 % ogólnej powierzchni. Z tego przypada na lasy prywatne 663.000 ha t.j. 96 %,

na lasy państwowe 27.000 ha t.j. 4 %. Obszar wylesień w roku 1932/3 na skutek zezwoleń na zmianę uprawy leśnej wynosił około 1.000 ha . Ilość stwierdzonych wylesień nielegalnych zmniejszyła się w 1932/3 roku pokaźnie. Stan zalesień zrębów leżących i zaległych uległ pewnemu pogorszeniu, a to na skutek trudności finansowej przeważnej części majątków leśnych i stosowanych wszelkich możliwych oszczędności nawet kosztem potrzeb leśno- gospodarczych. Wymuszanie zalesień przez stosowanie grzywień ograniczały władze ochrony lasów ostatnio do pojedynczych wypadków a to z uwagi na panujący kryzys gospodarczy oraz ustawowy termin zalesienia dawnych zrębów do 1. lipca 1933 r. Na terenie tut. województwa wystąpiła szczególnie ostro klęska szkód mrozowych w drzewostanach bukowych i jodłowych co powoduje konieczność nadzwyczajnego wyrębu drzewostanów na powierzchni kilkudziesięciu tysięcy hektarów oraz stwarza trudny problem zalesienia powstałych halizn. Ilość i rozmiar nieprawnych wyrębów znacznie zmalały tak na skutek rygorystycznego stosowania ustawy lasowej i kar nie przewidzianych jak również z powodu nie korzystnej konjunktury drzewnej.-

Wytwórczość zwierzęca.

Hodowla koni. Małorolni hodowcy koni zrzeszeni są w powiatowych Kołach hodowców, mających swe siedziby w 1/ w Jarosławiu, 2/ Przemyśle, 3/ w Samborze, 4/ Sokalu i 5/ Zółkwi. Kierunek hodowli konia 1/2 krwi prowadzonej przez poszczególne koła, uzgodniony jest ściśle z programem Związku hodowców małopolskiego konia pół krwi. Ponadto pow. koła hodowców prowadzą rejestra księgi stadnej do których zapisane są klacze hodowlane zarejestrowane według kategorii /I, II i III /. Koła te zgłaszają do Związku hodowców corocznie / w miesiącu styczniu / ilość i stan znajdujących się na terenie danego koła trzylatków zdolnych na remonty, oraz organizują w porozumieniu ze Związkiem hodowców, powiatowo spędy koni remontowych. Rejestrację klaczy, mającą na celu ochronę cennych klaczy rozplodowych, przeprowadza co 4 lata w każdym powiecie Komisja rejestracyjna z ramienia Małopolskiego

Towarzystwa Rolniczego we Lwowie. Ogółem zarejestrowano w 6-ciu powiatach 255 klaczy zarodowych. Wojewódzka komisja kwalifikacyjna działająca na mocy ustawy z dnia 23 stycznia 1925 r. o nadzorze państw. nad ogierami i rejestracji klaczy zarodowych, przeprowadziła swe czynności na terenie Województwa lwowskiego w czasie od 28. wrze- śnia do 10 grudnia 1932. Ogółem doprowadzono przed komisję w 26 po- wiatach 3.178 ogierów, z której to ilości odrzucono 2.908 ogierów wydano zaś świadectwa uznania dla 270 ogierów w tem : ogierów pełnej krwi angielskiej - 14, czystej krwi arabskiej 5, czystej krwi anglo- arabskiej 1, półkrwi udowodnionej : angielskiej -42, arabskiej 22, anglo- arab- 6. uszlachetn. nieudowodnionego pochodzenia 110, krajowe bez typu 49, koników 8, ciężkich 9, czystej krwi lipicańskiej 3, pełnej krwi kłusak amer 1.

Hodowla bydła. W okresie sprawozdawczym zakupionych zostało przy udziale inspektora hodowli 61 buhajów, na mocy ustawy o państwo- wym nadzorze nad buhajami, przy 40 % subwencji Tymczasowych Wy- działów Powiatowych i 10 % subwencji Państwa. W porównaniu z rokiem 1931 ilość zakupionych buhajów zmalała o 40 %. Buhaje zakupione zo- stały w 75 % z obór zarodowych większej własności a w 25 % z kół hodowlanych mniejszej własności. Razem więc na terenie 19-tu powia- tów o wprowadzonej ustawie o państwowym nadzorze nad buhajami w ostat- nich 3 latach zakupionych zostało 399 buhajów, które razem z zalicen- cjonowanymi w roku 1933 buhajami w ilości 2.229 stanowią 40 % ogólne- go zapotrzebowania buhajów u mniejszej własności. 87% zakupionych buhajów ma ustalony rodowód, 13 % rodowodu nie posiada. Buhaje ~~twane~~ "gminno " są likwidowane wskutek tego, iż budżety gminno podciąć nie mogą kosztom utrzymania tych buhajów nakazanym przez ustawę. Przecho- dzą one wszystkie na prywatną własność gospodarzy. Wymiana buhajów zakupionych w roku 1929 i 1930 z kredytów Państwowego Banku Rol- nego w okresie wysokich cen / 1.850 zł. i 2.500 zł./ natrafia na
./.

przeszkody z powodu zniżki cen materiału zarodowego i nie spłacenia w Państwowym Banku Rolnym pożyczki zaciągniętej na zakupienie buhajów. Przekazane 88.500 zł. na rachunek 10 % udziału Państwa w zakupie buhajów zostało wykorzystane przez Tymczasowe Wydziały Powiatowe w 40 %. Przeglądy buhajów urządzono w powiatach Krosno, Sambor, na których to przeglądach wypłacono z funduszków Tymczasowego Wydziału Powiatowego premii 3.842 zł.

Wprowadzenie ustawy o buhajach w powiatach, posiadających wyrównane pogłowie bydła, przyczyniło się do podniesienia poziomu hodowli przede wszystkim dzięki szczegółowo opracowanym 5 letnim programom zakupywania i nasilenia gmin buhajami. Programów takich opracowano dla powiatów I kategorii 8 i dla II kat. 3.

Programy powyższe w roku 1932 zostały wykonane tylko w 35 % na skutek wstrzymania kredytów hodowlanych przez Państwowy Bank Rolny. Na zwięźeniu powyższych programów pod względem ilościowym, zyskały one pod względem jakościowym, ponieważ w roku 1932/3 buhaje zakupywane były wyłącznie przez zamkniętych hodowców, dających gwarancję należytego utrzymania stadnika i wykorzystania go dla hodowli.

Wprowadzenia opłat od stadników nieuznanych w gminach nasilonych buhajami licencjonowanymi przyczyniłyby się do opłacalności utrzymywania tychże. W roku 1932/3 przedłożone zostały Ministerstwu Rolnictwa 3 wnioski powiatów Przeworsk, Rzeszów i Tarnobrzeg o wprowadzenie ustawy o państwowym nadzorze nad buhajami.

Stan liczebny obór zarodowych większych własności bydła nizinnego zmniejszył się o 30 %, krów o 22 % buhajów, o 25 %, ilość obór zarodowych bydła simentalskiego zmniejszyła się o 30 % krów o 31 %, buhajów o 30 %. Ilość obór zarodowych bydła polskiego czerwonego zmniejszyła się o 40 %, buhajów o 10 %, krów zaś zwiększyła się o 17 % dzięki nowej klasyfikacji na wiosnę 1932 r. Pomimo zmniejszenia się ilości obór zarodowych w Związku, jakości jednak bydła w tych obo-

rach wykazuje stałą poprawę pod względem budowy, pochodzenia i użytkowości. Ceny buhajów z obór zarodowych nizinnych i simentalskich spadły w grudniu 1932 r. o 75 % w porównaniu z rokiem 1931. Spadek cen na buhaje wpłynął na występowanie obór zarodowych ze Związku i na zmniejszenie się ilości wychowywanych buhajów. W roku 1931 oddano 30.4 % cieląt z obór zarodowych na rzeź, a w roku 1932 oddano 61.6 %. Ilość obór zarodowych podlegająca kontroli mleczności zmniejszyła się o 47 % krów, o 45 %, przeciętna roczna wydajność krowy zmniejszyła się o 120 kg. mleka o 0.25 % tłuszczu i 4.9 kg. tłuszczu. Ilość krów w kołach hodowlanych mniejszej własności była nizinnego, simentalskiego i polskiego czerwonego zmniejszyła się o 61 %, które zostały wysprzedane przez Koła. Pozostały materiał hodowlany jest mniej wartościowy. Nagminna wysprzedaż cieląt i brak przychowku zagraża dalszej egzystencji pozostałych kół hodowców bydła mniejszej własności. Propagandę racjonalnego dojenja przeprowadzono w 13 spółdzielniach mleczarskich pow. rzeszowskiego, gdzie przeszkolono podczas 2 dniowych kursów 82 gospodyń i 42 gospodarzy. Kurs prowadzony był na koszt Tymczasowego Wydziału Powiatowego przez dojarza zawodowego Błażeja Bała z Czelatyc pow. Jarosław, który przez 2 lata był dojarzem w Danji. Pokazowe żywienie krów dojnych wraz z kursem racjonalnego dojenja przeprowadzono w 2 miejscowościach w lutym 1932 r. Objęły one 5 gospodarstw i 7 krów i przeprowadzone były przez asystentów kontroli mleczności na koszt Wydziałów Powiatowych. Przeciętna początkowa wydajność mleka wynosiła od 7 do 12 kg. mleka. końcowa od 12 do 19 kg. koszt produkcji 1 kg. mleka od 12 gr. do 14.5 gr. cena sprzedażna 1 litra mleka od 15 do 19 gr.

Na skutek braku subwencji Ministerstwa Rolnictwa na płace dla asystenta kół kontroli mleczności ilość kół kontroli mleczności w roku 1931 z 14 zmniejszyła się do 9'ciu. Płace asystentów pokrywano się przez Wydziały Powiatowe, zainteresowani zaś hodowcy i spółdzielnie mleczarskie pokrywały z własnych funduszy ubezpieczenia społecz-

no asystentów i kosztu zakupu odczynników.

Kontrola mleczności objętych jest 1.259 krów na 620 gospodarstw w 42 gminach, co stanowi zaledwie 0.18 % ogólnej ilości krów mniejszej własności. Spadek ilości krów objętych kontrolą mleczności wynosi 40 %. Przeciętna roczna wydajność krowy wynosiła w roku 1931/32, 2.100 kg. mleka o 3.2 % tłuszczu.

W r. 1932/3 z ogólnej ilości spółdzielni mleczarskich 237 w województwie lwowskim nrzeczonych jest w Patronacie Spółdzielni Rolniczych 48 % w Rewizyjnym Sojuszu Ukrain. Kooperatyw 46 % i w Ruskim Rewizyjnym Sojuszu 6 %. Spółdzielni o dostawie dziennej poniżej 300 litrów mleka jest 24 % od 300 - 1000 litrów mleka 48 %, ponad 1000 litrów mleka 28 %. Na ogólną ilość krów dojnych w wojew. lwowskim 720.883 od 12.5 % krów mleko jest dostarczane do spółdzielni mleczarskich. Przeciętna roczna dostawa mleka do Spółdzielni od jednej krowy wynosi 750 litrów. Przeciętna dostawa mleka do jednej mleczarni wynosi 295.000. Koncentracja mleczarni postępuje bardzo powoli i przeprowadzono ją jedynie w powiatach Rudki i Rzeszów. Patronat Spółdzielni Rolniczych i Masłosojuz opracowały i uzgodniły wzajemnie strofy swej działalności. Akcja tworzenia nowych mleczarni spółdzielczych napotyka na trudności z powodu niskich cen za masło, a niewspółmiernie wysokich cen na maszyny mleczarskie. Przeciętna cena masła w roku 1932 za 1 kg. płacona przez Małopolski Związek Mleczarski wynosiła 2 zł.90 gr. płacona przez Masłosojuz 2 zł. 70 gr. Jakość masła stale polepsza się.

Hodowla trzody. W porównaniu z rokiem 1931 ilość kół hodowców trzody chlewnej wzrosła z 59 kół do 79 kół z 106 hnurami i 681 maciorami. Powyższy stan ilościowy utrzymuje się dzięki zobowiązaniu się członków do nie wybijania materiału. Tendencja do wybijania macior wzrosła obecnie u hodowców niezrzeszonych, na skutek deprymującego spadku cen żywca. Rozprowadzanie knurów i loch oprócz gatunkowego polepszenia trzody daje możliwość ingerowania w wybijaniu wartości-

wego materiału, który przyznany za deklaracjami nie może być uszczuplony. Prócz tego istnieje podłoże do dalszej rozkradawości ilościowej i jakościowej drogą zastrzeżonego deklaracją zwrotu za każdą jedną przyznaną loszkę . 2 loszek w wieku, jakości i wadze określonych tą deklaracją. Poprawa pogłowia trzody chlewnej jest widoczna przez większe wydłużenie świń. Wnioski o rozciągnięcia ustawy o państwowym nadzorze nad buhajami na pogłowie trzody chlewnej przedłożono Ministerstwu Rolnictwa z powiatów Lwów, Bótrka, Rudki, Sambor i Jarosław. Odbyte licencje knurów w powiecie samborskim i rudeckim spotkały się z wielkim uznaniem ludności wiejskiej. W porównaniu z rokiem 1931 ogólna ilość macior w województwie lwowskim zmniejszyła się o 25 % prosiąt, ^{34%} ilość więc macior w roku 1932 wynosiła 154.000 sztuk. W roku 1932 Okręgowe Towarzystwa Rolnicze dostarczyły do Państwowej Przetwórni Mięsnej w Chodorowie i Dębicy 4.436 sztuk o wadze 370.650 kg. stanowi 60% ogólnej ilości dostarczonych do Chodorowa i Dębicy sztuk.

Hodowla owiec. W dziedzinie owczarstwa praca została poważnie zahamowana w okresie sprawozdawczym z powodu redukcji inspektora hodowli owiec Małopolskiego Towarzystwa Roln. Ilość owiec na terenie Województwa wynosząca w roku 1932 - 65.743 sztuk wzrosła w porównaniu z rokiem 1930 o 10 % a z rokiem 1931 o 1 %. Wzrost ten wyniósł u małej własności 9 % u większej 6 %. Ciów owiec u większej własności nie przekracza granic chowu amatorskiego, gdyż wynosi zaledwie 7 % ilości owiec mniejszej własności, która wynosi 60.392 sztuk, a u większej 4.651. Liczbę t.zw. czołowych powiatów w Województwie zredukowano do 4 a mianowicie powiaty 1/ Drohobycz, 2/ Lesko, 3/ Sanok, 4/ Sokal. Przeglądy owiec urządzone w powiatach Drohobycz, Sanok i Sokal w 15 miejscowościach. W powiecie leskim przeglądy nie mogły się odbyć z powodu zmiany instruktora rolnego.

Zorganizowano w 3 powiatach : Sokal, Drohobycz i Sanok 12 kół hodowców owiec i zarejestrowano tam 398 sztuk maciorok. Ilość

członków w kołach wynosi 186. Przy organizacji kół z uwagi na różnorodność pogłówna występującą w każdej bez wyjątku miejscowości przyjmuje się jako podstawę tylko owce jednomaściste t.j. ciemne lub białe, zatem zorganizowano koła tylko ciemnych owiec w Drohobyckiem i Sanockiem, a tylko białych w powiecie Sokalskim.

Dzięki założeniu ewidencji zarejestrowanych i pokoleczykowanych owiec w poszczególnych kołach umożliwiono pracę hodowlaną nad pewną ściśle określona ilością sztuk w kole. Konkursy wychowu jagniąt przeprowadzane były w pow. Lesko i Sokal w 6 zespołach wśród 60 uczestników. Konkursy strzyżenia w roku 1932/3 nie były urządzone. - Z ilości 16 owczarni zarodowych na terenie województwa, wprowadzonych do ewidencji, które uzyskały wyłączenie na mocy art. 5 ustawy o reformie rolniej pozostawało w ewidencji tylko 3 owczarnie / Hulecze pow. Sokal Hawłowice pow. Jarosław, Moszczanica pow. Sanok, 1 owczarnia rasy merino-precoco, 1 owczarnia rasy karakułów i 1 założona z zadaniem selekcjonowania miejscowych ciemnych owiec górskich.

Organizacja zbytu wołny na terenie Województwa układa się niepomyślnie z następujących powodów: Wełna jest artykułem, który z reguły jest konsumowany na miejscu produkcji. Ilość owiec reguluje się według potrzeb odzieżowych hodowcy. Gospodarstwa, których obszar nie pozwala na przemianowanie odpowiedniej ilości owiec zaopatrują się w wołnę na miejscu, biorąc ją w drodze wymiany, bądź za pracę, bądź za inne produkty. Wobec powyższego przy ogólnej ilości owiec w całym województwie 65.000, istnieje stale duży lokalny popyt na wołnę, który decyduje o jej cenie. Ceny za wołnę z reguły są wyższe niż ceny płacone na jarmarku wełny w Poznaniu. I tak np. cena wołny białej brudnej i grubej mieszanej w najniższym gatunku wynosi w powiecie sokalskim 2 zł. 30 gr. za kg. cena wełny ciemnej mieszanej / jagniąt, tryków innych owiec /, grubej niepranej w Drohobyczu do 4 zł. za kg. w Sanoku 3 zł. 60 gr. w Turce 2 zł. 85 gr. Powyższe różnice cen dowodzą, że na terenie Województwa w obecnej chwili nie można mówić o wojewódzkim rynku wołny tylko o rynkach lokalnych, z tem, że w żadnym

powiecie niema ceny jednolitej. Ten znaczny i stale rosnący obecnie popyt na wełnę miejscową, będący naturalnym wyrazem trudności kryzysowych małych gospodarstw, powoduje, że ujęcie organizacyjne handlu wełną na większą skalę staje się narazie bezprzedmiotowe.

W ciągu roku 1932/3 z województwa lwowskiego wydano tylko jedno zaświadczenie o krajowym pochodzeniu wełny dla miejscowej fabryki sukna w Leszczkowie. Sprawa dostawy mięsa baraniego do wojska mogłaby być aktualną gdyby Ministerstwo Spraw Wojskowych nie tylko zalecało ale wręcz stworzyło przymus konsumpcji mięsa baraniego, że względu na to, że mięso baranie jest droższe od wołowego.-

Sprawą zbytu kozuchów zajmie się założyc się mająca organizacja nakładeza. Organizacja ta miałaby na celu popieranie przemysłu kuśnierskiego i garbarskiego na drodze ułatwiania odpowiednim przedsiębiorcom kontaktu z wojskiem i zaliczkowania produkcji.-

Hodowla drobiu. Z przekazanych Małopolskiemu Towarzystwu Rolniczemu we Lwowie przez Izbę Przemysłowo-Handlową subwencji na podniesienie hodowli drobiu w 3 województwach południowo-wschodnich Małopolski na terenie województwa lwowskiego przeprowadzono budowę 22 kurników i rozdało 2.812 jaj. 382 piskląt i 81 sztuk dorosłych, Zakwalifikowano 1 hodowlę drobiu 1 rzędu i 5 Hodowli drobiu 11 rzędu. Należycie zorganizowane są jedynie ukraińskie zbiornice jaj, zasilające rynek wewnętrzny jajami stemplowanymi a także zbiornice żydowskie. Samorządnie organizującym się zbiornicom jaj przy polskich sklepach Kółek rolniczych i mleczarniach spółdzielczych brak jest centrali handlowej. Eksport jaj z województwa w porównaniu z rokiem 1931 spadł o 25 % przeciętna cena za skrzynię jaj spadła o 20 %.

Rybactwo. Ustawa o rybołóstwie z 1932 / Dz. U. Rz. P. Nr. 35 poz. 357/ została wprowadzona w życie na terenie Województw Małopolski Wschodniej. Wobec rozpoczęcia prac wstępnych nad przeprowadzeniem rewizji podziału rzek na obwody rybackie, wypowiedziano dzierżawcom obwodów kontrakty dzierżawne na rzece Wiśło w 16 obwodzie na Bugu

w 21 obwodzie. Matorjały statystyczne mające służyć za podstawę do ustalenia nowych granic obwodów zostały już zebrane. Na zasadzie nowo wprowadzonych przepisów o postępowaniu przetargowem wydzierżawiono w roku 1932/3 16 obwodów rybackich.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono zarybienie narybkiem pstrąga rzek Bystrzycy Nadwórniańskiej 70.000 sztuk, na rzece Sukielu 80.000 sztuk, na rzece Opór 120.000 sztuk, na rzece Stryj 12.000 sztuk. Rzeki nizinne zarybiano sandaczem. Dniestr / 34-36 obwody rybackie / ca 80.000 ziarn ikry. Pozatem szereg dzierżawców zarybia mniejsze rzeki karpem i linom. Zarybianie węgorzem nie posiada większego znaczenia gospodarczego dla rzek wypuszczono 1 kg. narybku do Bugu pod Sokalem. Akcja zagospodarowania stawów włościańskich jest prowadzona przez Małopolskie Towarzystwo Rolnicze we Lwowie. Inspektor Rybactwa brał udział w charakterze rzeczoznawcy spraw rybackich w dochodzeniach komisyj wodno-prawnych mających na celu unieszkodliwienie zanieczyszczeń rzek z odpływów fabrycznych, a to w 6. wypadkach w garbarniach i w 2 wypadkach w rafinerjach nafty.-

W tym samym charakterze brał udział Inspektor Ryb. w dochodzeniach 11 komisyj wodno-prawnych w zakładach przemysłowych wodnych i spowodował zarządzenia budowy przepławok rybnych na rzekach Rybnicy, Prucio i Sukielu. Na skutek częstych lustracyj Starostw, kontroli rzek i targów rybnych przez Inspektora Ryb. i organu nadzoru rybackiego wzrosła znacznie ilość wykrytych i ukaranych wykroczeń rybackich.

---ooo000ooo---

W Y D Z I A Ł S A M O R Z A D O W Y .

I. Podział terytorjalny.

Dokonano w okresie sprawozdawczym następujących zmian terytorjalnych :

1/ Zniesiono gminy wiejskie w pow. kolbuszowskim : Brzezówka, Wola domatkowska, Bukowiec, włączone do gminy wiejskiej Domatków, gminę Ranischau włączono do gm. wiej. Raniżów, gm. Zapole włączono do gm. wiej. Nowa Wioś, gm. Leszcze włączono do gm. wiej. Hucisko , gm. Poręby huciskie włączono do gm. wiej. Hucisko. / rozp. Min. Spraw Wewn, z 15/XI 1932 Dz. U. Nr. 111 poz. 928 /. W pow. Dobromilskim gm. Paclaw włączono do gminy wiej. Kalwarja / rozp. Min. Spr. Wewn. z 15.II 1933 Dz. U. Nr. 13 poz. 88 /. W pow. lwowskim gm. Weinbergen włączono do gminy Winniki / rozp. Min. Spr. Wewn. z 18/ III 1933 Dz.U.Nr.22 poz.183 /.

2/ Zmieniono granice gmin wiejskich Majdan galczyński i Borki w powiecie niżańskim / rozporządzenie Ministra Spraw Wewn. z 27. grudnia 1932 Dz. Nr. 3 poz. 20 ex 1933 /.-

W dniu 1. kwietnia 1933 na terenie Województwa lwowskiego /przy uwzględnieniu wyżej wspomnianych zmian terytorjalnych/ było : 26 powiatowych związków komunalnych, miasto Lwów rządzące się własnym statutem 11 miast rządzących się ustawą gminną z 1889 roku, 49 miast i znaczniejszych gmin, rządzących się ustawą z 1896 roku, oraz 2246 gmin / przeważnie wiejskich /, rządzących się ustawą z r. 1836.-

2/ Nadzór nad działalnością samorządu terytorjalnego

w zakresie organizacji i administracji ogólnej.

Z ważniejszych spraw bieżących wspomnieć należy o częściowej reorganizacji Tymcz. Reprezentacyj powiatowych, dokonanej w trybie nadzoru w powiatach : Łańcuckim, żółkiewskim, rudeckim, przworskim, mościskim, gródecko-jagiellońskim, drohobyckim, przemyskim, sambor-

skim, lubaczowskim i kolbuszowskim.- Częściowa zmiana składu
członkowego Tymcz. Rady miejskiej m. Lwowa w okresie sprawozdaw-
czym polegała na powołaniu do Rady 2 nowych członków, a to Dr.
Jakóba Diamanda, i Dr. Inż. Maksymiljana Matakiewicza, w miejsco-
tych, którzy ubyli, tudzież na zwolnieniu P. Stefana Baczewskio-
go z członkostwa z powodu rezygnacji.-

Załatwiono m. i. 67 protestów wniesionych przeciwko wyborom
przeprowadzonym do rad gminnych. Złożono z urzędu 25 członków za-
rządów gminnych, którzy dopuścili się cięższych przewinień służ-
bowych. Z prawa rozwiązywania reprezentacyj gminnych wiejskich,
względnie miejskich, korzystano w bardzo ograniczonej mierze, w wy-
padkach wyjątkowych, gdy wzgląd na ważny interes publiczny tego
wymagał. W okresie sprawozdawczym zanotować jedynie nałoży 15 wy-
padków rozwiązania reprezentacyj gminnych i ustanowienia tymcz.
zarządów gminnych, w tem w 7-miu wypadkach w związku z konieczno-
ścią wprowadzenia w życie zmian terytorjalnych.-

W dniu 1. IV 1933 urzędowało na terytorjum Województwa
lwowskiego 31 tymczasowych zarządów w gminach miejskich i wiej-
skich.-

3/ Sprawy pracownicze.

Ilość zatwierdzonych statutów etatów stanowisk służbowych dla
pracowników w rachubę wchodzących związków komunalnych zwiększyła
się o 5 nowych statutów. W dniu 1. IV 1933 na ogólną liczbę 87,
wszystkich dotyczących związków komunalnych 82 związków posiadało
zatwierdzone przez władzę nadzorczą statuty etatów. Miasto Lwów do-
tychczas nie posiada zatwierdzonego etatu stanowisk służbowych.

Zmian statutowych dokonano w 4 wypadkach. Kontynuowano w dal-
szym ciągu, stosownie do zamierzeń oszczędnościowych Rządu
żmudne prace około sprawdzania operatów, dotyczących uposażeń
służbowych / zaszeregowani do grup i szczebli /, obliczanych na za-

sądzie rozporządzenia Prezydenta Rz. P z 30 grudnia 1924,
Nr. 118 poz. 1073.-

4/ Koordynacja działalności związków komunalnych

z działalnością władz państwowych i korporacjami

publiczno- prawnymi.

Poza sprawami bieżącymi uregulowano ostatecznie za zgodą Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicz. w sensie pomyślnym dla zainteresowanych gmin, poruszoną w roku zeszłym sprawę rewindykacji na rzecz gmin pownych gruntów dostarczonych przez te gminy nauczycielstwu.-

Zgodnie z zarządzeniem okólnem Urzędu Wojewódzkiego z 2. lipca 1932 L. SS 8/3/1932 grunty gminne użytkowane przez nauczycieli, niebędących kierownikami szkół lub kierownikami i samistnymi nauczycielami szkół jednoklasowych, wobec utraty przez tych nauczycieli tytułu prawnego do ich dalszego dziorżenia powinny wrócić do gmin.

Zarazem wyjaśniono w sposób normatywny kompetencje władz administracji ogólnej, władz szkolnych i samorządowych w sprawach dotyczących dostarczania gruntów przez gminy dla użytku nauczycielstwa.

Podjęto planową akcję w zakresie organizacji bezpieczeństwa ogniowego, w drodze podziału Województwa na 14 instruktorów pożarniczych, na czele których mają stanąć fachowi instruktorzy, utrzymywani przez dany Wydział Powiatowy, względnie przez zainteresowane dwa sąsiednie powiaty.-

5. Finansy komunalne.

a/ Budżety związków samorządowych na rok 1932/3.

W okresie sprawozdawczym działalność Wydziału samorządowego obejmuje szczegółową analizą budżety 26 T. Wydz. Pow. ponadto sześciu miast, liczących ponad 15.000 mieszkańców, oraz budżet miasta Łwowa. W związku z tem, w listopadzie 1931, rozesłał Urząd Wojewódzki

zainteresowanym samorządom zasadnicze wskazówki co do opracowania budżetów na r. 1932/3, w których przede wszystkim zwrócono uwagę na potrzebę realnego ustalania wysokości dochodów, ponadto na ważniejsze sprawy dotyczące poszczególnych działów gospodarki samorządowej wymagające odpowiedniego ujęcia w budżetach na r. 1932/3 wreszcie zwrócono uwagę na niektóre powtarzające się jeszcze braki natury formalnej. Opracowane przez związki samorządowe budżety zostały poddane dokładnemu rozpatrzeniu a następnie pod uchwałą Wydziału Wojewódzkiego w okresie od 17/II do 8/ VII 1932.

Decyzją zatwierdzającą budżety obniżono je w następujący sposób : Budżet T. Wydziału Powiatowego w Bóbrce o 33. 268 zł. w Brzozowie o 9.962 zł. w Gródku Jagiell. o 11.400 zł. w Jarosławiu o 107.400, w Krośnie o 24. 057 zł. Lubaczowie o 20.321 zł. we Lwowie o 20.000 zł. w Mościskach 13.535, Samborze o 11.067 zł. Sanoku o 29.700 zł. Turce o 11.499 zł. Budżety miast zmniejszono następująco : m. Borysławia o 25.962 zł. Drohobycza o 193.902 zł. Jarosławia o 7.516 zł. Przemyśla o 90.946, Rzeszowa o 2.900 zł. Lwowa o 803.419 zł. Podkreślić należy, że zmiany powyższe w budżetach związków samorządowych, dokonano przez Wydział Wojewódzki, spowodowane zostały wyłącznie potrzebą ustalenia realnej wysokości dochodów w wypadkach rażących, W wypadkach wątpliwych ograniczono się do zwrócenia uwagi na możliwość częściowej ich nierealności, zalecając równocześnie posługiwanie się budżetami miesięcznymi.

Procentowo obniżenie budżetów na r. 1932/3 w stosunku do budżetów z r. 1930/1 przedstawia się następująco : T. Wydziału Powiatowego w Bóbrce o 38 %, Brzozowie o 31 %, Dobromilu o 27 %, Drohobyczu o 40 %, Gródku Jagiell. 40 %, Jarosławiu 48 %, Jaworowie 46 %, Kolbuszowej 33 %, Krośnie 18 %, Lesku 16 %, Lubaczowie 50 %, Lwowie 49 %, Łańcucie 32 %, Mościskach 50 %, Nisku 30 %, Przemyślu 26 %, Przeworsku 28 %, Rawie Ruskiej 32 %, Rudkach 33 %, Rzeszowie 31 %, Samborze 23 %, Sanoku 42 %, Sockalu 40 %, Tarnobrzogu 52 %, Turce

50 %, Żółkwi 45 %, miasta Borysławia 52 %, Drohobycza 45 %, Jarosławia 56 %, Przemyśla 24 %. Rzeszowa 29 %, Sambora 45 % Lwowa 41 %.

Przy zatwierdzaniu budżetów na r. 1932/3 zwracano baczna uwagę na stan zadłużenia związków samorządowych, żądając ustalenia planu, dającego możliwie realne podstawy spłaty krótkoterminowych zobowiązań.

b/ Zadłużenie związków samorządowych.

Według posiadanych dat zadłużenie związków samorządowych tut. Województwa oraz stan ich majątku w okresie sprawczdawczym przedstawiał się na dniu 31. marca 1933 w przybliżeniu następująco :

Powiatowe Związki samorządowe :

Zadłużenie długoterminowe wynosi	-	2.964.000 zł.
" krótkoterminowe "	-	331.000 "
Zaległości bierne	-	1.484.000 "
S u m y o b c e	-	914.000 "

razem		5.693.000 zł.

Sumy powyższe wykazują powno zwiększenie zadłużenia długoterminowego co wynika z dokonanych konwersyj krótkoterminowych długów na długoterminowe.- Stan krótkotermiowego zadłużenia nie wykazó zmian, jeśli się uwzględni, że w roku sprawozdawczym 1931/2 część krótkotermiowego zadłużenia mieściła się w sumach obcych wzgl. zalogłościach biernych.

Miasta ponad 15.000 mieszkańców /boz Lwowa /

Zadłużenie długoterminowe wynosi	-	14.231.000 zł.
krótkoterminowe	-	1.874.000 zł.
zaległości bierne	-	1.117.000 zł.
sumy obce		85.000 zł.

razem		17.307.000 zł.

M i a s t o L w ó w :

Zadłużenie długotermirowo	-	43.222.000 zł. w tem pasywa
przedsiębiorstw przeszło 13,000.000 zł./		
Krótkotermirowe	-	8.505.000 zł.
Zaległości bierne	-	58.000 "
S u m y o b c e	-	1.621.000 "
razem		53.406.000 zł.

Ogólne zatem zadłużenie samorządów Województwa lwowskiego przedstawia się następująco :

Długotermirowo	-	60.410.000 zł.
Krótkotermirowo	-	10.711.000 zł.
Zaległości bierne	-	2.660.000 zł.
Sumy obco	-	2.621.000 zł.
razem		76.410.000 zł.

Ostateczna zatem suma długów jest większa od wykazanej w zeszłorocznym sprawozdaniu w cyfrze 61.134.000 zł. o 16.276.000 zł. co tłumaczy się między innemi tem, że zeszłorocznym sprawozdaniem nie objęto passywów przedsiębiorstw miasta Lwowa. Pozostała różnica / przeszło 3. miliony mieści w sobie częściowo wzrost zadłużenia, częściowo zaś, nie objęte poprzednio wykazom długów, zaległości bierne oraz sumy obco.- Wobec braku przepisów ustalających jednolite zasady dla oszacowania majątku samorządowego, dane odnośne nie zostały objęte sprawozdaniem.-

c / Działalność komisij Oszczędnościowych.

Z pośród ważniejszych akcyj, pozostających w związku z budżetami samorządów, a prowadzonych w okresie sprawozdawczym, należy wymienić akcję Komisij Oszczędnościowych dla obniżenia kosztów administracji związków samorządowych. Dla przeprowadzenia pierwszej, zostały powołane, w wykonaniu postanowień rozporządzenia Prezydenta R.P. z dnia 21 października 1932 Dz.U.R.P. Nr. 91/777, Powia-

towo oraz Wojewódzka Komisja Oszczędnościowa.

Wojewódzka Komisja Oszczędnościowa, posługując się materiałem dostarczonym przez Wydział Samorządowy, odbyła ogółem 14 posiedzeń, na których poddane rozpatrzeniu kredyty preliminowane w budżetach związków samorządowych podlegających bezpośredniemu nadzorowi Wojewody na wydatki administracyjno tak działu wydatków na zarząd ogólny jak i działów specjalnych. zadaniem komisji było ustalenie możliwości zmniejszenia tych wydatków jeszcze w bieżącym okresie 1932/3, wzgl. wskazania takich możliwości w budżetach na rok następny. Analogiczną akcję przeprowadziły równocześnie Powiatowe Komisje Oszczędnościowe w stosunku do związków samorządowych, podległych nadzorowi T. Wydziałów Powiatowych. Wobec faktu, że gospodarka T. Wydziałów powiatowych i miast liczących ponad 15.000 mieszkańców, na terenie lwowskiego Województwa w ostatnich latach kroczyła po linii najdalej idącej oszczędności i systematycznej redukcji budżetów, a w szczególności wydatków na zarząd ogólny, wykonanie postanowień powołanego powyżej rozporządzenia Prezydenta R.P. nie nastroczało wielkich trudności.

O ile rozchodzi się o wydatki działu I-go t.j. na zarząd ogólny, które w r. 1932/3 należało w myśl przepisów rozporządzenia obniżyć o 25 % w stosunku do wykonania kredytów tego działu budżetów z r. 1930 /31 wzgl. o 20 % wydatków na administrację w budżetach przedsiębiorstw, to dla ilustracji podaje się, że ogólna cyfra kredytów dz. I według budżetów 26 T. Wydziałów Powiatowych wynosiła w r. 1930/31 około 2.123.000 zł. Na rok 1932/3 preliminowano kredyty na powyższe wydatki w sumie 1.606.000 zł. zatem zgodnie z postanowieniami powołanego rozporządzenia ta ostatnia suma, musiała być obniżona do cyfry około 1.593.000 zł. czyli zaledwie o 13.000 zł.

Z uwagi jednak, że niektóre powiaty osiągnęły wzgl.przekroczyły już nawet obowiązującą ich normę oszczędności, inne zaś powiaty musiały przeprowadzić większe obniżki wydatków ogólna suma redukcji jaką grupa powiatowych związków samorządowych musiała przeprowadzić przekroczyła sumę 93.000 zł. Na podstawie zarządzeń, wydanych przez Urząd Wojewódzki, mających na celu wykonanie rozporządzenia Prezydenta Rz.P. poszczególne T.Wydziały Powiatowe przeprowadziły zmniejszenie kredytów działu I-go na globalną sumę przeszło 100.000 zł. Wojewódzka Komisja Oszczędnościowa zaprojektowała dalsze oszczędności na globalną cyfrę przeszło 43.000 zł. w wydatkach działu I-go oraz na sumę około 70.000 zł. w wydatkach administracyjnych działów specjalnych jak drogowe, zdrowia publ. i rolniczego.

Wydatki na zarząd ogólny / Dz. I / sześciu miast liczących ponad 15.000 mieszkańców wynosiły w r. 1930/31 około 1.903.000 zł. Preliminowana suma tych wydatków na r. 1932/3 wynosiła około 1.386.000 zł. Zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta dopuszczalna cyfra wydatków na zarząd ogólny sięgała sumy około 1.435.000 zł. Miasta powyższe wskutek zarządzenia Urzędu Wojewódzkiego obniżyły dodatkowo wydatki administracyjne o około 79.000 zł.

Wojewódzka Komisja Oszczędnościowa zaprojektowała dalsze oszczędności w działach kredytów na zarząd ogólny na sumę około 44.000 zł. Przedsiębiorstwa miejskie zachowały przepisana normę w zmniejszeniu wydatków administracyjnych.-

Miasto Lwów w r. 1930/31 wydało na administrację ogólną około 6.574.000 zł. / po wliczeniu wydatków o charakterze ściśle administracyjnym, pomieszczonych niewłaściwie w innych działach/, preliminowało zaś na ten cel w r. 1932/3 około 5.672.000 zł. obowiązane zatem było obniżyć powyższy wydatki do cyfry 4.931.000 zł. czyli o sumę 741.000. Powyższym wymogom stało się zadość, Wojewódzka Komisja Oszczędnościowa jednak zwróciła uwagę na koniecz-

ność przeprowadzenia dalszej redukcji wydatków administracyjnych tak w dz. I budżetu gminy m. Lwowa jak i wydatków administracyjnych przedsiębiorstw.

Sprawozdanie cyfrowe o wynikach prac komisji oszczędnościowych przedstawia tabela I.

d / Obniżenie opłat targowych i rzeźnianych.

Akcja obniżenia opłat targowych, przyniosła dodatni wynik, gdyż wszystkie gminy obniżyły wydatnie wysokość pobieranych dotychczas opłat, ograniczając je do norm zaleconych przez Urząd Wojewódzki, a w niektórych wypadkach schodząc nawet poniżej.

Co do opłat rzeźnianych to z przedłożonych materiałów wynika, że opłaty te, po przeprowadzeniu obniżki, są obecnie na ogół utrzymane w granicach norm odpowiadających miejscowym stosunkom.-

Sprawę obniżenia opłat targowych i rzeźnianych przez Zarząd miejski we Lwowie objęto postanowieniami decyzji zatwierdzającej budżet miasta Lwowa na r. 1933 / 34.

e/ Kontrola wykonania budżetów na rok 1931/2.

Analiza sprawozdań z wykonania budżetów powiatowych związków samorządowych i miast ponad 15.000 mieszkańców wykazała znacznie mniej braków w opracowaniu samych sprawozdań, natomiast stosunkowo znaczne braki wykazuje nadal moritum tych sprawozdań.

Ostateczny cyfrowy wynik wykonania budżetów z r. 1931/32 odnośnych grup związków samorządowych widoczny jest z tabeli II. i III. Szczegóły dotyczące wykonania budżetów z okresu 1931/32 podano dokładnie w sprawozdaniu przedłożonem Wydziałowi Wojewódzkiemu za rok 1931/32, które naogół pokrywają się z danymi uzyskanymi z ostatecznie ustalonych sprawozdań rocznych. W tem miejscu należy jedynie zauważyć, że wykonanie budżetów T. Wydziałów powiatowych z r. 1931/2 mieści się w granicach 52 % do 122 % w dochodach zwy- czajnych przy średniej 74 %. Wykonanie budżetów po stronie wydatków mieści się w granicach 58 % do 101 % przy średniej 79.6 %.

6/ Nadzór nad gospodarką finansową Komisyj Uzdrawiskowych.

Budżety Komisyj Uzdrawiskowych na r. 1932/3 w porównaniu z wykonaniem budżetów w okresie 1931/32 przedstawiają się następująco:

Nazwa uzdrowiska	R o k	P r e l i m i n o w o		W y k o n a n o	
		wydatki	Dochody	Wydatki	Dochody
IWONICZ	1931/32	130.950	130.950	92.430	104.291
	1932/33	117.000	117.000	77.781	92.078
LUBIEN	1931/32	32.500	32.500	33.189	53.317
	1932/33	31.800	31.800	21.942	28.449
RYMANÓW	1931/32	29.600	29.600	23.321	26.962
	1932/33	29.600	29.600	22.714	22.804
TRUSKAWIEC	1931/32	386.481	386.481	272.678	283.384
	1932/33	290.256	292.000	248.076	277.604

Zestawienie powyższe wykazuje, że Komisje Uzdrawiskowe gospodaruja w granicach dochodów budżetowych.

7/ Statystyka finansów komunalnych. / dane ogólne /.

Nie chcąc obarczać związków samorządowych, opracowywaniem szczegółowych zestawień statystycznych, ograniczył Wydział samorządowy opracowanie materiału statystycznego do dat przedłożonych w ramach wykazów ustalonych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Z dołączonej tabeli II . zawierającej zestawienie ogólnych sum wydatków preliminarzowanych na r. 1932/3 i wykonanych w r. 1931/32 okazuje się, że suma ogólna wydatków T. Wydziałów Powiatowych preliminarzowanych na r. 1932/3 wynosi 8.561.000 zł. jest zatem mniejszą od sumy wykonania / z uwzględnieniem zalogłości/ wydatków budżetowych w r. 1931 /2. Ten sam stosunek wykazują sumy globalno budżetów miast liczących ponad 15.000 mieszkańców, gdyż preliminarzowane na r. 1932/3 wynosiły 8.147.000 zł. podczas gdy wykonanie z r. 1931/32 wykazuje cyfrę 9.339.000 zł.

Znacznej redukcji uległ budżet miasta Lwowa na r.1932/3,który wykazuje 22.299.000 zł. w stosunku do 24.281.000 zł.wykonanych w r. 1931/2.-

Zmniejszeniu uległa też globalna suma budżetów gmin miejskich poniżej 15.000 mieszkańców, gdyż w stosunku do sumy 7.125.000 zł. wykonania w r. 1931 /32 budżety na r. 1932/3 wykazują ogólną sumę 5.513.545 zł. Natomiast budżety gmin wiejskich wykazują pewną wyżkę sumy 130.000 zł preliminowanej w r. 1932/3 w stosunku do sumy wykonania w r. 1931 /32. Suma ogólna wydatków budżetowych wszystkich związków samorządowych województwa lwowskiego, w porównaniu do sum preliminowanych w r. 1932/3 i wykonanych w r. 1931/2 przedstawia się następująco :

preliminowano w r. 1932/3	-	wykonano w r.1931/2.
wydatków zwyczajnych	- 47.480.679 zł.	48.346.700 zł.
" nadzwyczajnych	5.201.720 "	9.161.723 "
razem 52.682.399 zł.		57.508.423 zł.

czyli na r. 1932/3 preliminowano mniej o 4.826.024 zł. w stosunku do wykonania z r. 1931 /2.

W porównaniu z sumami preliminarzy z r. 1931/32 budżety związków samorządowych wykazują następującą zniżkę :

T. Wydziały Powiatowe	mniej o 2.982.000 zł.
miasta /ponad 15000 /	" 2.137.000 "
M. L w ó w	5.612.000 "

Zestawienie sum preliminowanych przez T. Wydziały Powiatowe kredytów w poszczególnych działach wydatków wykazuje w porównaniu z sumami wykonania z r. 1931/2 obniżenie wydatków w kredytach na zarząd ogólny / Dz. I /, rolnictwo / Dz. X / świadczenia na rzecz innych związków sam. / Dz.XXI.a/ oraz wydatków różnych / Dz.XIII/ natomiast znaczną wyżkę wydatków wykazują kredyt na utrzymanie majątku / Dz. II /, spłatę długów / Dz.IV /, Drogi / Dz.V /, oświatę

/dz. VI /, zdrowie publ. / Dz. VIII / Opiekę społ./ Dz.IX / Bezpieczeństwo / Dz. XII /.

W miastach wykazują wyższą kredyty dz. IV i X natomiast w innych działach widoczną jest znaczna niższa kredytów. Budżet m. Lwowa wykazuje niższą kredytów we wszystkich działach wydatków z wyjątkiem dz. III i IV.

Ogólna suma dochodów prelimitowanych przez związki samorządowe Województwa lwowskiego w r. 1932/3 w stosunku do kwot wykonania z r. 1931/ 2 przedstawia się następująco :

wykonane w roku 1931/ 2 - prelimitowano na r.1932/3.

w dochodach zwyczajnych	50.512.743 zł.	49.792.504
" nadzwyczajnych	4.875.300 "	4.249.720
razem	55.388.043 zł.	54.042.224 .

z czego wynika. że w r. 1932/3 prelimitowano o 1.345.000 zł. mniej dochodów aniżeli uzyskano w r. ^{1931/2.} Działy dochodów poszczególnych kategorii związków samorządowych wykazują naogół małe różnice sum prelimitowanych w stosunku do wykonanych.

Znaczniejsze różnice wykazują dochody w dz. IX i X co spowodowane zostało zaliczeniem w r. 1932/3 niektórych dochodów samodzielnych do dochodów grupy dodatków do państwowych podatków.

Procentowy stosunek wydatków ważniejszych działów gospodarki samorządowej w budżetach na r. 1932/3 przedstawia się następująco :

W powiatowych związkach samorządowych w wydatkach na zarząd ogólny / Dz. I / prelimitowano : Bóbrka 19.8 %, Brzozów 24.7 %, Dobromil 23.7 %, Drohobycz 19 %, Gródek Jagiell. 24.2 %, Jarosław 15.8 %, Jaworów 21. 1 %, Kolbuszowa 21.6 %, Krosno 19.8 %, Lesko 29.4 %, Lubaczów 21.8 %, Lwów pow. 23 %, Łańcut 15.2 %, Mościska 21.2 %, Nisko 20 %, Przemyśl 20.8 %, Przeworsk 13.4, Rawa Ruska 20.6 %, Rudki 20 %, Rzeszów 16.2 %, Rzeszów 16.2 %, Sambor 15.4%, Sanok 21.8 %, Sokal 27.8 %, Tarnobrzeg 19.9 %, Turka 25.8 %, Żółkiew 18.5 % - mieszczą się one zatem w granicach od 15.4 % do

29.4 %. Wydatki na spłatę długów wynoszą od 0.1 % Brzozów, do 19.6 % Turka. Na utrzymanie dróg i placów od 25.5 % Przemysł do 65.5 % Przeworsk. Na oświatę od 0.1 % Zółkiew do 3.6 % Turka, Zdrowie Publ. 7.1 % Łańcut od 21.7 % Mościska, Na opiekę społeczną 0.4 % , Bóbrka do 5.8 % Sokal. Popieranie rolnictwa 34 % Turka do 11.2 % S. nok. Bezpieczeństwo Publiczne 0.0 Dobromil, Sokal do 1.8 Mościska.

W miastach / powyż. 15.000 m. / wynosiły wydatki :

na zarząd ogólny w Borysławiu 17.3 %, Drohobyczu 18.4 %, Jarosławiu 21.2 %, Przemysłu 22.8 %, Rzeszowie 21.6 %, Samborze 23.8% , w mieście Lwowie 28.9 %, zatem w granicach 17.3 do 23.8 wzgl. 28.9%. na spłatę długów 12.1%, Rzeszów do 41.3 % Drohobycz, na drogi i plac. publ. 2.7% Borysław do 7.7 % Sambor, na oświatę 5.6 % Jarosław, do 9.4 Rzeszów, na zdrowie publ. 5.5% , Jarosław do 19.9 % Rzeszów , na opiekę społeczną 2.7 % Drohobycz do 8.9 % Borysław, na bezpieczeństwo publicz. 1.7 % Drohobycz, do 17.6 % Borysław.

Powyżej ustalone cyfry procentowe, kredytów preliminowanych w r. 1932/3 na zarząd ogólny wykazują wzrost tych wydatków w budżetach T. Wydziałów Powiatowych, w porównaniu z sumami preliminowanymi w r. 1931/2, w którym wydatki te mieściły się w granicach 13.4 % do 27.8 %, co częściowo jest wynikiem znacznego zmniejszenia globalnej sumy wydatków budżetowych na r. 1932 /3.-

Obniżenie wydatków na zarząd ogólny wykazują w powyższym okresie budżety miast liczących ponad 15.000 mieszkańców, w których wydatki na powyższy cel w budżetach r. 1931/2 mieściły się w granicach 22.3% do 25.7 % a obecnie wynoszą 17.3 % do 23.8 %. Silniejszy wzrost tych wydatków wykazuje budżet miasta Lwowa / z 24.2 % na 28.9 % /. Stosunkowo wysoki procent wydatków na zarząd ogólny w poszczególnych wypadkach został spowodowany wzrostem wydatków na zaopatrzenie emerytalne pracowników. W związku z akcją oszczędnościową przeprowa-

dzoną w r. 1932/3 w myśl postanowień rozporządzenia Prezydenta Rz. z 21. października 1932, o którym powyżej była mowa, należy się spodziewać, że wykonanie kredytów przeznaczonych na wydatki administracyjne wykaże ich obniżenie.

W końcu zauważa się, że daty dotyczące wykonania budżetów z r. 1931/2 zostały ujęte i opracowane w sprawozdaniu z działalności Urzędu Wojewódzkiego za r. 1931/2.

8. Sprawy podatkowe.

W roku sprawozdawczym załatwił Urząd Wojewódzki 3020 odwołań od wymiaru danin publicznych. Odnosnie odwołań dotyczących odmowy zwrotu opłaty drogowej uiszczonej przez gm. m. Lwowa, oraz odnositnie odwołań dotyczących odmowy zwrotu dodatków komunalnych do podatku gruntowego wymierzonych w latach 1925 - 31 z gruntów erekcyjnych stanowiących własność rzym. kat. i gr. kat. probstów, Urząd Wojewódzki zajął stanowisko, że w razie niowmiesienia odwołań przeciw odnośnym wymiarom w terminie prawnym, rzeczone wymiary stały się prawomocne.

Stanowisko to okazało się zgodne z zasadą jaką wypowiedział N. jw. Trybunał Administracyjny w wyroku z 20.III 1933 L.Rej. 9149/30.

W myśl tego wyroku w wypadku prawomocnego wymiaru podatku / a prawomocnym staje się każdy wymiar podatku dokonany przez właściwą władzę i w terminie ustawowym niezaczepiony przez odwołanie /, choćby ten wymiar nie odpowiadał prawu przedmiotowemu, w każdym razie nie ma się do czynienia ze świadczeniem nienależnym, lecz ze świadczeniem wobec prawomocności wymiaru odpowiadającym prawu. Prócz odwołań od wymiaru danin komunalnych, załatwiał Wydział Samorządowy również odwołania od wymiaru opłat na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża, na Fundusz Pracy, oraz opłat uzdrowiskowych.

Zmniejszenie się ilości odwołań od wymiaru danin komunalnych w roku sprawozdawczym w porównaniu z rokiem poprzednim, należy

przypisać staranniejszemu traktowaniu wymiarów przez władze samorządowe, w wyniku szeregu zarządzeń wydanych w tej mierze przez Urząd Wojewódzki.

9. Komunalne Kasy Oszczędności.

Ilość komunalnych kas oszczędności, działających na terenie Województwa lwowskiego pozostała bez zmiany w stosunku do okresu poprzedniego t. zn. 1931/32, mianowicie istniało w czasie sprawozdawczym 37 Komun. Kas Oszczędności, w tym 24 powiatowych i 13 miejskich.

Jedyną zmianę stanowi uruchomienie K.K.O. powiatu leskiego, oraz zwiniecie K.K.O. powiatu staro-samborskiego. która to Kasa istnieje obecnie w Starym Samborze jako Oddział Powiatowej K.K.O. w Samborze. Oddziały Miejskiej K.K.O. we Lwowie, oraz Miejskiej K.K.O. w Przemyśle funkcjonowały nadal. W przygotowaniu jest fuzja Powiatowej i Miejskiej Komun. Kasy Oszczędności w Sokalu, której wynikiem będzie : 1 / albo utworzenie jednej Międzykomunalnej Kasy Oszczędności, 2/ albo przyjęcie przez Miejską Kasę skłabszej finansowo Powiatowej.

W okresie sprawozdawczym zauważyć się daje zwiększenie wkładów oszczędnościowych, tak co do ilości kont / książeczek / jak i co do ogólnej sumy kapitałów, przyczem nadwyżkę wykazują przeważnie miejskie Komun. Kasy Oszczędności.

Wkłady dolarowe stanowią poważny procent ogólnych oszczędności, w porównaniu jednak z poprzednim okresem, ilość ich znacznie zmniejszyła się - to częściowo wskutek niższego oprocentowania tych wkładów, częściowo z uwagi na ogólną sytuację ekonomiczną, jakoteż zachwianie się kursu dolara.-

Ruchliwość kapitałów wkładowych zaobserwowana w okresie sprawozdawczym wskazuje na konieczność utrzymywania znacznych rezerw kasowych w którym to kierunku szły zarządzenia tutejszego Urzędu.

Urząd Wojewódzki jako władza nadzorcza, zwraca pozbtem specjalną uwagę na przestrzeganie przez Kasy przepisów statutowych w przedmiocie zezwolenia władzy nadzorczej na udzielanie związkowi poręczającemu kredytów ponad 10 % i konieczności statutowego uwiłdocznienia uprawnień kasy do udzielania gwarancyj, traktując rygorystycznie ołdnośne przekroczenia.- Prócz tego, w stosunku do związków poręczających K.K.O. egzekwował Urząd Wojewódzki wpłaty przyznanych dotacji na kapitały zakłado: we oraz żadał większego zainteresowania się komisij Rewizyjnych związków poręczających działalnością kas im powierzonych.-

Zamierzenia Kas do budowy, względnie zakupu realności rozpatrywano pod kątem widzenia obecnych warunków gospodarczych oraz rozporządzalnych na ten cel kapitałów, wychodząc z założenia, że zgodnie z rozporz. Prezydenta R.P. z 13. kwietnia 1927 r. o K.K.O. jedynie fundusze zasobowe mogą być użytkowane na ten cel, przy czem właśnie z uwagi na obecną sytuację finansową dana kasa inna rozporządzać znaczniejszem pogołowiem gotówkowym, umożliwiającem jej w razie wypowiedzania kapitałów wkładowych zwrot wkładek oszczędnościowych. W okresie sprawozdawczym na kilka ołdnośnych próśb K.K.O. udzielono jedynie Miejskiej Komun. Kasie Oszczędności w Krośnie zezwolenia, na zakupno budynku na pomieszczenie własnych biur.-

Do ważniejszych okólników wydanych przez Urząd Wojewódzki zaliczyć należy okólnik z dnia 27 kwietnia 1933 r. L. SF. 36/13/1933 r. w sprawie ~~urządzenia~~ uporządkowania gospodarki K.K.O. skierowany do PP. Przewodniczących Rad K. K. O.

Spoglądając na działalność K.K.O. Województwa lwowskiego w okresie sprawozdawczym zaznaczyć należy, iż mimo spadku dochodów spowodowanego m.i. obniżką stopy procentowej, zmniejszeniem się działków inkasa i.t.p. ilość Kas zamykających swo rocznie zamknięcie w dniu 31.XII 1932 r. ze stratą nie zwiększyła się w stosunku do poprzedniego okresu, ograniczając się jedynie do liczby 3 kas./ Powiatowo : w Samborze, Sanoku i Tarnebrzogu /. Pozostałe K.K.O. wykazały w dniu 31.XII 1932

zyski mniejsze od roku poprzedniego o zł.242.394.73, co jest zasadniczo ogólną sytuacją finansową.

Daty porównawcze, dotyczące wszystkich K.K.O. na terenie Wojew. lwowskiego / stan w dniu 31.XII 1931 i w dn. 31.XII 1932. /

! 0 k r o s !	! kapitał !	! Wkłady !	! Z y s k !	! Strata !
! !	! zakładowy !	! oszczędności !	! !	! !
1931/32	328.400.00	93.780.913.90	1,045.454.63	17.123.88
1932/33	346.740.31	94.052.176.91	803.059.90	22.445.06

W zestawieniu powyższemu nie uwzględniono, Powiat. K.K.O. w Lesku, uruchomionej dopiero z dn. 1. IX 1932 r. W wyniku ankiety, przeprowadzonej w K.K.O. na terenie Województwa lwowskiego ustalono następujące daty na dn. 31. VI 1933 r. które chociaż wybiegają nieco poza okres sprawozdawczy, niemniej jednak ilustrują najważniejsze momenty dotyczące stanu finansowego K.K.O. I tak środki płynne gotówka, wkłady w bankach, niewyczerpany kredyt redyskontowy / wynosiły sumę zł. 10.052.845. 26 - dolarów 530.404.83, przyznane kasom kredyty redyskontowe osiągnęły kwotę zł. 11.076.069.24, zadłużenie związków poręczających w odnośnych K.K.O. wynosiło kwotę zł.11.046.850.30- dolarów 202.737.46 - zadłużenie innych związków komunalnych i publ.prawnych - kwotę zł.2.738.910.81 i dolarów 164.559,- lokaty wkładów oszczędnościowych w papierach % - wych obliczone na sumę zł.2,748.500.54.x

10./ Galicyjska Kasa Oszczędności.

W porównaniu z r. 1931, w którym G. K.O. straciła około 6 milionów wkładów rok 1932 jakkolwiek noszący wszystkie cechy roku kryzysowego był pomyślniejszy. Z dniem 31. grudnia 1932 wynosił stan wkładów 45.521.045 zł. wobec 43,747.006 zł. z dniem 31. grudnia 1931 fundus rezerwowy 5,264.092 zł. wobec 4,711.007 zł. z dniem 31. grudnia 1931, fundusz emerytalny 1,981.615 zł. wobec 1,950.625 zł. z dniem 31. grudnia 1931, czysty zysk 205.629 zł. wobec 524.922 zł, z dniem 31 grudnia

1931, woksle zaskarżono 10,974.248 zł. Znaczną część nowych funduszy lokowała Kasa w dolarach. Wobec załamania się dolara z wiesną br. czego zresztą nie można było przewidzieć, będzie G. K. O. narażona na pewno straty. Stan czynny łowiem Kasy w dolarach przewyższa stan biorny o przeszło 300.000 pol. am. Ponadto lokowane są w dolarach fundusz rezerwowy i emerytalny. Straty, o których jest mowa wyżej w zupełności znajdują pokrycie w funduszu rezerwowym.

W roku sprawozdawczym nastąpiła zmiana w osobie syndyka Kasy. W miejsce Dr. Bogusława Longchamps powierzył Wojewoda lwowski decyzją z 31. stycznia 1932 poźnienie funkcyj syndyka G.K.O. Dr. Brunowi Pokornemu adwokatowi wo Lwowie. Urząd Wojewódzki wystąpił do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą o delegowanie fachowej Komisji dla przeprowadzenia lustracji całokształtu gospodarki G. K. O.

11/ Sprawozdanie z działalności Wydziału Wojewódzkiego.

Czynnik obywatelski w Wydziale Wojewódzkim działającym także w zastępstwie niepowołanej jeszcze do życia Rady Wojewódzkiej /reprezentowali od r. 1928 mianowani przez Ministra Spraw Wewnętrznych pp. Włodzimierz Decykiewicz, Soweryn Dolański i Inż. Dr. Jerzy Kozicki, jako członkowie Wydziału, tudzież pp. Michał Harach, Karol Pączok i Dr. Schleicher jako ich zastępcy, zaś od roku 1933 ci sami mianowani przez Ministra Spraw Wewnętrznych, za wyjątkiem bżp. Dr. Schleichera, na którego miejsce został powołany Wilhelm Brandstädter.

Wydział Wojewódzki odbył w okresie sprawozdawczym 18 posiedzeń załatwiając 1752 spraw, z których : a/ 1424 z głosem stanowczym, b/ 316 z głosem doradczym, c/ 12 w zastępstwie Rady Wojewódzkiej.

Wykonanie budżetu lwowskiego Wydziału Wojewódzkiego za rok budżetowy 1932/33 przedstawia się następująco :

./.

<u>Wydatki :</u>	<u>Preliminowano:</u>	<u>Wydatkowano:</u>
Dział A §.1 Wydatki osobowe biura Wydz.Woj.20.000.-		19.975.88 zł.
" A §.2 Wydatki rzeczowe " " " 3.000.-		2.547.40 "
" B §.3 Diety członków Wydz.Wojew.i Komisji Wojew.	4.000.-	2.184.20 "
" C. §.4 Do dyspozycji Przewodniczącego Wydziału Wojew.	4.000.-	3.795.96 "
		28.503.44 zł.
Oszczędności budżetowe		2.496.56 "
razem	31.000.-	31.000.00 zł.

D o c h o d y :Preliminowano: 31.000.-

Wpłynęło udziałów od związków
komunalnych w okresie budżetowym
na ogólną kwotę 31.000.00 zł.

Stan bieżącego rachunku czekowego
w Miejskiej Komunalnej Kasie Oszczęd-
ności we Lwowie :

D o c h o d y :

Saldo z poprzedniego roku budżetowego zł.12.305.28

Wpłynęło udziałów za bieżący rok budż." 31.000.00

Wpłynęło udziałów zaległych za poprzed-
ni rok 2.500.00

Dopisano odsetek w kwocie : 734.96

R a z e m zł. 46.540.24

R o z c h o d y :

Podjęto z rachunku bieżącego 28.503.44 zł.

Odpisano przez M.K.K.O. na koszt administrac-

cyjne i porto 43.64 "

razem 28.547.08 zł.

Saldo gotówkowe w dniu 31.marca 1933 r. 17.993.16 "

46.540.24 zł.

Preliminarz budżetu Wydziału Wojewódzkiego uchwalony w roku
sprawozdawczym za rok 1933/34 zamyka się w globalnej kwocie

./.

30.000 zł. Preliminarz ten jest niższy od preliminarza z r.1932/33 o 1.000 zł. Współpracę czynnika obywatelskiego w Wydziale Wojewódzkim cechował bardzo aktywny stosunek do wszelkich spraw i zagadnień będących przedmiotem obrad, jak również inicjatywa w kierunku zasadniczego uregulowania szeregu problemów z dziedziny życia samorządowego.

12/.Wojewódzka Inspekcja samorządowa w okresie 1932/3.

Działalność Wojewódzkiego Inspektora Związków komunalnych w okresie sprawozdawczym uwidacznia następujące zastawienie :

Czas trwania inspekcji	Związek komunalny	R o d z a j czynności:
14/IV-16/IV	Strzyżów powiat	Likwidacja samorządu powiatowego
24/IV-30/IV	Sanok powiat	Lustracja Wydz.pow.Pow.Zarządu drogowego.Pow.Kom.Kasy Oszcz.Gm. w Bukowsku.Referatu samorządowego Starostwa-Komitetu pow. P.W.i W.F.
23/V-25/V i 27/V-28/V	Jaworów miasto	Lustracja admin.i gospodarki gminnej,olektrowni,rzeźni i Hali targowej.
12/VI-18/VI	Rzeszów miasto	Lustracja Magistratu-Elektrowni-Gazowni-Cegielni z dachówkarnią-Rzeźni i M.K.K. sy Oszczęd.
6/VII-9/VII	Majdan Kolbuszowski	Lustracja admin.i gospod.gminnej, oraz dochodzenia w sprawie podniesionych zarzutów.
28/VIII-3/IX	Lubaczów powiat	Lustr.Wydz.pow.Zarządu Drogowego Pow.Kom.Kasy Oszcz.Gm.Lubaczów Gm. Narol-Gm.wiejskiej Dachnów Ref,samorząd.Starostwa-Komitetu powiat. P. W. i W.F.
18/IX-24/IX	Brzozów powiat	Lustr.Wydz.powiat.Zarządu drog. P.K.Kasy Oszcz.Gm.Brzozów-Gm.Drynów - Gm.wiejskiej Stara Wieś Refer.samorz.Starostwa-Komit. pow. P.W. i W.F.

Czas trwania inspekcji	Związek komunalny *	Rodzaj czynności *
10/X-15/X	Żółkiew-powiat i miasto	Lustr.Wydz.pow.Zarz.drogowego-P.K.K.Oszcz.Admin.i gospodarki miasta Żółkwi i jego zakładów Gm.Mosty Wielkie-Gm.Kulików-Gm.wiejskiej Stanisławka-Kom.pow.P.W.i W.F. Kom.pow.L.O.P.P.craz dochodzenia w sprawie zarzutów podniesionych przeciw nac.z.gm. Mosty Wielkie Groszyńskiemu.
8/XI-11/XI	Sanok miasto	Lustr.admin.i gospodarki miejskiej oraz Elektrowni-Rzeźni M.Kasy oszcz.craz dochodzenia w sprawie malwersacji rachmistrza Nowaka.
12/XI	Brzeczów powiat	Perlustracja Wydziału powiatowego
26/XI-3/XII	Dobromil powiat	Lustr.Wydz.pow.Zarz.drogowego-P.K.Kasy Oszcz.Gm.Dobremil-Gm.Nowe Miasto-Gm.Wiejskiej Posada Nowomiejska-Ref.samorz.Starostwa-Komitetu powiat.P.W.i W.F.Komitetu pow. L.O.P.P.
19/XII-23/XII	Przeworsk powiat	Perlustracja Wydz.Pow.Lustracja gminy m.Przeworska z Elektrownią, Rzeźnią i Kasą gm.pożyczkową. Lustracja gm. Kańczuga.
9/I 1933	Rzeszów powiat.	Perlustracja Wydziału Powiatowego.
10-14/I	Kolbuszowa	Lustr.Wydz.pow.Zarz.drogow.P.K.Kasy Oszcz.Gm.Kolbuszowa Gm.wiejskiej Huta Komorowska-Gm.Sokołów-Komitetu pow.P.W.i W.F.Komitetu pow. L.O.P.P.
23/I-28/I	Nisko powiat	Lustracja Wydz.pow.Zarz.drogowego P.K.Kasy oszcz.Gm.Nisko-Gm.wiejskiej Rackawice-Refer.samorząd.Starostwa Komit.pow.P.W.i W.F.oraz Komit.pow.L.O.P.P.
13/II-18/II	Tarnobrzeg powiat	Lustr.Wydz.Pow.Zarz.Drogowego - P.K. Kasy Oszcz.Miasta Tarnobrzega Miasta Rozwadowa-Gm.wiejsk.Miechoćin-Refer.samorz.Starostwa,Komit.pow.P.W.i W.F.Kom.pow.L.O.P.P.

Czas trwania inspekcji	Związek komunalny	R o d z a j c z y n o ś c i
27/II-4/III	Krosno powiat	Lustr.Wydz.Pow.Zarząd drogowy P.K.Kasa Oszcz.Gm.miejska Dukla-Gm.wiejska Głównicka-Komitet powiat.P.W.i W.F.Komitet powiat. L.O.P.P.-
16/III-20/III	Żółkiow powiat	Perlustracja Wydz.Pow.dochodzenia w sprawie Jarosz-Żychiewicz-Mazur-Bernatowicz, prowadzone z inspektorem Starostw Neumannem i Referendarzem Hublom.
27/III-1/IV	Łańcut powiat	Lustr.Wydz.pow.Zarządu drogowego P.K.Kasy Oszcz.Gminy miasta Łańcuta-Gm.m.Lożańska-Gm.wiejskiej Konina-Referatu samorz.Starostwa Komitetu pow.P.W.Ł.W.F. oraz Komitetu pow.L.O.P.P.

Wojewódzki Inspektor Związków Komunalnych opracowywał i wydawał na miejscu doraźne zarządzenia lustracyjne oraz szczegółowe wskazówki organizacyjno, zaś zarządzenia polustracyjne opracowywał na podstawie sprawozdań Inspektora Oddział administracji samorządowej, względnie zainteresowane Wydziały resortowe Urzędu Wojewódzkiego. Jak widać z podanego powyżej wykazu Wojew. Insp. Zw. kom. w większości wypadków dokonał generalnej lustracji całokształtu gospodarki samorządowej, inspekcjonowanych związków komunalnych. Naczelnik Wydziału Samorządowego dokonał w okresie sprawozdawczym pobieżnej lustracji Wydziałów powiatowych w Żółkwi, Przeworsku, Łańcucie oraz gminy małomiejskiej Żółyni, ponadto zaś uczestniczył imieniem Urz. Wojew. w międzywojewódzkiej Komisji rozrachunkowej dla powiatów Drohobyckiego i Stryjskiego oraz ingerował na miejscu w Borysławiu w sprawie uregulowania zobowiązań tego miasta w stosunku do B.G.K.

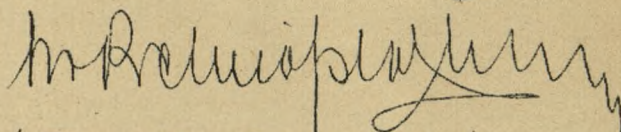
13/. Zamierzenia na najbliższą przyszłość.

Zasadniczym obowiązkiem samorządu terytorjalnego w dobie trwającego kryzysu gospodarczego winno być utrzymanie równowagi budżetowej w granicach realnych dochodów własnych oraz stopniową likwidacją/ewentualna konwersja / wszelkiego rodzaju zobowiązań, zwłaszcza zaś krótko-

terminowych. Ponadto wobec ogłoszenia z datą 23. marca 1933 r. ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego, przed organami samorządowymi, jakoteż przed władzą nadzorczą wyłania się trudne i odpowiedzialne zadanie planowej pracy nad harmonijnem wprowadzeniem w życie wspomnianej ustawy.-

We Lwowie, w listopadzie 1933 r.

W O J E W O D A :

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Wł. Belina Prazmowski', with a long horizontal stroke extending to the right.

/ Wł. Belina Prazmowski /.

S p i s r z e c z y .

	Str.
Wydział Ogólny	1
Wydział Administracyjny	4
Wydział Wojskowy	10
Wydział Przemysłowy	14
Wydział Komunikacyjno-budowlany	19
Wydział Zdrowia	39
Wydział Pracy i Opieki Społecznej	63
Wydział Weterenryjny	68
Wydział Rolny	73
Wydział Samorządowy	91

.....

Sprawozdanie c y f r o w e

o wynikach prac komisji oszczędnościowych co do obniżenia kosztów administracji komunalnej
w budżetach związków komunalnych na okres 1933 / 34.

	Związki powiatowe	miasta wydzielone	miasta niewy- dzielone	gminy wiej- skie	związki samo- rządowe. r a z e m
I. Suma obniżenia wydatków działu I budżetów administracyjnych:					
a/zaproponowana we wnioskach ko- misji oszczędnościowych,	43.321	43.722	185.506	197.498	470.047
b/przyjęta w decyzjach zatwier- dzających budżety.	42.941	40.716	197.424	208.516	489.597
II. Suma obniżenia wydatków w dzia- łach specjalnych budżetów admi- nistracyjnych:	68.178	--	132.529	276.300	477.007
a/zaproponowana we wnioskach ko- misji oszczędnościowych,	67.333	--	137.698	297.048	502.079
b/przyjęta w decyzjach zatwierdza- jących budżety.					
III. Suma obniżenia wydatków w bu- dżetach przedsiębiorstw ko- munalnych:	--	--	80.609	--	80.609
a/zaproponowana we wnioskach ko- misji oszczędnościowych,	--	--	126.895	--	126.895
b/przyjęta w decyzjach zatwierdza- jących budżety.					
O g ó ł e m					
a/zaproponowana we wnioskach komisji oszczędnościowych	111.499	43.722	398.644	473.798	1,027.663
b/przyjęta w decyzjach zatwierdza- jących budżety	110.274	40.716	462.017	505.564	1,118.571.

abela I.

ZESTAWIENIE CYFROWE

wyników prac komisji oszczędnościowych.

.....

Nazwa	związek samorządowy	Dział I. Administracja Ogólna						Dz.II Majątek kom.		Dz.III.Przesejb.kom.		Dz.IV.Spłata długów		Dz. V Drogi i place		Pomiary i plany Dz.V.a rozbudowy miasta		Dz.VI. Oświata		Dz.VII Kultura i Szt.		Dz.VIII Zdrowie P.		Dz.IX Opieka Społ.	
		Wykonanie budżetu za r. 1931/32 Preliminowano na rok 1932/33						Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	Prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.
		osobowe	rzeczowe	Razem	Razem	osobowe	rzeczowe																		
związki powiatowe	zwycajne	1,152.206	468.080	1,620.286	1,600.275	1,107.651	492.624	28.911	22.789	-	-	388.795	470.006	3,162.046	3,636.829			57.542	61.255	6.886	9.100	869.164	1,060.440	121.558	133.107
	nadzwycz.	-	9.263	9.263	1.137	-	1.137	49.359	97.000	5.000	5.000	-	192.208	447.991	266.164			-	-	.	..	11.000	9.632	.	.
	Suma	1,152.206	477.343	1,629.549	1,601.412	1,107.651	493.761	78.270	119.789	5.000	5.000	388.795	662.214	3,610.037	3,902.993			57.542	61.255	6.886	9.100	880.164	1,070.072	121.558	133.107
	zaległości	9.737	12.731	22.468	-	-	-	142	-	-	-	40.696	-	577.794	-			4.346	.	450	.	228.617	.	5.293	.
	razem	1,161.943	490.074	1,652.017	1,601.412	1,107.651	493.761	78.412	119.789	5.000	5.000	429.491	662.214	4,187.831	3,902.993			61.888	61.255	7.336	9.100	1,108.781	1,070.072	126.851	133.107
miasto ponad 15.000 mieszkańców	zwycajne	1,245.886	304.855	1,550.741	1,381.317	1,150.900	230.417	281.965	236.399	172.542	125.835	1,002.326	1,672.437	403.708	365.526	47.239	18.500	583.252	538.256	42.217	24.450	669.941	677.174	429.330	405.239
	nadzwycz.	-	3.850	3.850	2.000	-	2.000	388.568	459.647	174.260	179.320	-	-	35.808	73.226	.	.	275.164	104.233	.	.	1,152.541	540.400	1.600	.
	Suma	1,245.886	308.705	1,554.591	1,383.317	1,150.900	232.417	670.533	696.046	346.802	305.155	1,002.326	1,672.437	439.516	438.752	47.239	18.500	858.416	642.489	42.217	24.450	1,822.482	1,217.574	430.930	405.239
	zaległości	23.874	34.530	58.404	-	-	-	32.602	-	123.410	-	154.506	-	50.168	.	85	.	74.126	.	9.943	.	36.530	.	56.419	.
	Razem	1,269.760	343.235	1,612.995	1,383.317	1,150.900	232.417	703.135	696.046	470.212	305.155	1,156.832	1,672.437	489.684	438.752	47.324	18.500	932.542	642.489	52.160	24.450	1,859.012	1,217.574	487.349	405.239
miasto lwów	zwycajne	5,000.000	799.830	5,799.830	5,671.682	4,888.482	783.200	405.294	497.770	789.957	1,656.776	3,619.926	4,692.835	248.595	239.328	165.092	132.517	1,294.698	1,209.499	1,321.873	245.990	1,940.175	1,579.314	1,818.921	1,814.929
	nadzwycz.	48.820	-	48.820	-	-	-	936.293	535.000	563.448	429.400	500.000	-	1,799.269	1,269.000	.	.	9.018	26.500	253.167	12.000	260.403	263.500	.	50.000
	Suma	5,048.820	799.830	5,848.650	5,671.682	4,888.482	783.200	1,341.587	1,032.770	1,353.405	2,086.176	4,119.926	4,692.835	2,047.864	1,508.328	165.092	132.517	1,303.716	1,235.999	1,575.040	257.990	2,200.578	1,842.814	1,818.291	1,864.929
	zaległości	767	95	862	-	-	-	383	-	-	-	787	-	40	.	227	.	8.168	.	1.529	.	1.619	.	9.139	.
	Razem	5,049.587	799.925	5,849.512	5,671.682	4,888.482	783.200	1,341.970	1,032.770	1,353.405	2,086.176	4,120.713	4,692.835	2,047.904	1,508.328	165.319	132.517	1,311.884	1,235.999	1,576.569	257.990	2,202.197	1,842.814	1,828.056	1,864.929
gminy wiejskie	zwycajne	-	-	-	1,559.561	1,296.785	262.776	-	253.413	-	-	66.542	1,111.472	-	375.089	-	3.650	-	974.781	-	12.909	-	505.624	-	294.347
	nadzwycz.	-	-	-	-	-	-	-	2.832	-	-	144.321	8.140	-	5.000	-	.	-	4.100	-	.	-	2.000	-	4.000
	Suma	-	-	-	1,559.561	1,296.785	262.776	-	256.245	-	-	210.863	1,119.612	-	380.089	-	3.650	-	978.881	-	12.909	-	507.624	-	298.347
	zaległości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.	-	.	-	.	-	.	-	.	-	.
	Razem	-	-	-	1,559.561	1,296.785	262.776	-	256.245	-	-	210.863	1,119.612	-	380.089	-	3.650	-	978.881	-	12.909	-	507.624	-	298.347
gminy wiejskie	zwycajne	-	-	-	2,127.187	1,481.507	645.680	-	1,109.058	-	-	7.563	412.713	-	523.111	-	.	.	2,114.808	-	14.309	-	405.954	-	103.867
	nadzwycz.	-	-	-	4.286	4.286	-	-	78.791	-	-	10.000	21.297	-	9.900	-	.	.	92.857	-	.	-	1.000	-	300
	Suma	-	-	-	2,173.393	2,131.473	645.680	-	1,187.849	-	-	17.563	434.010	-	533.011	-	.	.	2,207.665	-	14.309	-	406.954	-	104.162
	zaległości	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.	-	.	-	.	-	.	-	.	-	.
	Razem	-	-	-	2,131.473	1,485.793	645.680	-	1,187.849	-	-	17.563	434.010	-	533.011	-	.	.	2,207.665	-	14.309	-	406.954	-	104.162

X Opieka Społ.		Dz.X Pop.rolnictwa		Dz.XI Pop.handl.przem.		Dz.XII.Bezpiecz.publ.		XIIa Świadczenia na rzecz inn.zw.komm.		Dz.XIII. R ó ż n e		O g ó ł e m	
za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.	Wyk.za r.	prel.na r.
/32	1932/33	1931/32	1932/33	1931/32	1932/33	1931/32	1932/33	1931/32	1932/33	1931/32	1932/33	1931/32	1932/33
558	133.107	514.613	500.708	14.783	19.382	30.959	46.074	192.026	163.160	230.727	206.963	7,238.296	7,935.088
.	.	62	.	6.000	6.000	23.227	32.546	.	.	.	21.638	551.902	626.325
558	133.107	514.675	500.708	20.783	25.382	54.186	78.620	192.026	163.160	230.727	228.601	7,790.198	8,561.413
293	.	15.564	.	946	.	21.257	.	8.886	.	6.121	.	932.560	.
851	133.107	530.239	500.708	21.729	25.382	75.443	78.620	200.892	163.160	236.848	228.601	8,722.758	8,561.413
330	405.239	79.972	75.787	72.825	86.793	1,009.123	963.042	.	.	188.073	180.809	6,533.254	6,751.564
600	.	12.139	.	.	.	50.117	27.153	.	.	7.479	10.000	2,101.526	1,395.977
950	405.239	92.111	75.787	72.825	86.793	1,059.240	990.195	.	.	195.552	190.809	8,634.780	8,147.543
419	.	2.648	.	7.798	.	49.556	.	.	.	48.607	.	704.802	.
349	405.239	94.759	75.787	30.623	86.793	1,108.796	990.195	.	.	244.159	190.809	9,339.582	8,147.543
8.921	1,814.929	10.600	10.600	332.420	325.254	1,290.325	1,347.930	.	.	372.563	249.300	19,410.269	19,673.724
.	50.000	.	.	.	.	27.962	40,000	.	.	414.685	.	4,813.065	2,625.400
8.291	1,864.929	10.600	10.600	332.420	325.254	1,318.287	1,387.930	.	.	787.248	249.300	24,223.334	22,299.124
9.139	.	.	.	15.536	.	7.897	.	.	.	11.685	.	57.868	.
8.056	1,864.929	10.600	10.600	347.956	325.254	1,326.184	1,387.930	.	.	798.933	249.300	24,281.202	22,299.124
.	294.347	.	101.487	.	59.622	.	1,076.258	.	.	.	159.747	.	5,310.302
.	4.000	.	.	.	.	.	32.850	.	.	.	.	.	203.243
.	298.347	.	101.487	.	59.622	.	1,109.108	.	.	.	159.747	7,125.881	5,513.545
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	298.347	.	101.487	.	59.622	.	1,109.108	.	.	.	159.747	.	5,513.545
.	103.862	.	129.984	.	652	.	501.286	.	.	.	367.514	.	7.810.001
.	300	.	8.911	.	.	.	5.450	.	.	.	117.981	.	350.773
.	104.162	.	138.895	.	652	.	506.736	.	.	.	485.495	8,039.000	8,160.774
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	104.162	.	138.895	.	652	.	506.736	.	.	.	485.495	.	.

TABELA II.

ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE

wydatków zwykłych i nadzwyczajnych
związków samorządowych Województwa lwowskiego według
wykonania za rok 1931/32 oraz preliminarzy budżetowych na
rok 1932/33 z uwzględnieniem zaległości biernych.

---ooo000ooo---

Nazwa związku samorządowego	D O C H O D Y	Dz.I Majątek komunal.		Dz.II.Przedsiębiorstwa komunalne		Dz.III Subwencje i dotacje		Dz.IV.z w r o t y		Dz.V. O p k a t y administracyjne		Dz.VI.Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów komunal.		Dz.VII. Dopłaty		Dz.VIII Udział w podatkach państwowych		Dz.IX Dodatki do podatków państwowych		Dz.X Podatki samoistne		Dz.XI R ó ż n o		O g ó ł e m		
		Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk. na r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	
Powiaty	zwyeczajne	94.778	115.764	10.702	16.855	157.746	166.245	294.769	479.573	4.764	8.026	71.526	51.345	98.487	110.786	315.575	348.022	1,862.803	2,703.467	4,290.507	3,821.075	325.891	234.707	7,527.548	8,055.865	
	zaległości	9.983	-	-	-	2.705	--	127.552	-	63	--	15.933	--	64.679	-	1.372	-	117.745	-	2,016.118	--	848	--	2,356.998	--	
	S U M A	104.761	115.764	10.702	16.855	160.451	166.245	422.321	479.573	4.827	8.026	87.459	51.345	163.166	110.786	316.947	348.022	1,980.548	2,703.467	6,306.625	3,821.075	326.739	234.707	9,884.546	8,055.865	
Miasta ponad 15.000 miesz-kańców	zwyeczajne	1,324.781	1,294.923	595.171	909.892	67.954	64.000	384.071	349.916	102.369	86.310	413.369	411.605	5.102	5.914	1,008.017	1,038.900	1,842.166	2,018.775	998.765	679.655	93.949	124.394	6,835.714	6,984.284	
	zaległości	92.261	-	199.578	-	-	-	6.737	-	60	-	3.371	-	- 753	-	164.591	-	107.240	-	223.152	-	112	-	797.855	-	
	S U M A	1,417.042	1,294.923	794.749	909.892	67.954	64.000	390.808	349.916	102.429	86.310	416.740	411.605	5.855	5.914	1,172.608	1,038.900	1,949.406	2,018.775	1,221.917	679.655	94.061	124.394	7,633.569	6,984.284	
Miasto Lwów	zwyeczajne	1,314.926	1,296.227	3,742.937	3,813.527	2.083	34.000	1,839.381	2,208.191	320.463	279.005	1,423.701	1,338.020	477.210	470.000	1,600.250	1,600.000	5,857.679	5,809.000	3,796.868	3,375.000	1,184.163	57.220	21,559.662	20,280.190	
	zaległości	40.577	--	-	-	-	-	434.681	--	94.049	-	45.163	-	-	-	-	-	-	-	28.182	--	22	-	642.674	-	
	S U M A	1,355.503	1,296.227	3,742.937	3,813.527	2.083	34.000	2,274.062	2,208.191	414.512	279.005	1,468.864	1,338.020	477.210	470.000	1,600.250	1,600.000	5,857.679	5,809.000	3,825.050	3,375.000	1,184.185	57.220	22,202.336	20,280.190	
Gminy miejskie	zwyeczajne		899.886		836.250		44.246		276.933		103.680		999.486		117.421		472.181		1,984.246		674.924		111.747		7,089.690	6,534.651
	zaległości		-		-		-		-		--		--		-		-		-	-	-	-	-	-	-	-
	S U M A		899.886		836.250		44.246		276.933		103.680		999.486		117.421		472.181		1,984.246		674.924		111.747		7,089.690	6,534.651
Gminy wiejskie	zwyeczajne		3,300.188		67.973		53.775		145.352		191.821		171.575		304.180		254		2,439.979		997.315		265.102		7,500.127	7,937.514
	zaległości		-		-		-		-		-		-		-		-		-		-		-		-	-
	S U M A		3,300.188		67.973		53.775		145.352		191.821		171.575		304.180		254		2,439.979		997.315		265.102		7,500.127	7,937.514

TABELA III. A.

ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE

dochodów zwykłych

związków samorządowych Województwa lwowskiego według wykonania
za rok 1931/32 oraz preliminarzy budżetowych na rok 1932/33
z uwzględnieniem zaległości czynnych.

---ooo000ooo---

Nazwa związku samorządowego	D O C H O - D Y .	Ze sprzedaży i Dz.I. likwidacji majątku i przedsięb.		Dz.II. SUBWENCJA i d o t a c j e		Dz. III. z w r o t y		Dz. IV. P o ż y c z k i		Dz.V. D o p ł a t y		Dz.VI. podatki inwestycyjne		Dz.VII . R Ó Z N E		O G Ó Ł E M	
		Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33	Wyk.za r. 1931/32	Prel.na r. 1932/33
związki powiatowe	nadzwyczaj.		255.801	4.000				35.000	30.000			159.980	234.357	60.369	16.014	269.348	536.172
	zaległości		--	3.058				--				107.999	--	121.047	--	232.104	--
	S U M A		255.801	7.058				35.000	30.000			267.979	234.357	181.415	16.014	501.452	536.172
Miasta ponad 15.000 mieszkańców	nadzwyczaj.	27.930	78.000	8.000				1,573 .046	797.000			191.372	129.800	112.750	190.000	1,913.098	1,194.800
	zaległości	--	--	--				--	--			85.792	--	35.922	--	121.704	--
	S U M A	27.930	78.000	8.000				1,573.046	797.000			277.154	129.800	147.672	190.000	2,034.802	1,94.800
Miasto L w ó w	nadzwyczaj.	2.498	--	--	25.000			1,469.007	795.200			609.349	1200.000			2,080.854	2,020.200
	zaległości	302			--			30.201	--			16.303	--			46.800	--
	S U M A	2.800			25.000			1,499.208	795.200			625.652	1200.000			2,127.660	2,020.200
Gminy miejskie	nadzwyczaj.		1.100						201.283		17.461					300.000	236.844
	zaległości								--		--					--	--
	S U M A								201.283		17.461					300.000	236.844
Gminy wiejskie	nadzwyczaj.		73.559		365.		54.331		17.814		1.564		28.648			312.000	261.704
	zaległości				--		--		--		--		--			--	--
	S U M A				365		54.331		17.814		1.564		28.648			312.000	261.704

TABELA III. B.

ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE

dochodów nadzwyczajnych

związków samorządowych Województwa łubuskiego według
wykonania za rok 1931 /32 ,oraz preliminarzy budżetowych
na rok 1932/33 z uwzględnieniem zaległości czynnych.

---ooo000ooo---